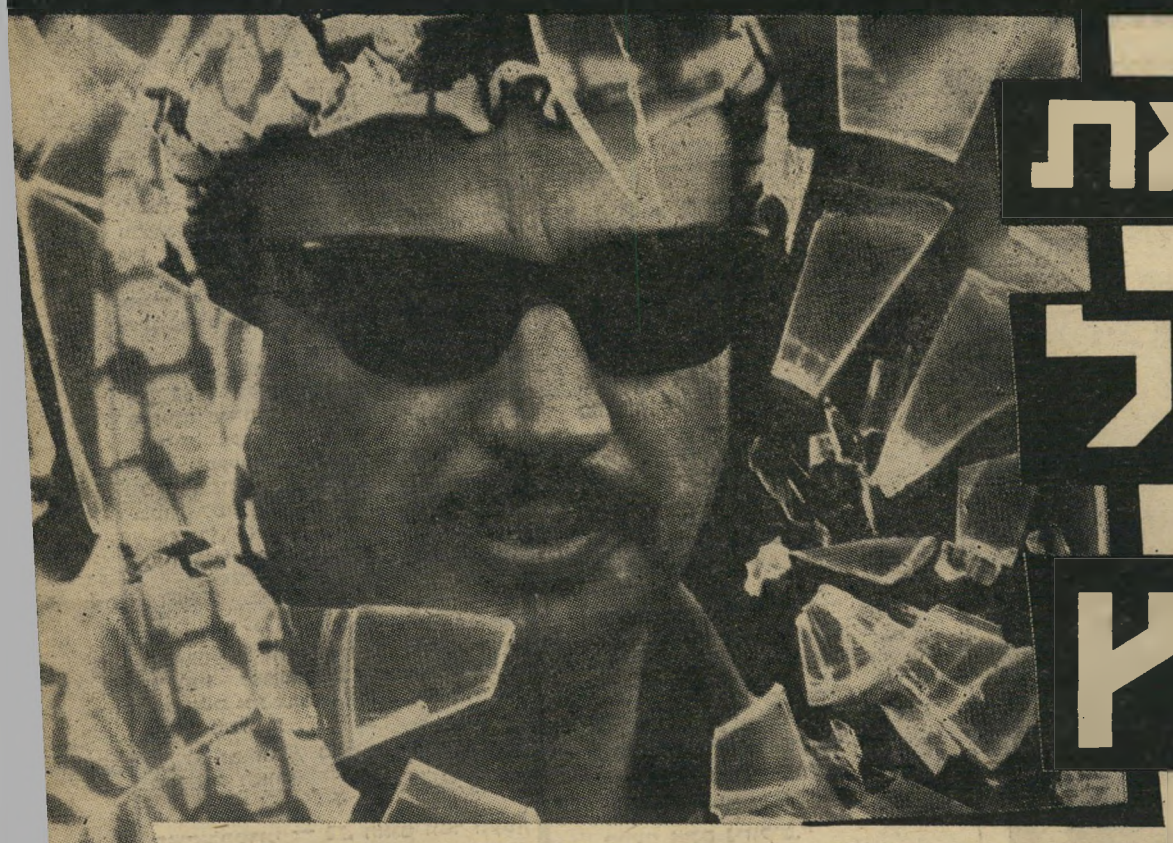
מספר 1853 שנה 36 המחיר 2.50 ל"י ג' אדר ב' תשל"ג, 7.3.73

העולם הזה

„ספטמבר השחור"

מוציא את ישראל מהבוץ

דוגמת מרטום

ZOO

תעורך והמייסד הראשון:
ד"ר מלכיאל זוארץ ז"ל
ממשיכי דרכו יבל"א: ב. מיכאל, חנוך מרמרי, קובי ניב, אפרים סידון
כתובת המערכת: רחוב זוארץ 1

לבורז'ס היה רק רשיון לטוסטוס

בין שרידי המטוס הלובי, שהתרסק ב־נחיתת־האונס בסיני, נמצא רשיון הנהיגה של הטייס הצרפתי שנהג בו, ומתברר כי היה לו רשיון לטוסטוס בלבד וכי לא היה בעל רשיון נהיגה במטוסים.

רשיון הנהיגה של ז'אק בורז'ס, שמצא את מותו באסון, הוצג אמש בפני עיתו־נאים ומצויין בו בפירוש כי היה רשאי לנהוג באופניים עם מנוע־עזר בילבד (ראה תמונה בעמוד 3).

בתגובה על המימצא אמר הבוקר ראש אגף־המיבצעים במינהל התעופה כי „הטסת מטוס בלי רשיון לכך היא עבירה חמורה מאין כמוה, וזילזול מחפיר בחיי אדם." (ראה דבר המערכת בעמוד זה).

לשאלת כתבנו אמר שר־התחבורה כי אילו נותר הטייס הצרפתי בחיים, „לא היינו מהססים להעמידו מיד לדין צבאי."

כוח הפשיטה הפחיע מחוך הרחוב האפל

כתבנו הצבאי, שליווה את הכוח שר שיר הלל לפעולה * לחי־מתם של הלוחמים במיסיון נמשכה ארבע דקות * לא היתה התנגדות * מכונית שהוצתה קראה: „אני פולקסוואגן" בחשבה בטעות כי המציתים הם חבריה.

הם זינקו ועלו במפתיע,
מתוך הרחוב האפל.
בידם חזיזי הנפץ —
בלבם רצון הברזל.

הפחד שלח בהם עין
ומיהר לכבות את אורו.
פן יחזה האוייב וישגיח
בחיל הבא למגרו.

וכוכב הצפון הרזנץ
זעק בתחינה „אל עליון,
שמור ונצור את בניך
ההולמים ומכים במיסיון."

„כוכב הצפון, אל בפחד,"
קוראים לו שכניו צוחקים
„שליחי מצווה שכאלה
בידוע אינם ניזוקים."

* * *

פוצץ! המשימה הושגה
ויש למהר ולחזור.
נותרה מכונית מוכפת
ודלת צבועה בשחור.

ספרים, מכונית ודלת
מעידים בעשן כי אכן
שבנו אליך, מולדת —
„לא עוד" ו„Never Again"!

זחו כתבנו הצבאי, כפי שהונצח ע"י צלמנו בעת ההסתערות

דעת־הקהל שלי

תמיד אהבתי אותה, את דעת־הקהל שלי. והיא שמרה לי אמונים ומעולם לא איכזבה.

השבוע, למשל, הפילה דעת־הקהל של הארץ שבעים־ושנים־וחצי אחוזים מן המ־טוס הלובי, לעשרים וארבעה הירשתה לנ־חות בשדה־התעופה בקהיר, ואילו שלו־שה־נקודה־שמונה חלקים מן המטוס עודם מרחפים באוויר וחוככים בדעתם אם להת־רסק בשיטחנו או לשוב הביתה בשלום.

דעת־הקהל היא רק בן־אדם, וכל אדם מושפעת היא מדעת־הקהל. ארבעה ימים לאחר הודעה זו אמרה דעת־הקהל של ידיעות אחרונות שבעצם יש להפיל שמו־נים־ואחד אחוז ולהנחית חמישה־עשר בילי־בד בקהיר. אשר לחלק הספקני שנותר ב־אוויר — הוא גדל לארבע־נקודה־אפס.

הבוקר תפסתי את דעת־הקהל שלי מח־כה לאוטובוס, ולא הנחתי לה עד שלא הודתה בעובדות הבאות: תשעים־ושניים אחוז לקהיר ואפס־נקודה־חמש לחולות סי־ני. התפשרנו על שבעה־וחצי נמנעים.

אתם רואים! דעת־הקהל שלי הוכיחה לו מעבר לכל ספק שעל המטוס היה להמ־שיך בדרכו קהירה, ולא להסתער על דיר־נותינו בצורה בלתי־אסתטית שכזו. ואני מאמין לדעת־הקהל שלי, כי אני אוהב אר־תה. אוהב ממש.

דבר המערכת

מציאת רשיונו של טייס המטוס הלובי ע"י שלטונות צה"ל ופירסומו ע"י לישכת העיתונות הממשלתית יש בה להסביר יותר מכל את המיקרה הטראגי שקרה.

שכן מתברר לאור המימצא שלטייס הלובי היה רשיון לאופניים עם מנוע־עזר בלבד (טוסטוס), שגם עליו לא שולמה האגרה בסך 50 ל"י. במילים אחרות, המטוס על 104 נוסעיו הוטס בידי אדם המורשה לנהוג בטוסטוס בילבד, והרשאי לשאת אדם אחד נוסף ולא יותר.

מה הפלא, איפוא, שאותו „טייס" לא הצליח להבחין בין פאנטומים לבין מ־יגים? כיצד נוכל לדרוש מאדם, ש־אינו מורשה לנהוג טרקטור אפילו, שיבחין בין סוגי מטוסים?

אין זאת כי שליטי לוב הבינו את הרשיון לטוסטוס כהוראה „טוס! טוס!" והירשו לו לטוס מתוך רשלנות פו־שעת. אחרת אין להבין כיצד יכול היה ז'אק בורז'ס האופנוען להפוך לטייס, מה גם שאותו אופנוען לא נרשם לת־חרות „נהג זהיר".

ברור כי יש בגידוי זה לסתום את פיות המשטינים ואולי ייווכח העולם כי הקדים להתקיף את ישי־ראל. יפה עשתה לישכת־העיתונות הממשלתית בהעבירה בדחיפות את צילום הרשיון למערכות העי־תונים. ויפה יעשו המלעיזים אם יכו על חטא.

צלאח ג'בארין

לידתו של עיתון

סתיו 1948. תל־אביב, קפה פילץ.

ישבנו כולנו סביב לשולחן, עישנו „מטוסיאן" והסתכלנו על המדינה המו־קמת לנגד עינינו. פתאום אמר מלכיאל זוארץ ז"ל: „חברה, הגיע הזמן להקים עיתון משלנו."

„עזוב עכשיו," ענינו, „תן לראות קודם מי ינצח במלחמת השיחרור."

*

חורף 1952. ירושלים, עליית־גג. קר־מאוד.

ישבנו כולנו על המחצלת, שתינו תח־ליף־תה ונעצנו עיניים בקיצוב הזוחל לאיטו על מפת השולחן. לפתע אמר מלכיאל זוארץ ז"ל: „מוכרחים לייסד עיתון משלנו."

„עיתון זה אוכל ז"ש שאלנו, כשאנו לועסים תלושי־מזון טריים.

*

פסח 1955. עתלית, בדון־מעברה. בוץ.

ישבנו סביב הלוקס, לעסנו מצה ושר־נו שירי מולדת. לפתע הגיח מן השלולית מלכיאל זוארץ ז"ל ואמר: „עכשיו, עכ־שיו הרגע להתחיל בעיתון חדש."

„עיתון חדש ז"ש התפלאנו, „הרי העי־תונים ששמנו כדי לסתום את החורים התמלאו מים. צריך לייסד ברזנט חדש ז"

*

קיץ 1962. תל־קציר, מיקלט, טיפטוף פגזים.

שיחקנו שבץ־נא עם שי וניר, כשלפתע הציץ מתעלת־החקשר מלכיאל זוארץ ז"ל ולחש מתנשף: „...חברים ...עיתון משלנו ...טוב למות בעד ארצנו..." ונדם.

„זוארץ," אמרנו, „אל תהיה ילד, הרי אתה בסך הכל פצוע־קל."

*

חג־המולד — 1966. לוד, נמל־התעופה.

ישבנו על המזוודות וחיכינו לטיסה היוצאת למונטריאול. מלכיאל זוארץ ז"ל חסם את דרכנו ואמר: „לא נזוז בלי עיתון משלנו."

„לא זה הרגע, מלכיאל," אמרנו, וכי־בינו את האור.

*

קיץ־אלקטרוני — 70. האגם המר הקטן, בונקר.

אכלנו לוף ופלחי־אשכוליות. לפתע נשמע קולו של מלכיאל זוארץ ז"ל ב־רשת הקשר הפנימית: „נמר כאן זוארץ. האם עיתון. עבור."

לא ענינו. בסך הכל רצינו לחזור הביתה בשלום.

*

אביב 1973. ירושלים חשלמה, קפה „טעמון".

שתינו קפה־עם־עוגה, כשלפתע הופיע מלכיאל זוארץ ז"ל ואמר: „נו... ז"ז הכל היה בסדר. מעולם לא היה מצבנו טוב יותר. השיגשוג שיגשג, חליבלוב ליבלב והשפע שפע.

ייסדנו עיתון. יש ברירה?

מכתבים למערכת

בעניין רב שמעתי שצה"ל פשט ללב־נון. אינני איש־צבא, ואיני מתיימר לש־פוט אם זה היה נכון או לא. אבל כאיש פשוט מהרחוב אני שואל: אולי היה יותר כדאי לעשות פשיטה נגד המחבלים שלנו מבפנים, בנמלים ובתעופה? אני חושב שהנזק שהם גורמים גדול לפחות כמו זה שגורמים המחבלים בלבנון.

יעקב קליין, פתח־תקווה
(מתוך „הארץ" 27.2.73)

*

קראתי את „לידו של עיתון" — סיפור ייסודו של זו הארץ, שהופיע ב־גיליונכם הראשון.

למיקרא הדברים חשתי קסם סמוי לאותם הימים, הערכה ל„מורדים" (מייסדי העיתון), הוקרה לעורך ד"ר

(המשך בעמ' 3, טור 4)

משרד החינוך והתרבות
מודיע כי

הכנס לחינוך לערכים

שעמד להתקיים היום, יום ד' 28.2.73
בבניני האומה בירושלים

נדחה

על המועד החדש תבוא הודעה

(„הארץ" 27.2.73)

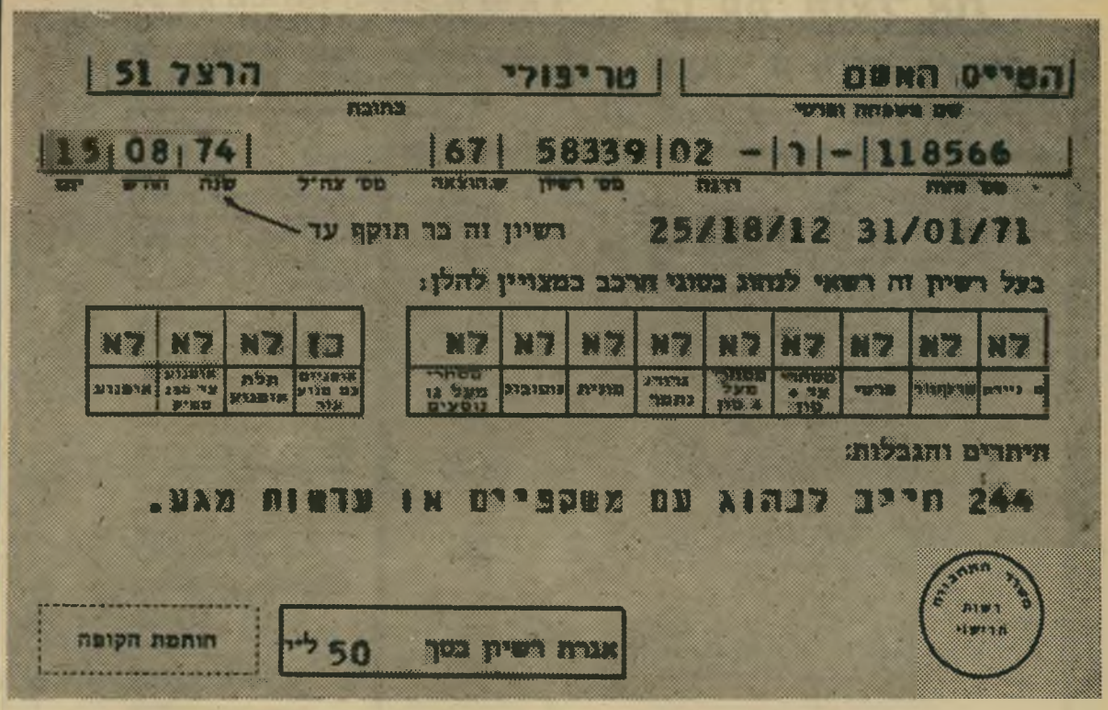
לכתבנו נודע שהחינוך לערכים בבניני האומה נדחה עד להודעה חד־שה, מתוך התחשבות ברגשותיהם של משתתפי ועידת המפד"ל, הרגישים לריח ערכים.

הארץ

ממישנתו של מייסדו:

זו ארץ זו?

מ. זוארץ
קראקוב, 1931

זהו רשיון הטוסטוס של הקברניט הצרפתי, שהוצג אמש במסיבת עתונאים

הוכחות חותכות

אדוני השר, מי נתן את החו־ראה ליירט את המטוס?

— ואם אגיד לך שאני נתתי, זה ישנה משהו?

מדוע יריתם במטוס כשהיה כבר בדרכו חזרה למצריים?

— אתה חושב שאם היינו יודעים שזה מטוס נוסעים היינו יורים?

אבל המטוס לא ביצע שום פיגוע, ועמד לצאת משטח ישראל?

— אתה באמת מאמין שהיינו יורים סתם במטוס נוסעים?

כבוד השר, האם תשלמו פי־צויים לנפגעי האסון?

— וחמלניצקי שילם פיצויים על ה־פרעות שעשה ביהודים?

האם תקימו ועדת־חקירה?

— האם לא הקמנו ועדת־חקירה ב־פרשת נתיבי נפט?

מדוע לדעתך התנהג המייס הלובי כפי שהתנהג?

— ומדוע לדעתך?

האם סימנתם לו לנחות?

— ומה אתה חושב, שלא סימנו?

האם יריתם יריות אזהרה?

— ומה אתה חושב, שהיינו יורים ככה סתם במטוס נוסעים?

אדוני לא חושב שזה היה רצח?

— אתה יודע מה היו עושים לך ב־רוסיה על שאלה כזאת?

ובכך זאת?

— אתה יודע מה הערבים היו עושים למטוס שלנו?

האם אדוני משוכנע שהיתה זאת החלטה מחוייבת המציאות?

— וכי צה"ל יתנהג אחרת?

אבל בכל זאת...?

— אתה באמת מאמין שיש בצה"ל חייל אחד שהיה יורה ככה סתם באזרחים?

ברחבי העולם היו תגובות נזי־עמות על הפרשה. מהי תגובת ממשלת ישראל?

— ואיפה היה העולם „הנאור" כש־טיפוס החריב את בית־המיקדש? ומה כתב הושינגטון פוסט בתקופת האינקווי־ציה? ומה אמר אירגון המיימים הבין־לאומי על גזרות ת"ח ות"ט? ואיפה היתה ממשלת צרפת בזמן פרעות קישינב? ומה אמרה ממשלת גרמניה בזמן השו־אה?... נו, אתה רואה?

גילוי דעת

אנו החתומים מטה, אזרחים פועלים ו־אחרים, מביעים בזאת את הזדעזותנו ו־שאט נפשנו מהשתלשלות המאורעות ב־סודן.

אנו קוראים לממשלה להביע לאלתר את מחאתה הנמרצת על העיתוי המכוון וה־אנטישמי של ביצוע המעשה.

„יאמר בפירוש: לו בוצע המעשה במר־עד מוקדם יותר, היו נמנעות טרדות רבות משגרירינו בתפוצות, העושים ימים כלי־לות בהסברת פרשת המטוס הלובי.

אנו קוראים לרשויות הביטחון לדאוג ל־כך שלהבא יצומצם הפער בין מעשי „ספ־טמבר השחור" לבין טעויותינו הטרגיות.

לא עוד יינתן לעולם „הנאור" לפרוק את זעמו „האובייקטיבי" על ישראל במשך שבועיים תמימים.

ולאנשי „ספטמבר השחור" יאמר: ויפה שעה אחת קודם!

יעקב אייזנבוים, אזרח
יצחק מרציאנו, פועל
משה בן משה, אחר

פער אמינות

שמחה (מעיר אותה בעדינות): גול־דה, קומי! גולדה, חוסיין נעלם!

גולדה: אז מה אתה רוצה ממני? תודיע למישטרה. איך הוא נראה לאח־רונה לבוש?

שמחה (חדור הרגשת שליחות היס־טורית): גולדה, למען השם הטוב, זו הזדמנות חייך. שביל־הזהב להיכל לו־חמי השלום. תודיעי תיכף ומיד שלא פגשת אותו.

גולדה: ש ל א פגשתי אותו?

שמחה: שלא פגשת אותו.

גולדה: שמחה, מה איתך, את ה־אמת?

שמחה: תחשבי רגע, מי יידע ש־זאת האמת?

גולדה: אתה ואני וחוסיין, לא?

שמחה: בדיוק. וכל היתר מה יעשו? הם יתייכו במסתוריות וילחשו זה לזה „הא הא הא, השועלה הזקנה שוב דוהרת."

גולדה: וחוסיין?

שמחה: הוא משתף פעולה.

גולדה: כל הערבים אותו דבר. אתה חושב שיאמינו לי שאני לא אר־מרת אמת?

שמחה: את רק צריכה לשכנע את עצמך שזאת באמת לא האמת. זה מס־פר פלאים את האמינות לך.

גולדה: ומה יהיה אם לא יאמינו לי?

שמחה: את מתכוונת, מה יהיה אם כן יאמינו לך?

גולדה: כן יאמינו?

שמחה: יאמינו שלא נפגשת.

גולדה: רק רגע. בוא נחזור על זה לאט. אני צריכה להגיד שלא נפגשתי איתו, כדי שלא יאמינו שלא נפגשתי, אבל בעצם יאמינו שכן נפגשתי, בשעה שהאמת היא שלא נפגשתי. אמת?

שמחה: אמת.

גולדה: אז זה בדיוק מה ששאלתי. מה יהיה אם לא יאמינו לי?

שמחה: מ ה לא יאמינו לך?

גולדה: מה שאני אומרת.

שמחה: זה מה שאנחנו רוצים, לא?

גולדה: לא מבינה. העיקר, אני צריכה להיפגש איתו או לא?

שמחה: לא.

גולדה: נו, אז כל היתר לא חשוב.

(המשך מעמ' 2, טור 1)

מלכיאל זוארץ ז"ל, שהיה ללא ספק אדם גדול, ובעיקר בעיקר — הבינותי את ההקבלה אשר מצאתי בין הקמתו של זו הארץ לבין עם ישראל ומדינת ישראל, ששניהם גם יחד — העיתון והמדינה — נולדו תוך מאבק אכזר, הקרבה, תיקווה, בדרך לא דרך, בעוז רוח, ומעל לכל — בהשלמה עם המצב הקיים.

אשר להשקפתו של ד"ר זוארץ ז"ל, כי שלושה השפיעו על העולם: מארכס, ספנסר והרצל — תן השקפה זו ניתנת לאבחנה פילוסופית ולוויכוח; אך נראה לי כי בעצם השקפה זו — שנמצאה, אגב, באחת מרשימותיו — ורק בה, קיים היה המניע הראשוני שדחף את העורך הגאוני ליצור עיתון חדש: לקרב את בני־האדם לאמת, בדייקנות ובמהי־רות, ורק אל האמת — כפי שאותם שלושה ייצגו ושהוא, זוארץ, האמין בה: אחוות־האדם, נפש־האומה וגאוניות ה־בריאה.

בזאת הציב לזו הארץ את המטרה הנשגבה מכל המטרות.

זכריה זילפה, רמת זוארץ

לבית ולמשפחה

סידור פרחים

פונות אלינו קוראות רבות בשאלה „כיצד אפשר לסדר פרחים ז'" הסידור המקובל הוא כזה: יש לגשת בזהירות (רצוי בעונת יובש) מאחורי הפרח ולע־שות קול של גשם.

חשוב — אין לחזור על הסידור יותר מפעם־פעמיים, שכן הפרח יתפוס את הפרינצים.

עד מתי?

אמש עברתי לתומי בשעת לילה מאו־חרת ברח' בן־יהודה, וראיתי לפלצותי כמניין פרוצות עומדות ומצפות ללקו־חות. אני שואל „עד מתי?"

ד"ר שמואל הכהן נרקיס

תשובת המערכת: בדרך כלל עד 3-4 אחרי חצות.

הנהג האדיב

חן־חן למר קלמן חן מרחובות שדרס ביום ו' האחרון שתי זקנות ותרם את גופותיהן למדע. יהי כמותו בישראל.

מחזון למציאות

הגימטריא היא לא אחת ראי המצי־אות. י.ס. מבני־ברק חישב ומצא כי: „כן יאבדו כל אויביך ישראל ואוהביו" + ט (9+1587) = ינפול אוירון לוב הגדול בארץ חול (1596).

קורא יקר מאוד

האמת היא שנורא רצינו לספר לך מה אנחנו בכלל עושים כאן בשני העמודים האלו, ומה אנחנו רוצים ממך, לעזאזל. לצערנו, כי רב, לא נשאר לנו מספיק מקום בשביל להסביר לך את העסק. אבל אם אתה בכל זאת רוצה לדעת (וב־עצם, גם אם אתה לא רוצה) נסביר הכל הכל בגליוננו הבא, אם יהיה כזה. אז בשבוע הבא.

סלון־מכון זיאק

מודיע כי

נפתחה המחלקה

לפצעי בגרות ומוקדמות

ההרשמה החלה

פרטים בסלון זיאק,
רח' זוארץ 164

דה תשקיף

גולדה לספיר:

טרם החלטתי

אל תייחס כל חשיבות להכחשות מפי לשכת ראש־הממשלה כאילו לא העבירה ראש־הממשלה, גולדה מאיר, כל הבהרה בשיחה טלפונית ישירה לישראל, בקשר לדבריה בשידור הטלוויזיה האמריקאי בנושא המשך כהונתה כראש ממשלה.

כל ההכחשות באות מפי דוברים שאינם יודעים על קיום שיחה זו.

השיחה התקיימה בין גולדה לבין שר־האוצר פנחס ספיר, שאושפז השבוע לבדיקות בבית־חולים. ליד מיטתו של ספיר עמדו בשעת קיום השיחה הטלפונית, ראש עיריית ת"א, יהושע רבינוביץ', וח"כ אב־רהם עופר.

גולדה התקשרה לבית־החולים כדי לשוחח עם ספיר בענייני הבונדס. היה זה ספיר שבירך אותה ראשון על החלטתה לרוץ שוב לכהונת ראש־הממשלה. אז הבהירה לו גולדה בלשון תקיפה שאין ליחס שום משמעות לדבריה בטלוויזיה האמריקאית וכי עדיין אין שינוי בהחלטתה הקודמת (ראה במדינה).

מזכיר העבודה, אהרון ידלין, ואישים אחרים במערך, שחגגו השבוע את החלטת גולדה לא לפרוש, לא ידעו דבר על שיחתה עם ספיר. גם ספיר טרח להעלים את דבר קיום השיחה.

בדיקה מחודשת

של גופת קברניט

המטוס הלובי

יתכן ושלטונות צרפת יורו לערוך ניתוח שלאחר־המוות נוסף לגופת הטייס הצרפתי ז'ק בורג'ס, קברניט המטוס הלובי שהופל בסיני, וזאת על סמך מימצאיה של ועדת השלושה הצרפתית שביקרה בשבוע שעבר בארץ.

בין שאר המימצאים שהועמדו לרשות חברי הוועדה, הוצגה בפניהם גם תוצאת הבדיקה שלאחר המוות שנערכה בגוויית הטייס במכון לרפואה משפטית באב־כביר. לפי מימצאי אותה בדיקה נוצר הרושם כי אילו התגלו סימנים שהטייס הצרפתי היה שתוי או מסומם בעת הטיסה.

ישראל הששה לפרסם מימצאים אלה ברבים מיוזמתה, אחרי שנכשלה קודם לכן בצורה מחפירה בפירסום סביב רשיון הטיסה של הקברניט הצרפתי. היה ברור כי פירסום בנושא זה מצד ישראל יעורר הדים שליליים, יתקל בחומת אי־אמון ויוצג כניסיון נוסף של ישראל למצוא תירוצים להפלת המטוס.

גם חברי הוועדה הצרפתית פיקפקו במהימנות הממצא שהוגש להם ויתכן שימליצו לערוך פוסט מורטום נוסף לגופת הקברניט.

גם גבתי

מסרב לפרוש

למרות הצהרותיו החוזרות ונישנות של שר־החקלאות והפיתוח חיים גבתי כי הוא לא יוסיף להיות שר בממשלה הבאה, נראה כי השר הישיש בן ה־72, יוסיף להילחם על כסאו בממשלה.

בפגישת מזכירי שלושת זרמי התנועה הקיבוצית של המערך סוכם להמשיך ולטפל בגיוס תמיכה רחבה ככל האפשר למועמדותו של גבתי כשר החקלאות גם בממשלה הבאה. נציגי התנועה הקיבוצית חוששים כי אם יפרוש גבתי ובמקומו יבוא איש תנועת המושבים, עלול הדבר לפגוע באינטרסים של התנועה הקיבוצית.

חוקרים מעילה

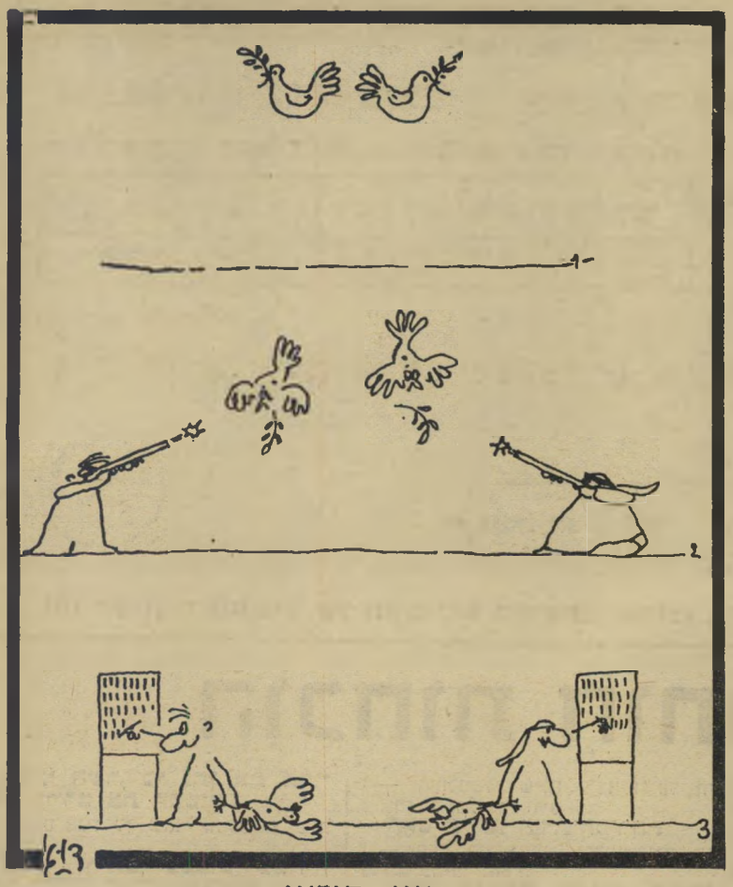
בע"מ

אמנון לין, מראשי הרשימה הממלכתית, עומד בראש חקירה פנימית המתנהלת בתוככי הרשימה הממלכתית סביב שערוריית מעילה. בשעתו התגלה כי אחד מאנשי מחלקת ההסברה של המפלגה רימה את חבריו ומעל בסכומים של רבבות ל"י מכספי המפלגה. **לאחרונה התעוררה הפרשה מחדש אחרי שהועלו חשדות כי דמות מרכזית בי מנגנון המפלגה, המקורבת לח"כ יגאל חורביץ, היתה קשורה באותה פרשה.**

בגין

הטיל וטו

אלוף (מיל.) שלמה (צ'יץ') להט, מועמדה של גח"ל לראשות עיריית תל־אביב, כבר נתקל במיכשול ראשון בתכנון מסע הבחירות שלו. צ'יץ' **הציע לבחור באמנון רובינשטיין, דיקן הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל־אביב, כיועץ מיוחד לענייני הסברה במסע הבחירות המוניציפאליות. מנחם בגין הטיל וטו על הצעה זו.**

סיני—סודאן

הצעה לבחירות

חשאיות

למזכ"ל ההסתדרות

סנטה יוספטל מפעילות מפלגת העבודה ואלמנתו של מי שהיה שר־השיכון, מגייסת תמיכה להצעתה לבחור את מועמד העבודה לתפקיד מזכ"ל ההסתדרות בבחירות חשאיות ואישיות במרכז המפלגה.

סנטה, המתנגדת למועמדותו של יצחק בן־אהרון לתפקיד המזכ"ל, סבורה כי בהצבעה חשאית יתברר כי במרכז מפלגת העבודה יש רוב למתנגדיו של בן־אהרון.

בן־עמי מוצל את

כספי עיריית נתניה

כספי משלמי המיסים העירוניים בנתניה מנוצלים למימון פעולותיה של התנועה למען ארץ־ישראל שלימה. לאחרונה שלחה עיריית נתניה, שראשה עובד בן־עמי הוא מפעילי התנועה למען ארץ־ישראל שלימה, מאות הזמנות למועצת התנועה שתיערך בנתניה, וזאת על חשבון כספי העיריה.

ניצולה של עיריית נתניה לצרכיה הפוליטיים של תנועה לאומנית עשויה להיות מועלית בכנסת שם יתבע שר־הפנים להסביר ניצול שרירותי זה של כספי כלל משלמי המיסים בנתניה.

אורי גלר משגע

את האמריקאים

מאחז העיניים הישראלי אורי גלר, שלפני שנתיים שיגע את המדינה בהופעות הטלפטיה המבויימות שלו, מצליח לשגע גם את העם האמריקאי:

כדי לעורר אמון בכוחות העל־טבעיים שהוא נחון בהם, כביכול, שהה גלר במשך חמישה שבועות במכון למחקר בסטנפורד בקליפורניה שם העמיד את עצמו לבדיקת מדענים ואנשי־ציבור. לדברי מקורביו של גלר מגלים התעניינות מיוחדת בכישוריו, מדען החלל ורנר פון בראון והאסטרונאוט אדגר מיטשל.

נוכח ההתעניינות הגוברת בארצות־הברית בתופעה ששמה אורי גלר ביקשו מספר עתונים אמריקאיים מכתביהם בישראל, לחקור את עברו ולתהות על קנקנו.

ריקה זראי

חופיע בישראל

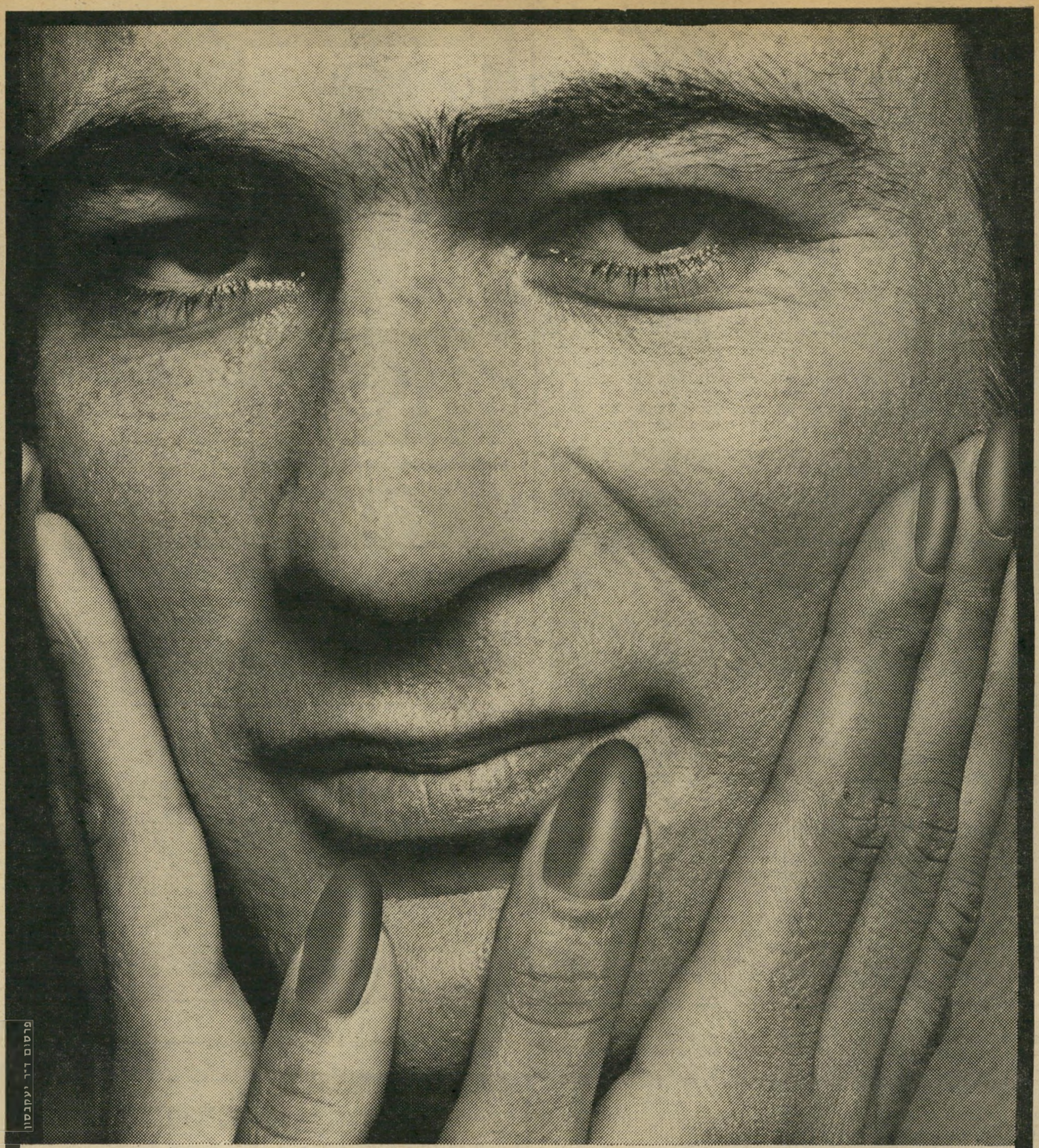
הזמרת הישראלית ריקה זראי, הישבת דרך קבע בפאריס, תערוך שורת הופעות בישראל במסגרת חגיגות יום העצמאות.

אייבי נתן

מפליג לישראל

בעל המיזוגה התל־אביבי לשעבר, אייבי נתן, שמזה מיספר שנים מכין לפעולה תחנת שידור "פיראטית" שתשדר מעל פיקוח אניה קריאות שלום לישראל ולמדינות ערב, השלים את כל הכנותיו ועומד להפליג לישראל.

אייבי שהה בשבוע האחרון בקפריסין, שם הכין את הכספים שיספק לאניית השידור שלו, הנקראת "שלום 1", את האספקה והתכונות. אנייתו של אייבי שצוותה אוויש עיידי ספנים נורבגים ודניים, תצא מנמל ניויורק ב־15 בחודש זה. ב־10 באפריל מתכוון אייבי להתחיל בשידוריו מחוץ למים הטריטוריאליים של ישראל.

דיפלומט - הסכין החדין

(החד והעדין)

דיפלומט פלטינום פלוס

גלריה
ריים כהן, ניו יורק
מהגלריות
הגדולות
בעולם

אוריגינלים בציתוי

☆ פיקסו
☆ שאגאל
☆ דאלי
☆ מטיס
☆ וסרלי

החל מ־500 ל"י

לקביעת ראיון, בבל שעה נא להתקשר לטל. 752760 ת"א
פתוח בכל יום בין השעות 4-7 אחה"צ
ביל סטורם, רח' הר דפנה 35 סביון

הוצאת ספרים אחיאסף בע"מ
תל־אביב, רח' יוסף הנשיא 13, ת. ד. 4810

חדש!

פרופ' ג. קונדראו (צירידז)
מבוא לפסיכותרפיה
תולדות • אסכולות • שיטות • מקרים מוחשיים.
המחיר —.15 ל"י

ד"ר ויליאם הומן
ילדים זקוקים לאהבה - הורים לעצה
המחבר מביא בספרו נסיון רב שצבר שעה שטיפל ביותר מעשרת אלפים ילדים משך 20 שנות עבודתו.
המחיר —.13 ל"י

להשיג בחנויות ספרים מובחרות או על־ידי משלוח צ'ק להוצאה והספר יישלח על־ידי הדאר.

בעיות ולבטים בחיי המין
מאת
הד"ר **מרדכי זידמן**
הוצאת רשפים
להשיג בחנויות הספרים הגדולות

גבר סנטימנטלי בן 50
— הומאניסט ונון־קונפורמיסט —
מעונין בהיכרות רצינית עם
בעלת רמה אינטלקטואלית
וחן נשיי (בגיל 40—30 בערך)
מצבה המשפחתי, מוצאה, דתה וכו', אינם קובעים. תשובה מובטחת לכל־תבת ל: עמיר, ת. ד. 921, תל־אביב.

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב קרליבך 12, טלפון 260134, תא־דואר 136 • מען מברקי: עולמפרס • „הדפוס החדש" בע"מ, ת"א, רח' בן־אביגדור • תפוצה: גד בע"מ • גלופות: צינקוגרפיה כספי בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

קריאת ביקור

מדי פעם מועלות באוזנינו טענות כמו „בשביל מה צריך בכלל את העולם הזה?" או „העולם הזה מיותר — כולם כותבים בסיגנון העולם הזה!" מאחורי טענות אלה עומדת הדיעה שייחודו של שבועון זה כשבועון לוחם וביקורתי ללא מורא וללא משוא פנים חלף כשיתונים אחרים, אנשי־ציבור ומדינאים אימצו לעצמם את קו העולם הזה ואת סיגנונו. „אפילו אבא אבן מדבר כבר כאילו היה עורך העולם הזה," טען מישהו השבוע בעקבות נאומו הביקורתי של שר־החוץ בחיפה.

קשה להתמודד עם טענות מעין אלה עד שמתרחש מאורע כמו הפלת המטוס הלובי בסיני, ואז אין עוד צורך בהסברים מדוע אין תחליף לעתון כמו העולם הזה.

מיד אחרי שנודעו הידיעות הראשונות על הפלת המטוס הלובי החל מסע מקיף של שטיפת מוח בכל אמצעי התיקשורת כשהציבור הישראלי מוצף בגודש של מידע כוזב, מוטעה ומפוברק. אותה שעה נרקמה מאחורי הקלעים קוניה שנועדה למנוע את הקמתה של ועדת חקירה אשר תחקור את כל מה שקדם להפלת המטוס הלובי.

מרגע זה החל תפקידו של העולם הזה. הופעתו של גליון העולם הזה, בו עמדה להתפרסם הכתבה ובה ניתוח הפרשה, עדיין היתה רחוקה. אבל כבר ביום השישי, יומיים אחרי הפלת המטוס, התפרסמה הידיעה כי סיעת העולם הזה תובעת הקמת ועדת חקירה. היה זה פירסום ציבורי ראשון שהבהיר לציבור שקיימת התנגדות לקבלת הגירסה הרשמית על הפלת המטוס ושמשהו אינו כשורה מאחורי הפירסומים השונים בנושא זה. פירסום זה היה תחילתו של גל היקשים ופיקפוקים, שקיננו עד אז בלב רבים, והחלו לבצבץ ולהופיע לאור היום.

אחר־כך, בעת הדיון שנערך בנושא זה בכנסת, שוב היה נציג העולם הזה היחיד שעירער בגירסה הרשמית שהתקבלה על דעת מרבית סיעות הבית (ראה דו"ח לבוחר).

אני נוטה להאמין כי אילו נערכו סקרי דעת־קהל מהימנים יום יום, במשך שבוע ימים אחרי הפלת המטוס הלובי, הם היו מגלים תנודה ברורה ממחנה מחייבי הפלת

נציגי העיתונות הישראלית מול האלוף מרדכי הוד
מקהלה של אומרי „אמן!"

המטוס לעבר אלה השוללים את המעשה בכל תנאי והמציבים סימני שאלה מעל השיקולים הצבאיים, האנושיים והמוסרים שהביאו להריגת 105 אזרחים חפים מפשע.

תופעה זו של מחשבה שניה והתפכחות, שחרגה מעבר לשכבה מסויימת אחת והיתה אופיינית לציבור מגוון, של אזרחים ואנשי־צבא, של חסידי ארץ־ישראל השלימה ושל אנשי השמאל גם יחד, ראויה להערכה מיוחדת. כי היא נעשתה באווירה של שטיפת מוח כללית, בהיסטריה של ליכוד מפוברק מסביב ל„ביטחון" בנוסח בולשביקי ובאיומים של לינץ' ציבורי, כמו אותו מאמר ראשי בידיעות אחרונות, של עורכו, הד"ר הרצל רוזנבלום שהביע זעזוע בעמוד הראשון של עתונו משום ש„שעה שהגל האנטי־ישראלי החריף בעולם, שקם בעקבות האסון בסיני, החל דועך במיקצת — החלו להישמע קולות שונים נגד התנהגותנו בעניין המטוס הלובי אצלנו."

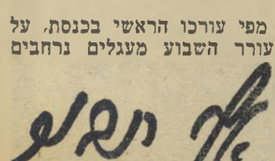
העיתונות הישראלית מילאה תפקיד מכריע במסע שטיפת־המוח שנועד לחפות על המישגים והמחדלים שנעשו בפרשת הפלת המטוס. היה זה מחזה מדכא לראות רבים מעיתונאי ישראל כשהם מתחרים זה בזה בהמצאת צידוקים ותירוצים, ששים לפרסם בדותות ושקרים, במקרים רבים אף סותרים זה את זה, כדי למנוע מהציבור כל הרהור של אחרי־מעשה וכל עירעור על תבונתם, אחריותם וסמכותם של אלה החייבים לשאת באחריות למעשה מעין זה.

✶ אבן לכום שלווים

מן הראוי לציין כי היו פה ושם חריגים בתמונה הכללית המשפילה של עוני „אמן" במקהלה, שהשתקפה מהעיתונות הישראלית ומדוברי מרבית הסיעות בכנסת. עיתונאים כמו שבתי טבת בהארץ, ישעיהו בן־פורת בידיעות אחרונות ומשה שמיר במעריב, שברו במיקצת את האידיליה של תמימות דעים כללית, הציגו שאלות ותהיות שגררו ודאי את קהל קוראיהם למחשבה שניה ולבדיקה מחודשת של עמדותיהם בקשר לטרגדיה. בכמה מחריגים אלה ניתן היה לחוש מעין התחשבנות, נסיון להטיל אחריות לכיוון מסויים תוך טיהור אחראיים פוטנציאליים אחרים. ניכרה המגמה של חסידי דיין להסיר ממנו את האחריות ולטהרו כמי שאין לו יד ורגל בכל הפרשה.

על רקע זה בלט שוב ייחודו של העולם הזה כעיתון עצמאי יחיד, שאינו מוכן לקפוץ לדום ולהצדיע תוך הרכנת ראש כל עת שנימוקי „ביטחון" באים להשתיק את קול המצפון ואת זעקת התבונה. למרות שגליון העולם הזה, שניתח את הפרשה, יצא לאור שבוע ימים אחרי הפלת המטוס, אחרי שכל מילה ועובדה שניתנה להיאמר על הפרשה כבר הודפסה בשבע גירסות, הצליח העולם הזה לפקוח עיניהם של רבים ולהאיר את הפרשה באור חדש. ניתוחו של העולם הזה, התקבל בחוגים רבים כניתוח הממצה הראשון של ההיבטים השונים של הפרשה.

קולו של העולם הזה, הן מעל עמודי השבועון והן מפי עורכו הראשי בכנסת, על אף ההגבלות שמנעו פירסום עובדות ופרטים רבים, עורר השבוע מעגלים נרחבים ביותר של תהודה. הוא נמשל לאבן המוטלת אל מים רגועים ושלווים של הצדקה עצמית ושביעות־רצון מוסרית, ויוצרת את אותם מעגלים העשויים בסופו של דבר לעורר את סערת הגלים שתשטוף את חומת האדישות המוסרית, המאיימת לסגור על נפשו של העם.

אנשים

„אני לא אתן לך סמיכות של רב ואתה לא תיתן לי סמיכות של אפיקורס!" אמר אל"מ מאיר פעיל לאלוף הרב שלמה גורן

■ המראיין מס' 1 בעולם, **דיוויד פרוסט**, כינס השבוע באולפני הרצליה את **אבא אבן**, אורי אבנרי, **שמואל תמיר**, אלוף (מיל.) **חיים הרצוג**, הרב **מאיר כהנא**, **אפרים קישון** ו**בועז עבדין**, יחד עם 150 „ישראלים מן הרחוב", כדי לדון בפרשת הטבח הלובי. כאטרקציה מיוחדת הביא מלונדון שני יהודים אנגלים ופרופסור פלסטיני. היה זה שידור מיוחד במינו: הקהל התרגז על דברי האורחים הזרים, הגיב בצורה לאומנית קיצונית ומאוחדת, ואחד מהקהל אף התחיל להשמיע דרשה על אברהם אבינו, סירב להפסיק כאשר נדרש לכך על־ידי פרוסט. עלה על כולם הרב כהנא, שאמר שמותר לישראל לרוג כל אדם, גרם להתנגשות עם אחד העורכים האנגלים, שנתגלה כבנו של **ישראל זנגוויל**, ממייסדי הציונות ובעל רחוב בתל־אביב. בשידור השתתף גם נציג הטייסים הבריטיים, שטען כי כל יריה על כנפיים של מטוס בואינג, המלאות דלק, גורמת בהכרח לפלתו והתפוצצותו.

■ בסימפוזיון של התנועה לשלום וביטחון השבוע ברחובות, סיפר אל"מ (מיל.) **מאיר פעיל** על ויכוח שהיה לו בזמנו עם הרב הצבאי הראשי **שלמה גורן**. הרב גורן אמר אז לפעיל שהוא יכול לתת לו סמיכות לאפיקורס. השיב לו פעיל: „אני לא אתן לך סמיכות של רב ואתה לא תיתן לי סמיכות של אפיקורס!"

■ באותו סימפוזיון התקיפה **שולמית אלוני** את הרב גורן בקשר לפסק־הדין שלו נגד קורבן פרשת הממזרים, **אברהם בורקובסקי**. אלוני טענה כי גורן קבע שבורקובסקי הוא גוי עוד לפני ששמע את העדים בפרשה. לטוכחת דבריה סיפרה אלוני כי כשנשאל אז גורן איך שמע את העדים מבלי שבורקובסקי יהיה נוכח ויערוך חקירה נגדית, הוא השיב שלגוי אין משפט כמו ליהודי, ולכן לא צריך להשמיע את העדויות בנוכחותו.

■ כאשר שמע יוצר הגובלנים והמוכתר לשעבר של כפר־האמנים עין־הוד, **איצ'ה ממבוש**, כי **משה דיין** קיבל כסף עבור הסכמתו להצטלם בידי צלמי סוכנות־צילומים צרפתית, אמר: „איזה מטומטם **דויד בן־גוריון**. כל השנים עמד על הראש בלי כסף. דיין כבר היה לוקח בשביל זה 40 אלף לירות."

■ על תקופה קודמת בחייה, סיפרה השבוע ראש־הממשלה **גולדה מאיר**. היה זה במסיבה שנערכה לכבודה בוושינגטון. גולדה גילתה לנוכחים איך סידרה את מכשירי ההאזנה של הרוסים, עת שירתה בשגרירות ישראל במוסקבה: „לרוב היינו מטיילים בחצר, אבל כאשר היה קר מאוד, הייתי נכנסים למקלחת, פותחים את הברזים, ו**מרדכי נמיר** הפעיל ללא־הרף את המים בבית־השימוש. בחסות הרעש של הניאגרה דיברנו."

■ למרות תפקידו הרם משתדל מזכ"ל ההסתדרות **יצחק בן־אהרון** לנהוג בצניעות בחייו הפרטיים. את מכונית־השרד והנהג שהעמידה לרשותו ההסתדרות הוא מנצל רק לשימוש באירועים מיוחדים. בדרך כלל נהג המזכ"ל לבדו בסוסיתא שקנה בעזרת הלוואה שקיבל מההסתדרות. בשבוע שעבר הוא מכר את הסוסיתא ב־14 אלף ל"י, לווה מההסתדרות 10 אלפים לירות וקנה סימקה קטנה.

■ העולים החדשים מברית־המועצות הלומדים באוניברסיטת באר־שבע לא מכירים כנראה עדיין את איש ארץ־ישראל השלמה, פוליטרוק הפלמ"ח **בני מהרשק**. אחרת ודאי היו תופסים מרחק־ביטחון ממנו. אלה שלא נזהרו, ניזוקו. היה זה בכנס של הסטודנטים העולים. בפני באי הכנס נאמו בני מהרשק והעולה המיקצועי **גרישא פייגין**, על ההתגלחות בשטחים. המסובים ישבו סביב שולחנות מסודרים בצורת ח'. בני התלהב מנאומו וכשעצק: „הסימפוניה לא נגמרה. המדינה בדרך, אנחנו צריכים לקחת עוד שטחים!" היכה בכל כוחו על השולחן, העיף את כל סיפלי הקפה וצינצנות הפרחים. על הסטודנטים שישבו בקירבתו, הכתים את בגדיהם.

■ מה דעתו של ותיק סדרני הכנסת, **יצחק צילגר**, על יושבי־ראש הכנסת שהיו הבוסים שלו ב־24 שנות עבודתו בבית הנבחרים? סיכם איש שהפך לחלק בלתי־נפרד של כנסת ישראל. „את **יו"ר סף שפרינצק** שמעתי עוד בפולניה ב־1928. הוא היה איש טוב, עם לב יהודי חם. היתה לו השפעה גדולה על כולנו, אך את זה הוא שיגב בהומור. גם **לנחום ניר**, שבא אחריו לאיזה זמן קצר, היה הומור יוצא־מן־הכלל, עם בדיחות פנטסטיות. הכרתי אותו עוד מפועלי ציון. הוא היה טוב עם כולם, אך לא אהב כל־כך דתיים... **קדיש לוז** היה איש עבודה. 90 אחוז ממה שהיו אחרים צריכים לעשות, היה עושה בעצמו, אפילו היה שולח את המכתבים שלו ולא מבקש מאיתנו. הדלת היתה תמיד פתוחה אצלו, כמו בקיבוץ. נתן לכולנו הרגשה של עמך, כמו שאומרים. **ראובן ברקת** היה משהו אחר. נו, מילא, הוא כבר היה שגריר באיזה מקום, אז הוא לא היה אותו דבר. היינו צריכים להתרגל אליו, אך, בינינו, זה היה אפשרי..." על הבוס הנוכחי שלו, **ישראל ישעיהו**, אין ציגלר מוכן לחוות דיעה. רק זאת הסכים לומר: „הוא עממי ומתייחס אלינו בצורה נעימה."

■ שמו הלא כל־כך שיגרתי של סיפרו של **דן בן־אמוץ**, לא שם זיין, יוצר קוריוזים מצחיקים בחנויות הספרים. כך, למשל, עמד השבוע דן בחנות ספרים כדי לבדוק איך הולכת המכירה. לחנות נכנסה גימנזיסטית צעירה שהושפעה כנראה ממבול ספרי כל מה שרצית לדעת על המין, וביקשה מהמוכר את הספר הכל על הזיין. ואילו חיילת שנכנסה לשק"ם בתל־אביב וביקשה מהמוכרת את סיפרו של דן בן־אמוץ, הותקפה על־ידי המוכרת במבול צעקות: „אנחנו לא מחזיקים דברים כאלה אצלנו!" „אבל למה?" שאלה החיילת, „זה הרי לא ספר אנטי־צה"ל, זה ספר על פצוע מלחמה." „לא חשוב," השיבה המוכרת, „שמות כאלה אנחנו לא נכניס בשום אופן לחנות!"

■ לא כל ישראלי זוכה לכך ש**מוחמד עלי**, הלא הוא **קסיוס קליי** המפורסם, יפנה אליו בבקשה. ישראלי אחד שהאמין כי אכן זכה, היה רואה החשבון ועורך־הדין **יחזקאל פדומין**, סגן היו"ר העולמי של הפדרציה הבינלאומית של צעירים ליברלים ורדיקאלים. היה זה בעת מושבה, בשבוע שעבר, של מוסדות הפדרציה, בבריסל, כאשר בפני פלומין וחבריו למוסדות עמדה להתברר בקשתו של מוחמד עלי להתקבל כחבר בפדרציה. לאכזבתם, התגלה עלי דנן, בסך־הכל, כפסודנט פאקיסטני, שביקש לצרף את ארצו לפדרציה.

■ איש הרדיו, לשעבר **ורדי בן־יעקב**, שעזב את עבודתו, מכר את רכושו ונרשם ללימודים באוניברסיטה, משרת במילואים בלישכת־הקשר לעיתונות. לפני זמן מה הגיש ורדי בקשה לעבור קורס צניחה. בשבוע שעבר אושרה הבקשה, ורדי צנח, קרע שריר, אושפז בבית־החולים תל־השומר.

■ הפתעה נגרמה למלחין היווני הגולה **מיקיס תיאודורקיס** המופיע עתה בארץ. היה זה בקונצרט שנערך ביום החמישי בבאר־שבע. למקום הופיעה אורחת לא־קרואה שמיחה את המלחין ומלוויו היוונים. האורחת, יפהפיה שחורת־שיער בשם **ג'ורג'יה**, באה לארץ במיוחד מיוון כדי להאזין למוסיקה של תיאודורקיס האסורה שם.

מאיר („יודקס") חלמי (משמאל) המזכיר החדש בן ה־63 של מפ"ם, תורן חדר־אוכל בקיבוצו מישמר־העמק. עוזר לו בהגשה המזכיר החדש של הקיבוץ הארצי, אמרי רון (מימין), כפי שקלטה מצלמתו של חבר המשק מתי חלילי.

מיכל נוי (מימין) ששיחקה את התפקיד הראשי בגירסה הישראלית של המחזמר **שיער**, יצאה בזמנו עם להקת **איש חסיד היה** לניו־יורק, והחתמה שם על חוזה הופעה בהצגה אמריקאית, באה לאחרונה לארץ לחופשת־מולדת של חודש, קיבלה על עצמה את תפקיד עוזרת־הבמאי לדני ליטאי, בהצגת **בלילה פורחים הכוכבים**. השבוע ערכו לה שחקני ההצגה מסיבת־הפתעה לכבוד יום־הולדתה ה־23 וסיום עבודתה בהצגה. משמאל לימין: השחקנים ברייני ויינשטוק, דובי גל ואיציק בן־מלך.

פסוקי השבוע

● **אזוף (מיל.) מתתיהו פלד**, על הפלת המטוס הלובי: „ריבונות באוויר, בניגוד לבתוליה של נערה, ניתן לקיים גם לאחר שהיא נפגעה."

● **העיתונאי שלום רוזנפלד**: „אסון המטוס לימד נו, כי הגיעה העת להתקין קו אדום בינינו לבין עצמנו."

מכתבים

■ מיטווח

פוליטי

„כל כדור כאן הוא כדור פוליטי." זאת היתה תשובתו של מפקד בכיר שלנו ב־תעלה. הדברים נאמרו בזמן שמהצד ה־מצרי ירה „הקצין המשוגע התורן" כל פעם שהתחשק לו.

בפני 300 עיתונאים מצהיר עכשיו השר דיין כי הטייסים מחליטים בכל הנוגע ל־פעולות. „הרשות האזרחית לא מתערבת אם אין בזה עניין פוליטי."

אכן, עברנו כיברת דרך.

להפלת המטוס הלובי כל האחריות ל־טייסים. לעזאזל „תדמיתנו בעולם" וקאדפי והצהרותיו. „תדמיתנו" וקאדפי הם לא נתונים ניצחיים.

אני מציע לכל המתנגדים לפעולות מ־סוג זה לחתום על עצומת דאבה והשתתפות באבלו של העם הלובי. מי יתן ויהיה זה צעד ראשון בדרך לשלום ודיבור מלב אל לב.

מנחם בן־דוד, קדרית־אתא

■ האם אנו באמת

תמיד צודקים?

עתה, שהכל יודעים מה קרה באמת, ש־היתה פה טעות ניווט של מטוס הנוסעים, שהטייס הצרפתי לא ידע היכן הוא נמצא, כשהאמת נחשפה, ודאי למורת רוחם של כמה אנשים, ברור מה נורא העוול ש־נעשה.

102 איש נהרגו בגלל „פירוש לא נכון", ל„שרשרת אי־הבנות" ושאר ביטויים ה־מזכירים צייד שפנים.

הכל הוכח כבילתי נכון, אף נסיונות ההיצדקות, והסתת דעתו של הציבור, מה שהוכיח עצמו ביעילות. המוחות ש־התאבנו במשך שנים לא הגיבו כלל כש־נעשה הפשע.

כולם מצטדקים „מביעים צער וכאב עמוקים," ואומרים שהמצרים היו יורים במטוס ללא אזהרה, לו היו במצבנו. האם ברצוננו להעמיד עצמנו כשווי דרגה ל־חבלנים, או שמא כבר עשינו זאת? ומחר תהיה חגיגה בעולם. בכל מקום בו יחשדו במטוס נוסעים העובר מעל איזור רגיש, ואלה לא חסרים, יפילוהו ויהרגו אנשים. כך, למעשה, נראים הדברים.

רמי שגיא, יפו

■ השמיעו קולכם,

אנשי הרוח!

מטוס ישראלי, הפיל מטוס לובי, והר־בה אנשים חפים מפשע נהרגו.

אין יהודי, אין עברי, בעולם כולו, שלא יצטער על האסון המחריד הזה.

קומו אנשי הרוח מקהיר, דמשק, בגדד, וירושלים והשמיעו את קולכם, סלקו את המדינאים ואת התותחים.

מאיר בלומברג, ראשון־לציון

■ עבודה עברית

לפי דעתי קיימת אפשרות

גם דיווחו של הטייס הצרפתי על מיגים שהוא רואה, היו מיגים רוסיים שבידי חיל־האוויר הישראלי מזה כמה שנים.

המטרה היתה כנראה להנחות את ה־מטוס בסיני בשלום, כתגובת אזהרה על עזרת לוב לחבלנים הערבים אשר פועלים מעבר לים ובעיקר להרצחו של ברוך כהן במדריד.

פעולת המטוס משתלבת בתיאום זמנים עם הנחיתה בחוף לבנון.

על עצם הרעיון להתחיל להכות את לוב — יש לברך! מדינה זאת מסייעת לחבלה, להרג ולרצח של יהודים בכל ה־עולם ויושבת לה בשקט. מזה זמן רב כבר היה צריך לטפל בה ביסודיות למען תדע שדם יהודים אינו הפקר.

עמי ליכנה, עין־חרוד מאוחד

■ מיקרה אבוד

כעת הכל ברור. הרמטכ"ל אישר את ההוראה להפלת המטוס הלובי. עם חינו הטבעי נשמעה בפי המצביא המילה „הזדרא" כמילה „בקשה". צבא דמוקראטי, אין מה לדבר. בחיל־האוויר המורכב מני־ניהם של הנפילים גורדון, בורוכוב, ברל, שדה, גלילי וגולדה לא ייתכן אחרת.

ביפן פגע מטוס צבאי במטוס אזרחי ושניהם התרסקו. השר הממונה התפטר. אבל בסופו של דבר, מה לנו עם רגשי הכבוד הגוזמתיים של אסיינים?

אם לאחר מעשה הפלת המטוס הלובי אין מקום לרביזיה בכל מושגינו, אנחנו מיקרה אבוד. ולא רק בעיני העולם.

ליבי שמחה, עכו

■ בכיה לדורות

יירוט המטוס הלובי בסיני, הוא דבר חמור וללא צורך.

הדבר חמור, לדעתי, יותר מאשר הטבח בדיר־יאסין על־ידי האצ"ל.

שכן אם המטרה מקדשת את האמצעים, אז יש למיקרה דיר־יאסין איזו שהיא הצדקה. וזאת מפני שיש אומרים כי הטבח אז הטיל אימה ופחד על האוכלוסייה הערבית שבתוך שטח החלוקה המיועד לישראל והם ברחו וכך התאפשרה הקמת המדינה שלנו בעלת רוב יהודי.

לעומת־זאת לא תצמח מהפלת המטוס בסיני שום תועלת לישראל, מלבד התקו־ממות דעת הקהל בעולם נגדנו, נגד צבאנו ומדינתנו.

וזו עלולה להיות בכייה לדורות.

מרדכי פרקש, ירושלים

■ תעמולה ערבית בטלוויזיה היהודית

בתוכנית הטלוויזיה ויכוח פתוח בשידו־רים הערביים, המשודרים במוצאי־שבת, שודר פעם ויכוח על חופש הדתות בישו־ראל. השתתפו בו אנשי־דת משלושת ה־דתות והכומר טען כי הנוצרים מקופחים בכך שיום המנוחה השבועי הוא בשבת ולא ביום ראשון. איש מהנוכחים, אף לא המנחה, לא שאל אותו באיזו מדינה ערבית

שמעון עקרי
ויכוח פתוח

שחיים בה גם נוצרים, יום המנוחה הוא ביום ראשון ולא ביום שישי.

דבר דומה קרה בעת ויכוח על תנועת המחבלים הערבים, כאשר אחד המתווכ־חים מהמיעוטים הערבים הצדיק פעולות המחבלים, בהשוואה לטירור היחודי ש־היה לפני קום חמדינה. ושוב נשארה דעה זו ללא מענה.

והשאלה היא: מי יוצא נשכר מתוכניות אלה אם לא התעמולה הערבית? האם אין לערבים במות תעמולה מספיקות בעו־לם, שגם הטלוויזיה שלנו תעמוד לרשות התעמולה הארסית שלהם?

שמעון עקרי, אור־יהודה

■ קו־קלוקס־קלאן בצרפת

הענשת נשים צרפתיות עליידי „פטריוטים" צרפתיים
יום אחרי השיחרור

● נשים צרפתיות שגולחו והופשטו — ראה תמונה.

„העולם חזה" 1581, „קו־קלוקס־קלאן בנצרת," על הריגתו של ח־ערבי סובחי אל־נאסיר ופציעתה של העולה מרוסיה רגינה פולי־קובסקיה.

התנהגותם של הגרוזינים בנצרת מזכי־רה את מה שאירע יום אחרי שיחרור צרפת מידי הגרמנים ב־1944:

„פטריוטים" צרפתיים גילחו והפשיטו נשים צרפתיות שהואשמו בקיום יחסים עם חיילים גרמניים.

משה־שלום כץ, חיפה

■ התעלמות אקולוגית

האם הפאנטומים והתותחים יצילונו מ־הכליה האיטית הניגזרת עלינו על־ידי הדי־די־טי, שבחמאה שלנו ועל־ידי זיהום והרס סביבת המחייה?

המדינה (לא פחות מאירגוני הטירור!) אשמה בפשע הסמוי והשקט של ה־פק־רת חיי האזרחים — על־ידי ההת־עלמות השיגרתית מהבעייה האקולוגית.

אהיבה שדה, תל־אביב

■ ההתנפלות על המיסיון — פשע פלילי חמור!

כשאדם או אירגון פרטי שולח הצעות־הגירה לאזרחים ערביים — יכולים אלה בשקט לשלשל אותן לסל והעניין אינו ראוי לתגובה — כי אין כוונת כפייה או אלימות בפעולה זו.

לעומת־זאת ההתנפלויות הטרוריסטיות על מוסדות המיסיון, מהווה פשע פלילי חמור הטעונות תגובה נימרצת מצד מנגנון החוק!

דוד שלזינגר, רמת־גן

■ הריון מצחיק

אני קוראת מושבעת של רחל המרחקלת — בגלל הסיגנון המצחיק שלה. אני גם שמחה לקרוא על נשים אמיצות המוכנות ללדת מבלי להכנס למוסד הנשואין.

אבל, כשאני נתקלת בביטוי „נכנסה ל־הריון" אני חורקת שיניים מרוב סלידה! פעם היו אומרים „התעברה" — למה זה חדל להיות טוב היום?! למה היא „ב־הריון" — למה לא „הרה"?!

למה מתביישים היום לדבר עברית פשו־טה! ולמה לא מתביישים ממה שצריך להתבייש?! חוששתני שהעם הזה מכניס את המדינה שלו להריון רציני. עוד יהיה שמח כאן. תיראו...

חסידה צדקיהו, מטולה

■ המיפלגה הליברלית לא מזדקנת

„העולם חזה" 1851, „מדוע הם מתאבדים?" על הצטרפותו של אלוף (מיל.) שלמה („צ'יצ") להט למיפלגה הליברלית.

במאמר העוסק בהצטרפותו של „ציץ" למיפלגה הליברלית, קבע כתבכם „המ־לומד", כי למיפלגה הליברלית „המזדקנת והמתנוונת" אין כוחות צעירים.

ובכן, יש לי חדשות עבור „כתבכם ה־מלומד". מזה זמן רב קיימת במיפלגה ה־ליברלית התארגנות של כוחות צעירים וסטודנטים. תאי הסטודנטים מקיפים מאות צעירים המקיימים פעילות הן בקמפוסים והן בסניפי המיפלגה.

אנו צעירי המיפלגה הליברלית מאמי־נים, כי דרך החיים הליברלית, במיסגרת פוליטית אזרחית רחבה, תוכל להביא ל־שינוי באקלים החברתי והכלכלי הקיים תחת שילטון המערך.

בצלאל בן דוד, יו"ר תאי הסטודנטים של המפלגה הליברלית, תל־אביב

אסור להקל ראש בחיי אדם!

ידיעה על הפלת המטוס הלובי היכתה אותנו בתדהמה. רק לפני שבוע שיימנו קריאת קטעים נבחרים משיח לוחמים בחוג לעברית באוניברסיטת מישיגן. גאווה מילאה את ליבנו כאשר קראנו את החיבורים המסכמים של הסטודנטים. תנקודה העיקרית שהודגשה ע"י כל הסטודנטים היתה חזדהותם עם הלוחמים שביטאו את החרגשה ש„אסור להקל ראש בחיי אדם" אפילו בעת מלחמה. נראה לי שמשום מה רעיון נשגב זה לא זכה להתרומם לגובה שבו טסים טייסי הקרב של ישראל.

אף על פי שלא כל העובדות ידועות עדיין, ולמרות חוסר האפשרות להצ־ביע באצבע על האשם במיקרה זה, מוטלת על ישראל האחריות לחוציא את המסקנות הדרושות הנובעות ממיקרה טראגי זה.

■ ■ ■

לפי עניות דעתי חרי שמיקרה הפלת המטוס הלובי צריך לשמש גורם ממריץ להשכנת שלום במזרח־התיכון, ולא לעמוד למיכשול. קרבנות החינם של תקרית זו מוכיחים כי בסיכסוך הישראלי־ערבי מעורבים חיי אדם. אם הטבח בלוד לא הוכיח לעולם הערבי שרצח חפים מפשע אינו מקדם את השגת המטרה, חרי שהפלת המטוס הלובי צריכה להוכיח זאת לממשלת־ישראל.

● על ישראל מוטלת החובה לפצות את משפחות הקורבנות ולו ע"י נקיטת הצעד הראשון לקראת חתימת הסכם שלום.

● על ישראל להוכיח שהפלת המטוס הלובי נוגעת לליבה כהפלת המטוס הישראלי בשמי בולגריה.

● על ישראל מוטלת החובה להוכיח לעולם כולו שחיי אדם אינם הפקר גם אם מדובר באנשים שאינם אזרחים ישראליים.

אין שום הצדקה לגישה חד־צדדית כשמדובר בחיי אדם. האחראים למיקרה חייבים להיענש ועל ממשלת־ישראל להוציא את המסקנה היחידה שהיא: חתירה נמרצת לשלום עם מדינות ערב וחכרת בזכויותיהם של הפלסטינאים שגם הם בני־אדם.

עודד בורובסקי, פליימוט, ארה"ב

בחירתם של הנבחרים

משאל המוצר הנבחר 1973 קובע:
כל גבר שלישי מטפח עצמו במוצרי "טבק אוריגינל". אלה הם הגברים המהווים את מועדון בעלי הטעם הטוב. האם גם אתה ביניהם? הצטרף ותיהנה גם אתה ממוצרי טיפוח של גברים בעלי הצלחה עולמית. טפח את אישיותך, היה צעיר, רענן ובטוח. עבור עוד היום למוצרי "טבק אוריגינל": אפטר שייב, קצף גילוח, דיאודורנט, מי קולון, סבון תפנוקים, מי שער ועוד ועוד.

מבצע "נא להכיר":
בקבוקון אפטר-שייב או מי קולון בגודל מיוחד, במחיר פרסומת של 3.15 ל"י בלבד (לתקופה מוגבלת).

סימן ההיכר למוצר המקורי:

TABAC ORIGINAL

שיפרין-נעמן

סופר שרות

סופר טכנאי
שיחוש לביתך לתיקונים
במבצע סופר שרות של
סופרגז
סופר שרות: בידע טכני, באדיבות וביעילות

סופרגז

סיקורת

כאשר החלו להציג בלונדון את הו, **כלכותה** היו הביקורות פושרות למדי. חלק מן המבינים הגדולים טענו שההצגה אינה נועזת די הצורך, אחרים טענו ש־ תעוזתה גובלת בתועבה. אבל איש לא ניבא לה קאריירה ארוכה.

בימים אלה, לאחר שהו **כלכותה** עב־ רה את הצגת ה־1000, אין למבקרים מה להוסיף, פרט להערות על הצוות המת־

פרימן וסטולינגס ב„הו, כלכותה"
בפעם ה־1000, עירום

חלף מדי פעם בהצגה. ההערה האחרונה ציינה, שניים מן המגויסים החדשים, סנדרה פרימן ורקס סטולינגס, שגילו נתונים הולמים להצגה שכולה עירום ומין.

ציור

בית חדש לצ׳רים ערבים

הגלריה החדשה נמצאת ביפו. בעג׳מי. לא יפו העתיקה המאוסרת ומשופצה, אלא יפו ששכונותיה כבר משמשות כבתי־ מגורים פרטיים לאמנים וציירים שנפשם חשקה ברית־ים אותנטי, אבל עדיין אינם מומינים את הקהל להציץ לתוך חצרותיהם.

בקיצור החלק הפחות מיסחרי.

כאן, ליד הכנסיה המרוניטית, בבית ערבי ישן — שבעליו, אורי ליפשיץ, עזבו וחזר לספרד כדי לקבל השראה נוספת מן הנוף האהוב עליו לציוריו — בחר איבר־ הים אבד אל־קאדר לפתוח גלריה בשם אופפה, מיוחדת לציירים ערביים.

„למה ערבים ?"

„כי אין להם מקום אחר. אין להם כתובת. אין להם מי שיציג. אין להם מי שימכור. ואם אין מי שימכור, אין בשביל מה להמשיך לצייר."

איברהים, יליד טייבה, עוסק במיסחר. אך את כספו הוא בוחר לבזבז על דברים הנחשבים בעיניו יותר ממיסחר שיגרתי: הוא קיבץ שלושה אמנים ערבים, תראויים בעיניו לעידוד, ובעיקר למנוחה נפשית. ונתן להם מעט כסף להתחלה: „שבו וציירו", אמרתי להם. „ונתראה בעוד חצי שנה."

„נסעתי ללונדון והשארתי בבית, אותו חכרתי בינתיים מהכנסיה המארוניטית, שהבתים באזור שייכים לה, את השלושה: בשיר אבו־רביעה, מוחמד עזים וזוהר חאטם."

איברהים אינו רוצה לגעת בפוליטיקה. הוא טוען כי אם מנסים להציג את בעיית האמן הערבי מבחינה פוליטית, הרי זה ניצול רגשות. הוא מגדיר זאת „המישחק הפוליטי על כתפי הטרגדיה." לפי דעתו, כל בדלנות מביאה לאלימות. אין זה משנה מי קובע את החוקים.

לפי שעה, נראה כי יש בפי שלושת האמנים הצעירים, שנולדו כולם בארץ, מה לומר בשפתם המיוחדת ובאווירה ה־ נושאת את חותם־מוצאם. אצל באשיר בולטת הנפשות של המידבר, הבעיות החברתיות של הבדואים שהעסיקו אותו בהיותו בן לשבט אבו־רביעה שבנגב, ואיום תלמיד מכון אבני עזים, בוגר תיכון מיקצועי ויליד סייבה, נוסה לסוריאליזם ומבצע תרגילי־עיבוד ליצירותיו של דאלי בבהירות מפליאה. חאטם נולד בסלמה ו־ למד בכפר הירוק. היום שלושתם חיים במעין קומונה.

אם אכן יצטרפו לקומונה זו צעירים מוכשרים נוספים, ויביאו את הייחוד שב־ תפיסה האמנותית הערבית אל הרחוב הישראלי, יהיה זה צעד נוסף וחיוני לנוף הישראלי.

■ ■ ■

אדריאנו צ׳לנטאנו הוא אחד מאליל־

זמר צ׳לנטאנו (שמאל) וידידה
חצי לבן, חצי שחור

הזמר המבוססים ביותר של איטליה. אחד מלהיטיו המפורסמים ביותר, שזכה לפרס ראשון אפילו בפסטיבל סן־רמו, היה **מי שאינו עובד, אינו מתעלס.** אבל אם צ׳לנטאנו סבור שלמען האהבה כדאי לעבוד, הרי למען העושר אין זה מחוייב המציאות.

זאת מסתבר עתה, לאחר שתביעה בת חמש שנים של זמר־מלחין בשם דון באקי נגדו, הגיעה לבתי־המשפט.

באקי, אשר הקליט בחברת־התקליטים של צ׳לנטאנו, טען בזמנו כי לא קיבל את הזכויות המגיעות לו ממכירת תקליטיו. הלכו אנשי מס ההכנסה לחקור את מעשיו של הזמר — וגילו כי החברה המכובדת שלו ניהלה פשוט ספרי־חשבונות כפולים: ברשמיים, הם רשמו רק את מחצית ה־ מכירות האמיתיות של החברה.

אז האם צריך הבן־אדם לעבוד, אם אפשר במקום זה רק לרשום כל דבר פעמיים ?

■ ■ ■

זמרים ישראליים הנוסעים לחו״ל בתק־ ווה לעשות קאריירה אינם חסרים, ברוך השם. זמרים ישראליים העושים זאת, זה כבר עניין אחר. אפשר לספור אותם על אצבעות יד אחת, וגם זה יותר מדי. אל מיעוט ניכבד ואקסלוסיבי זה קרוב מאד להיצטרף שם נוסף: יגאל בשן.

מאז השיחרור מצה״ל, בחורף שעבר, והחתונה בקיץ האחרון, הסתובב יגאל ב־

(המשך בעמוד 12)

„זרים ואוהבים" הוא סיפור נועז על פרשת יחסים אינ־ טימיים, מוזרה ומסובכת, הניקמת בין קצין ישראלי לצעירה ערבית. הפרשה מבוססת על מעשה שקרה במערכת סיני, חת־ גלגלה בלבטים סיפורותיים רבים אל מעבר למלחמת ששת הימים, מיטלטל בין המציאות החיסטורית ללבטי גיבוריו.

הרומן החדש יעלה על הבד ביוזמת המפיק מרדכי סלונים („לא ביום ולא בלילה"). גלגוליהם של הגיבורים מן המציאות לדמיון המחבר ראויים לספר נוסף. הם משקפים את המצי־ אות הטרגית של חדור שראה את המלחמות מן הצד המערבי של ירושלים, ועליו לנסות לחיות עם הצד המיזרחי.

אהובתו הערבייה של קצין צה״ל

א חרי מערכת סיני פנה בחור צעיר אל עיתונאי: „שמע מה שיש לי לספר לך, אולי תמצא בכך חומר לרפור־ טג׳ה קטנה ליום השנה." כך זוכר אורי אורן, לשעבר חבר מערכת ידיעות־אחרו־ נות והיום שליח הסוכנות־היהודית באר־ צות־הברית, את תחילת המעשה.

הבחור שפנה אליו היה, אז, קצין יש־ ראלי צעיר. היום הוא עורך־דין תל־אביבי.

אז סיפר כי מצא בין תלי חפצים שנעזבו בחיפזון מאחורי המצרים שנמלטו מסיני, צרור של כ־140 מיכתבים עם הרבה ארו־ טיקה, ארוטיקה חזקה שגבלה בפיוט. הם נועדו אל קצין בשם אחמד קירדאני. הכותבת היתה צעירה, ויפהפיה לפי התי־ מונה שצירפה לאחד ממכתביה. שמה — ליילה רוסטום.

בעושר ביטויים בסיגנונם המיוחד שיל־ הבו המכתבים את דימיונו של הישראלי. יום אחד ישב וכתב מיכתב אל הצעירה, שהתגוררה בלונדון. היה זה מיכתב של איש צעיר, די ציני ובעל תחושת עליונות מובהקת. בחוצפה צברית טיפוסית שאל: „תמהני מה שלומו של אחמד קירדאני."

התשובה מלונדון לא איחרה לבוא, והיתה עזה וחד־משמעית: „אתה ידעת." אז הבין הישראלי שהערבייה חושדת בו שהוא הרג את מאהבה ונטל את מכתביה. הוא מיהר להתנצל: „איני יודע מה קרה לו." קיבל תשובה: „הוא לא היה מפקיר את מיכתבי."

■ ■ ■

ל סתע מצא עצמו אותו ישראלי מגן על האיש האנונימי. אהבת הצעירה עוררה בו כבוד רב למצרי.

ואז הגיע מיכתב שלישי מלונדון. הצעי־ רה שלחה בו שבעה דולר לאוצאות החזרת המיכתבים אליה. הישראלי התעקש השאיר את המיכתבים בידו, אולם בכסף קנה לה טבעת ושלח אותה ללונדון. התשובה: „חן־חן על הטבעת. היא הגיעה בדיוק ליום־הולדתי. אם אחמד קירדאני, עדיין מעניין אותך, הוא בין השבויים שלכם." הישראלי החזיר לה את המיכתבים — ולא חיפש את חשבון.

„העניין הזה של הטבעת שהגיעה בדיוק ליום־ההולדת לא נתן לי מנוחה," מספר אורי אורן, היום, אחרי שבע־עשרה שנים פלוס מילחמה ששינתה מאד את פני הימים שאחריה. „התחלתי לחשוב שלמע־ שה היתה כאן אהבה מסויימת בליבו של הישראלי, זיק שנידלק מהשתתפות ברג־ שות שנועדו לאחר, ושתודלק ברמז מ־ לונדון. ואז, בדימיוני חשבתי: נניח שהיה מרחיק־לכת צעד נוסף. נניח שהיה נוסע וניפגש איתה בלונדון."

■ ■ ■

א ורי אורן, שכבר זכה בשישה פר־ סים ספרותיים, כתב בין הייתר את אשת המפקד, בצהרי לילה, על שלושה פשעי דמשק ועיר ושמה מונסטיר — בחר לשלוח את גיבוריו לגורלם, ברומן דמוי תסריט, במקום לשרטט אותם בכתבה

סופר אורן
ניצחון צבאי, מפלה ספרותית

עיתונאית יבשה, רקם לחם עור וגידים ותפר להם סביבה טבעית ואמינה.

„קצין ישראלי מתאהב בערבייה? ותוכיח! חשבתי לעצמי," מספר אורן, „ובחרתי לשם־כך קצין ישראלי טיפוסי בשם גידי, שהוא בתחילה ה„סייטר" אולם בעקבות מיבצע קדש עובר משבר ומתחיל להרהר. הוא מרחיק־לכת עד כדי כך בהרהוריו על עצמו, ועל אויביו כביכול, עד שהוא מחליט להתחתן עם הערבייה."

במאי 67׳ נסע אורי אורן ללונדון כש־ בידיו התסריט הגמור על אהבה אפשרית בין ישראלי לערבייה. הוא ישב עם המפיק וחשב על ליהוק ומקומות־צילום כשהידיעה על מינויו של משה דיין כשר־הביטחון לא השאירה מקום לספק: תפרוץ מלחמה!

■ ■ ■

ב ין־לילה הפכה אהבת הערבייה וה־ ישראלי למשימה בלתי־אפשרית ואורי אורן מצא עצמו בין הטסים בבהילות לארץ. „אותו מפיק היה מספיק נדיב, כדי להחזיר אותי. ב־10 ביוני שלחתי לו מיברק ממיזרח־ירושלים: ,ניצחון צבאי — מפלה סיפרותית.׳ שכן, בסיפור דאז היתה כל הטרגדיה גלומה בחומה שהפרידה ביניהם.

„אבל האמת היא שבסוף המלחמה מצא־ תי את עצמי בתפקידי, ככתב צבאי, רץ לבית־החולים במיזרח־ירושלים, שהיו מ־ אושפזים בו פצועים ירדניים וישראליים. לפתע עלתה בי המחשבה: הרי הם יכולים להיפגש כאן! כתבתי שוב את הרומן. חשבתי, התלבטתי והתווכחתי עם עצמי. רציתי לשכנע את עצמי שוב שהם יכולים לאהוב.

„אמרתי לעצמי: קח שני אנשים משני עמים עויינים ותן להם לדבר זה עם זה, הם מוצאים שפה משותפת. באות סיבות חיצוניות, באה ההנהגה, באה השינאה. כאן נעשו דברים בהיסטוריה לפני שנפ־ גשו השניים. מה קרה שגיבורי ניפרדו? זה יסוד המתח ברומן. זה אף החטא הקדמון, שלשני האוהבים אין שליטה עליו.

„היום, כששניים אלה נפרדים ואהבתם נדונה לעקרות, תיכחדנה שתי מישפחות משני צידי המיתרס. אבל אחרי הדור הזה, קיימת אפשרות שיהיה המשך למש־ פחתה של ליילה ולזרעו של גידי:

„אני רוצה בך מאד ליילה"
„אז מה יהיה, גידי?"
„יהיה נפלא, אני חושב"
„ספר לי איך"
„איך מה?"
„איך, למשל, ניתחתן: בבית־הכנסת או בכנסיה?"
„מצדי אפילו במיסגד."
„והקאדי יאהב אותך בערך כמו שהרב שלכם יאהב אותי"
„אז לא נתחתן איתם"
„ואיפה נגור, למשל?"
„בירושלים, כמובן."

סיקורת

(המשך מעמוד 11)

אירופה, שמע והשמיע, וחיפש את הדרך המוצלחת ביותר לפרוץ אל עולם הלהיטים. תחילה בלונדון, ואחר־כך בארצות־הברית. ונראה שהצליח. הוא קיבל שיר אחד מניל דיאמונד, שהוא המילה האחרונה בעולם הפופ האמריקאי, קיבל שיר שני מטדי ראנדאצו, אריה ותיק ומנוסה במירשמים של רבי־מכר; הקליט את השיר הראשון עם לי הולדרג', המוסיקאי המתזמר ועובד בשביל דיאמונד, ואילו את השני עם לא פחות ולא יותר מאשר להקת **דם, יזע ודמעות.**

יגאל, שבא לחופשת־מולדת בת ארבעה עשר יום יצטרך לקצרה מסיבה מבורכת

יגאל בשן
בקצב אמריקאי

אחת: הוא צריך לחזור לניו־יורק ולחתום חוזה עם חברת־תקליטים אמריקאית.

מה חושב ישראלי צעיר, שהכיר רק את אולפני תל־אביב ואת הווי העבודה של להקות הצבאיות, שאיננו בדיוק מופת למקצועיות, על עבודה באמריקה? קודם כל, הוא המום: „כמה ימים ולילות משקיעים אנשים בתיכנון המוסיקה, המלים, ההקלטה, בחלוקת הכלים בעיבוד, בליטוש הנכון של הצלילים של כל כלי לחוד, ושל המיזוג הנכון בין כולם יחד." ובאשר להקלטה באולפן, הטיפול בקולו של הזמר שונה מכל מה שהכיר יגאל קודם. כדי להוסיף את קולו להקלטת התזמורת, בפזמון הראשון שהקליט, עבד יגאל לילה רצוף, כעשר שעות, כאשר לשתי השורות הראשונות בלבד, הוקדשו שעתיים תמימות של הקלטות וניסויים. כאשר גמר להקליט את השיר בקולו, המשיך המפיק בעבודה, כאשר במשך יומיים נוספים חיפש והשיג את האיזון הנכון בין הקול לתזמורת. היש עוד מי שחושב שלהיות זמר זו עבודה קלה?

תקליטים

אגדות לילדים

בלי יומרות וללא כוונות חינוכיות מיוחדות, יצא לו לאור תקליט עברי חדש שיש בו חן מיוחד במינו: שירים וסיפורי בדים (חד־ארצי, 14319). למעשה, זו הקלטת הצגה קלילה לילדים, בהשתתפות אבי יקיר, גירה עדי וישראל גוריון, שיש בה כמה אגדות ומשלים (השועל ובת־העורב, הדייג ודג הזהב) וכמה פזמונים. המיוחד בביצוע ובעיבוד שנעשה לסיפורים הידועים היא רוח השובבות, הבהירות וההומור, התואמים את אופיו של הקצבר הצעיר, שהקצים בישבנו מרתקים אותו בקושי למקלט הטלוויזיה. המיוחד במנגינות הוא כשרונו של המלחין שמוליק קראוס המבצבץ ועולה ברענגות מן השירים שכתב: הם קליטים, נעימים לאוזן ומודרניים מאד. תרומתה של נעמי שמר, שיר הכזבים, מעניקה לה אישור נוסף לערימה שבוודאי כבר יש לה בבית.

פרסום ד"ר יעקבסון

הסיגריה המעודנת למעשן המפונק·באריזה השטוחה האלגנטית... לראשונה בישראל

ESQUIRE

תערובת אמריקאית·פילטר·empire size·תוצרת דובק·ערבות לטיב

הנדון:

אורגיה

כ־ **אחד מכיר** את הסיפור הזה: קבוצה של תיירים אמריקאיים מסיירת באחת התחנות המהודרות, מצופות־השייש, של הרכבת התחתית במוסקבה.

מדריך מספר להם שבכל שלוש דקות עוברת רכבת. לפתע מתפרץ תייר אמריקאי: „תסלח לי, אבל אנחנו כבר עומדים כאן רבע שעה, ושום רכבת לא עברה!"

„מה," צועק המדריך הסובייטי, „אתה עוד מעז לדבר, אחרי שהרגתם כל־כך הרבה כוי־שים?"

■ ■ ■

ס **יפור זה עבר** במוחי כמה פעמים במשך אותן שעות עגומות בכנסת, כאשר האזנתי לנאומי הקרובים שלי.

העולם רגז עלינו בגלל הפלת המטוס האזרחי הלובי. מה, אמרו חברי־הכנסת הנכבדים, בזה אחר זה, העולם עוד מעז לדבר? אחרי שהרג ששה מיליון יהודים? אחרי שרדף אותנו בכל הדורות? חוצפה!

וכך, תחת לבדוק את פרטי הפרשה הטראגית, לחשוף את השאלות ולמצוא להן תשובות, שפכה הכנסת את זעמה על הגויים. אנטישמים, אחד־אחד!

תחילה חשבתי שזהו טכסיס מחוכם. מישהו ישב ותיכנן את המהלך הערמומי הזה. הוא שם את המילים בפי דוברי הממשלה, מבגין עד חזן, מפרוש עד תמיר. אולם בהמשך הוויכוח (אם אפשר לכנות בתואר זה את המקהלה המדברת של הכנסת) התגבר ללבי חשד: אין זה טכסיס! איש לא תיאם את דבריו!

הם מאמינים כמה שהם אומרים!

■ ■ ■

מ **חשבה נוראה.** הייתכן כי הרוב העצום של חברי הפרלמנט הישראלי ערב יום־השנה ה־25 של מדינתנו הריבונית, מאמינים באמונה שלמה שכל הגויים הם אנטישמים? שהעולם שתק למראה הדם היהודי השפוך במינכן, אך מזדעק למראה כמה הרוגים שנפלו בפעולת־הגנה מוצדקת שלנו בסיני?

בקיצור, שהעולם כולו נגדנו?

אין מנוס מן המסקנה שזוהי דעת הכנסת, מקיר אל קיר. קואליציה ואופוזיציה. יונים וניצים. שמאל וימין. חילוניים וחרדוקים. נציגי המפלגות כולן.

אילו ראו זאת אבות הציונות, היו מתהפכים בקברותיהם. גם הרצל. גם ז'בוטינסקי. גם א.ד. גורדון.

כי הציונות לא נועדה רק לגאול את היהודים מן הרדיפות שהיו מנת־חלקם במרוצת הדורות.

היא נועדה גם לגאול אותם מתסביך־הרדיפה.

בבית הלאומי היה צריך לקום יהודי חדש, בריא, חסר כל תסביכים.

והנה, מה קרה?

בארץ נפטרנו מן הרדיפות. אנחנו מעצמה צבאית אדירה, ואין כוח במרחב המסוגל לסכן את ביטחוננו.

אך תסביך־הרדיפה, מסתבר, רודף אותנו.

הוא שולט בממשלה, בכנסת, בעיתונות, ובכל שאר שלוחות המימסד הישראלי.

■ ■ ■

א **חרי ההם הראשון** שגרם לי גילוי זה, התחלתי לעקוב אחרי סימני התופעה.

ואז גיליתי תגלית נוספת:

חקולגים שלי נהגו מתסביך־הרדיפה שלהם.

הדבר ניכר היטב על פני הדוברים. הם התמוגגו ממש, בדברם על העוול הנורא הנגרם לנו. הם ריחמו על עצמם בהנאה גלוייה.

כאשר ניסיתי לטעון שאולי אין המצב נורא כל־כך, שבימי מינכן התייצב העולם לימיננו, שרבים מבין המגנים את הפלת המטוס הם ידידינו הנאמנים — התנפלו עלי הדוברים בשצף־קצף.

כאילו באתי לגזול מהם את התענוג העיקרי שלהם בחיים.

רק אז עלה על דעתי שהקולגים שלי כלל אינם מצטערים על כך שהעולם כולו נגדנו. להיפך, זוהי מעניק להם, בסתר ליבם, סיפוק רב.

בקיצור: שהם נכספים בסתר ליבם למצב שבו אכן יחיה העולם כולו נגדנו.

■ ■ ■

ב **אותו רגע** הצטערתי על כך שאין כמה פסיכולוגים מנוסים נוכחים באולם. הייתי רוצה לשמוע מהם חוות־דעת מדעית על תופעה ציבורית זו.

האם ניתן להשוות תסביך־רדיפה קולקטיבי לתסביכו של אדם יחיד?

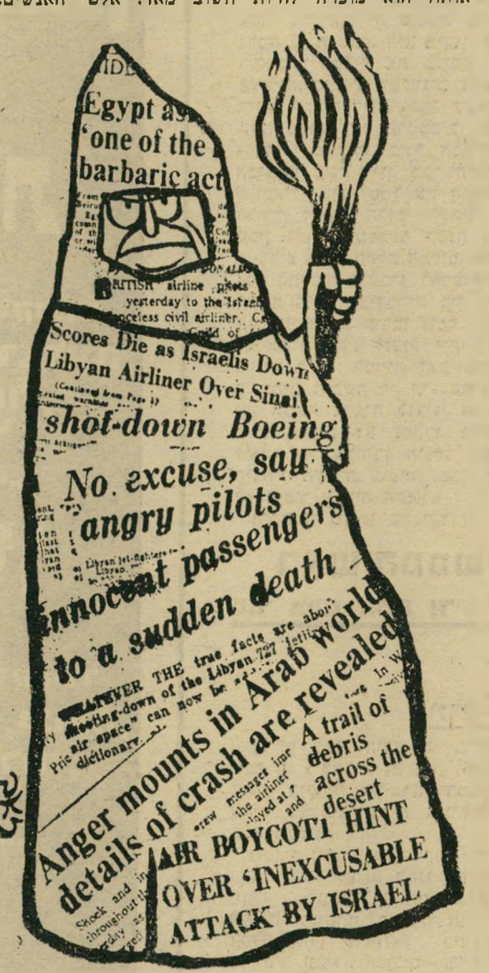
לגבי הפרט, ידועה התופעה היטב. נכתבו על כך תלי־תילים של ספרים.

הדיעה המוסמכת היא שתסביך־הרדיפה הוא סימן־היכר מובהק של אדם פאראנואידי.

איש כזה מנתק את עצמו מן העולם. הוא בונה לעצמו עולם דמיוני (פאראנוייה פירושו: נוף מדומה.) נדמה לו ש„הם" רודפים אותו. העולם כולו נגדו. מתנכלים לו על כל צעד, רודפים אותו, זוממים להשמידו.

איש כזה יכול להפיק סיפוק רב מן התסביך שלו. הוא מתרגז על כך אדם הזומם לגזול את התסביך ממנו.

כי התסביך מעניק לו חשיבות. אם כל העולם רודף אותו, הוא מוכרח להיות חשוב מאד. אלפי האנשים,

העולם כאינקוויזיציה

(עיטור של זאב לכתבה של קישון)

הרודפים אותו יומם ולילה, לא היו עושים זאת כדי לחסל אפס, לכל הרוחות.

אדם שהעולם כולו נגדו, מוכרח להיות אדם מייוחד מאוד, אדם שמקנאים בו, אדם עליון.

תסביך־הרדיפה הוא מעין שיגעון־גדלות הפוך.

מי שיסביר לאיש כזה שהוא רק מדמיין לעצמו את הרדיפה, יירא בעיניו כאוייב המושבע ביותר. שהרי איש כזה אומר, למעשה: אינך מייוחד, אינך עליון, אין מקנאים בך, אתה סתם אפס.

מי רוצה לשמוע דבר כזה?

■ ■ ■

ת **סביך־הרדיפה** אינו זקוק לסיוע מן החוץ. הוא מזין את עצמו.

לשם כך קיים בראשו של הנרדף־המדומה דבר ש־הפסיכולוגים קוראים לו „מנגנון סינון".

זוהי מין מפנה, חמגינה על התודעה של האדם בפני כל דבר המותר את התכניות הנפשיות שהוא יצר לעצמו.

אדם הלוקה בתסביך־הרדיפה כאילו נתן למנגנון־הסינון שלו פקודה בלתי־מודעת: אל תעביר אלי שום ידיעה המפריכה את התסביך היקר שלי. תעביר אלי בהגדלה מירבית כל פרט המאשר את התסביך.

העולם כולו התייצב לימיננו בשעה שהיה נדמה, במאי 1967, שצפורייה סכנת־מוות למדינתנו? ז'אן־פול סארטר, השמאלן המיפלצתי, חתם אז על עצומה שקראה להגנת המדינה? עיתוני העולם נזדעקו נגד רצח־מיונכן בדיוק באותו סיגנון שבו הם נזדעקו השבוע נגד הפלת־המטוס?

שקר וכזב! לא היה ולא נברא! המצאה של אנטי־שמים נכזים!

האמת היא שהעולם כולו ייחל במאי 1967 להשמדתנו! העולם לא יסלח לנו את ניצחוננו, מפני שאינו יכול לסבול יהודים מנצחים! העולם שמח בסתר־ליבו על רצח ספורטאינו, ופירסם מאמרי־גינוי רק כדי להוליך אותנו שולל...

שום טענה הגיונית לא תשכנע את הנרדף־המדומה. אין טעם להזכיר לו שהעולם לא גינה אותנו ביממה הראשונה אחרי הפלת המטוס וכי הגינוי הכללי התחיל רק בעיקבות התנהגותנו, סירובנו להקים ועדת־חקירה ובליל השקרים הרשמיים שפורסמו בישראל.

■ ■ ■

ל **מרבה מזלו** של הנרדף, אין הוא צריך לחכות הרבה כדי למצוא אישור סביר לחשדותיו.

עצם התנהגותו של הנרדף־המדומה גורמת לכך שהעולם כאמת מתחיל לרדוף אותו.

כשאדם כזה הולך ברחוב, בידעו שזוממים לחסלו, הוא שולח מבטים אחורה, נסוג מפני עוברים־ושבים, בורח מפני שוטר, נשרך לאורך הקירות.

התנהגות חשודה זו מעוררת, כמובן, חשד. השוטר מתחיל לעקוב אחריו. העוברים־ושבים שולחים בו מבטים חשדניים, ובסוף עלול העולם לכלאו במוסד סגור.

„אהה!" אומר האיש, „מה אמרתי לכם? כולם שונאים אותי! כולם מתנכלים לי!"

והוא מציין בסיפוק שהנה הוכח שצדק כל הזמן.

■ ■ ■

מ **ה מקורו** של התסביך? מאילו מעיינות נפשיים הוא נובע?

זיגמונד פרויד טען, כמובן, שמקורו בהרגשת־אשמה מינית. האיש משתוקק לאהבה „אסורה", דוחק תשוקה זו לנבכי הלא־מודע, ושם היא הופכת לתחושה שהכל שונאים אותו.

מה בייחם לציבור שים?

אצל היהודים בתפוצות, בדור האחרון ובדורות הקודמים, היה קיים קשר אמיץ בין הרדיפה ובין תסביך־הרדיפה. העולם באמת רדף אותם. העולם לא יצא מכליו כאשר ביצעו הנאצים ביהודים את הפשע הנתעב ביותר של העת החדשה.

אבל מה בייחם למימסד הישראלי, חשוטב במדינה רבת־עוצמה, עתירת ניצחונות מזהירים ושטחים כבושים?

מה בייחס לגולדה מאיר, המסתכלת בעיני האפיפיור וחולמת על פוגרומים ואינקוויזיציות? — מה בייחס לעיתונאים ולעסקנים הנכבדים שערכו לנו השבוע אורגייה של רחמנות־עלינו?

איזו אשמה נסתרת מעיקה עליהם?

פסיכולוג נודע העלה באוזני השבוע תיאוריה מרתקת: העולם מחמיר עימנו בפרשת המטוס, מפני שהוא מאמין שאנחנו עם נבחר, והוא מצפה מאיתנו להתנהגות נעלה יותר.

ראשי־המדינה מאמינים אף הם שאנחנו עם־סגולה, והם מרגישים בסתר ליבם הרגשת־אשמה מפני ש א י נ ם מתנהגים בצורה נעלה יותר.

והרגשת־אשמה זו מתחיפת מתחת לסף ההכרה, כהרגשה שהעולם רודף אותנו, שונא אותנו, מייחל לחשמדתנו.

■ ■ ■

א **ירו נשארתי** כלוא באולם־הכנסת, חסר־החלונות, ייתכן והייתי מתפתה להאמין שכל הציבור הישראלי לוקה בתסביך נורא זה, ומאבד את הקשר עם העולם.

למזלי יצאתי החוצה, ושם נתגלה לי מחזה מרהיב: מרתק, מרומם:

הציבור בארץ לא קיבל הגירסה הרשמית.

אחרי שטיפת־המוח חסרת־התקדים, כשכל כלי־התקשורת וכל דוברי המימסד גוייסו כדי להלעיט את הציבור בגירסה יחידה, תוך העלמת כל העובדות הסותרות ודיכוי כל הספקות, סירב חלק גדול של הציבור להיכנע ולהתמסר לתסביך.

סקרים שונים מגלים ש־35, 40 או 50 אחוזים של הציבור סבורים שהיה צורך למנות ועדת־חקירה ממלכתית, כפי שדרשנו בעיתון זה ובכנסת. כלומר: שאינם פוסלים אוטומטית את הטענות שנשמעו בעולם. כלומר: שאינם מאמינים שהעולם כולו מטורף, ורק גולדה מאיר ושות' הם נורמליים לחלוטין.

דווקא אנשים בעלי זיקה מייוחדת לענייני צבא בלטו בגישתם הביקורתית.

זוהי עובדה מרגיעה. תרף כל הדוברים בשמנו, אין אנחנו עם מטורף. תסביך־הרדיפה של הזקנים מתחיל לנשור מאיתנו.

המימסד מתקיים על תסביך־רדיפה זה. הוא פוטר אותו מאחריות לכל כישלון ושטות. אבל מי שלוקה בתסביך זה, אינו מסוגל לנהל מדיניות נורמלית כלפי העולם, כלפי השכנים וכלפי עצמנו.

האורגיה מחנה את בעייה. אבל היא סכנה למדינה.

במדינה

העם

הקורבן ה-105

מטום הנוסעים חלובי שחופל הופך לרוח רפאים המטרידה את מנוחת האומה

מעשה הטירוף הרצחני של אנשי ספ־טמבר השחור בחרטום וביקורה של ראש־הממשלה אצל נשיא ארצות־הברית, חברו אל סופות החול בסיני שכיסו את שברי מטוס הנוסעים הלובי שהופל שם, ואיימו לקברו.

רבים בישראל נטו להדחיק את הפרשה אל תת־הכרתם, להתעודד בתיקווה שהיא תישכח ותצטיל אל תהומות הנשיה. עתו־נאי ישראל קפצו בשימחה על כל רמז בעתונות העולמית שהיה בו כדי להעיד כי גם העולם נוטה לשכוח.

לרוע המזל לא היתה הפרשה מסוג אלה שההיסטוריה פוסחת עליהן. גם אם נדמה כי תישכח, היא תוסיף לחזור כרוח־רפאים ולהטריד את מנוחת האומה ואת מצפונה. סימנים ראשונים להשלכות הצדדיות של הפרשה, כמו ניצולה לחתירה תחת מעמדו של הרמטכ"ל, רב־אלוף דוד (״דדו״) אלעזר, בידי חסידיו של שר־הביטחון משה דיין, כבר החלו לבצבץ.

וכאילו כדי לסמל את התסקיד שמייעד הגורל למטוס הלובי לעתיד לבוא, הוא הכין השבוע מפרעה קטנה על החשבון. שבוע אחרי הפלת המטוס, אחרי שגוויות 104 החללים הועברו לארצותיהם ונקברו, חשפה הרוח המידברית בין שברי המטוס את גוויתו של קורבן נוסף. למעמים עלו־לה גוויה אחת לזעזע יותר מאשר מאה גוויות ביחד. למרות זאת מסרה ההודעה הרשמית היבשה רק כי ״הודעה על מצי־את הגופה נמסרה לנציגי הצלב האדום.״ שום פרטים לא נמסרו בעתונות לגבי זהותו של הקורבן ה־105 וגם לא לגבי סידורי העברת גופתו. מסך האימה ירד על סיפור תגוויה ה־105.

היתה זו גוויתו של ילד בן ארבע.

ראש־הממשלה

עוד פעם אחת ודי!

מה קרה בפגישת גולדה—ניכסון?

בדיוק לפני חודשיים, בראשית ינואר שנה זו, ניבא העולם הזה (1845) את תו־צאות ביקורה של ראש־הממשלה גולדה מאיר בארצות־הברית ופגישתה עם הנ־שיא ניכסון:

גולדה נוסעת אל ניכסון מתוך אמונה שהיא תוכל לקנות ממנו מה שהיא רוצה, מבלי לשלם לו כל תמורה. על רקע זה הופכת נסיעתה לארצות־הברית לנסיעה בעלת תוכן פרסונאלי. בתוצאות ביקור זה תלוי עתידה הפוליטי של גולדה מאיר. אם תוכל גולדה לחזור מוושינגטון עם הישגים כלשהם, אפילו למראית־עין, כמ־עט ברור שהיא לא תפרוש עתה מכס ראש־הממשלה, תסכים להיכנע לדרישות חבריה ול״תביעת העם״, תעמוד בראש רשימת המערך לכנסת, תרכיב ממשלה חדשה, ותיפרוש רק שנה שנתיים אחר־כך.

גולדה לא המתינה עד לחזרתה לארץ. כ־48 שעות אחרי שיחתה עם הנשיא, בהופיעה בראיון הטלוויזיוני מול פני האומה בארצות־הברית, אישרה גולדה את תחזית העולם הזה, הכריזה, לקול צהלת חסידיה במערך, על נכונותה לחזור בה מקביעתה ה״סופית״ וה״מוחלטת״ שהיא לא תוסיף לכהן עוד כראש־ממשלה.

מה שגרם לגולדה להצהיר בנשימה אחת על קץ התיקוות לשלום בהקדם (״אין כל תזוזה״) ועל נכונותה לקבל את דין המפלגה (״המפלגה שלי״), היתה התמיכה הבלתי צפויה שקיבלה מהנשיא ריצ׳ארד ניכסון.

חוב של כבוד. הבדיחה העממית שו־אלת: ,מה ההבדל בין איטלקים לרומנים?׳ התשובה היא: ,שניהם מוכנים למכור את האמא שלהם, אבל הרומנים לא יספקו אותה׳.

ריצ׳ארד ניכסון ודאי אינו רומני. למ־רות ששום דבר אינו מחייב אותו לכך, הוא פרע השבוע חוב של כבוד שהוא חב לגולדה מאיר ולשגריר ישראל ב־וושינגטון יצחק רבין, על שגייסו למעשה למענו את קולות יהדות ארצות־הברית בבחירות לנשיאות. ניכסון החזיר את ה־חוב בצורת המלצה חסרת תקדים על כישוריו של יצחק רבין, ובצורת תמיכה בהמשך מועמדותה של גולדה כראש ממ־שלת ישראל.

לאמריקאים ברור שאין כל טעם לתבוע עתה, בשנת בחירות, מישראל ויתורים או כניסה למשא־ומתן. אולם הגישושים ש־ערכו בחודש האחרון, בשיתוף יועץ ה־נשיא הד״ר הנרי קיסינג׳ר, נועדו להכין תוכנית פעולה לתקופה שלאחרי הבחי־רות בישראל. בפגישת ניכסון־גולדה הו־שג כנראה הסכם לפיו תקפיא ארצות־הברית את המצב כפי שהוא במזרח־התיכון לשנה נוספת, לא תפעיל שום לחצים על ישראל ולא תימנע אספקת נשק מצה״ל. תמורת זאת ניתנה כנראה הבטחה כלשהיא על ויתור צפוי אחרי הבחירות.

אבל להבטחה זו יש ערך רק אם מי שנתן אותה יהיה אז בשילטון. משום כך חשוב לניכסון כי גולדה תמשיך לכהן כראש־ממשלה גם אחרי הבחירות בקיץ הקרוב. זו הסיבה שגולדה לא יכלה לס־עון בהופעתה הפומבית בטלוויזיה האמ־ריקאית, מה שהיא טוענת כל הזמן בארץ: שהיא לא תהיה עוד ראש־ממשלה.

הצלחתם של מראייני תחנת הטלוויזיה האמריקאית ס.ב.א.ס., ללחוץ את גולדה אל הקיר ולסחוט מפיה הודאה כי החל־טתה לפרוש אינה סופית, לא היתה נוחה לגולדה מנימוקים טכסיסיים פנימיים. כל־פי צמרת מפלגתה היא רוצה להמשיך ל־העמיד פנים כמי שהחלטתה לפרוש סו־פית, כדי לסחוט מחבריה מקסימום של ויתורים ולמנוע כל נסיון לחלוק על דע־תה או לא לקבל את עמדותיה.

משום כך היתה זו גולדה עצמה (ראה דף תשקיף) שמיהרה להודיע לפנחס ספיר כי אין לייחס בעצם משמעות לדבריה ב־טלוויזיה האמריקאית.

מיפלגות

השד אינו נורא

ניסוח דו־משמעותי בסיכום ועידת חמפד"ל

במבט ראשון נראה היה כי ההחלטה המדינית שהתקבלה פה אחד בוועידת ה־מפד"ל השבוע, לפיה תפרוש המפד"ל מכל ממשלה שתחליט לוותר על שטחים ביהודה ושומרון, היא החלטה קיצונית ולאומנית העלולה לחולל משברים אינ־סופיים בהרכבת הממשלה הבאה.

ניתוח יסודי של נוסח ההחלטה מוכיח כי כמו כל החלטה אחרת של המפד"ל, הרי גם החלטה מבחילה ומפחידה זו מנו־סחת בצורה כזו שניתן לפרשה מכל כיוון רצוי. הסעיף העיקרי נוסח בזו הלשון: „לא תוכל המפד"ל להיות שותפה ל־אחריות ממשלתית אם תוגש על־ידי ה־ממשלה תוכנית שלום שיהיה בה משום ויתור על חלקים מארץ־ישראל — נחלת־אבותינו."

ההלכה אינה קובעת כלל שיהודה ו־שומרון נכללים כולם בתחום „נחלת הא־בות." עוד יותר מזאת. לפי ההלכה הרי מקומות כמו עכו ובית־שאן אינם נכללים כלל בנחלת האבות. ניסוח זה מאפשר ל־מפד"ל להיראות תקיפה בנושא הוויתור על השטחים כלפי בוחריה, אך משאיר לה תירוץ למקרה שתיאלץ לוותר ולהיכנע.

ההחלטה גם אומרת שהמפד"ל „לא תהיה שותפה לאחריות ממשלתית לתוכ־נית שלום אם תוגש על־ידי הממשלה" — שוב ניסוח המאפשר למפד"ל לקבל תוכ־נית שלום אם, למשל, היא תוצע על־ידי ממשלת ארצות־הברית ולא ממשלת ישראל.

כדי לא לאפשר למקריות להכריע, נק־בע בהחלטות הועידה מי יכריע לגבי הג־שמת ההחלטות: הנהלת המפלגה או סי־עתה בכנסת. שני מוסדות אלה הורכבו בצורה המבטיחה רוב למתונים במפלגה בכל מצב שיווצר.

השד המפחיד בתדימתו ניסתה המפ־ד"ל לצייר את עצמה השבוע, אינו בעצם נורא כל כך.

אירופה טורס
EUROPA TOURS

מגישה:

טיולים
מודרכים
★לאירופה
★המזרח הרחוק
★סביב העולם

שייט סוכות
באניה „נילי"
מ-7 באוקטובר עד ה-22 באוקטובר
ביקורים ב: רודוס, פיראוס, ברצלונה, ניצה, ליבורנו, נפולי, קטניה, אסטנבול
המחיר: החל מ-2650 ל"י

שייט סתיו
באניה „דן"
מ-1 באוקטובר עד ה- 13 באוקטובר
ביקורים ב: קוסדסי, פיראוס, גנואה, מרסייל, נפולי, פלרמו, הרקליון
המחיר: החל מ - 1825 ל"י

שייט ראש-השנה
באניה „נילי"
מ - 23 בספטמבר עד ה-5 באוקטובר
ביקורים ב: פיראוס, סלוניקי, גנואה, ניצה, נפולי, פלרמו
המחיר: החל מ- 2125 ל"י

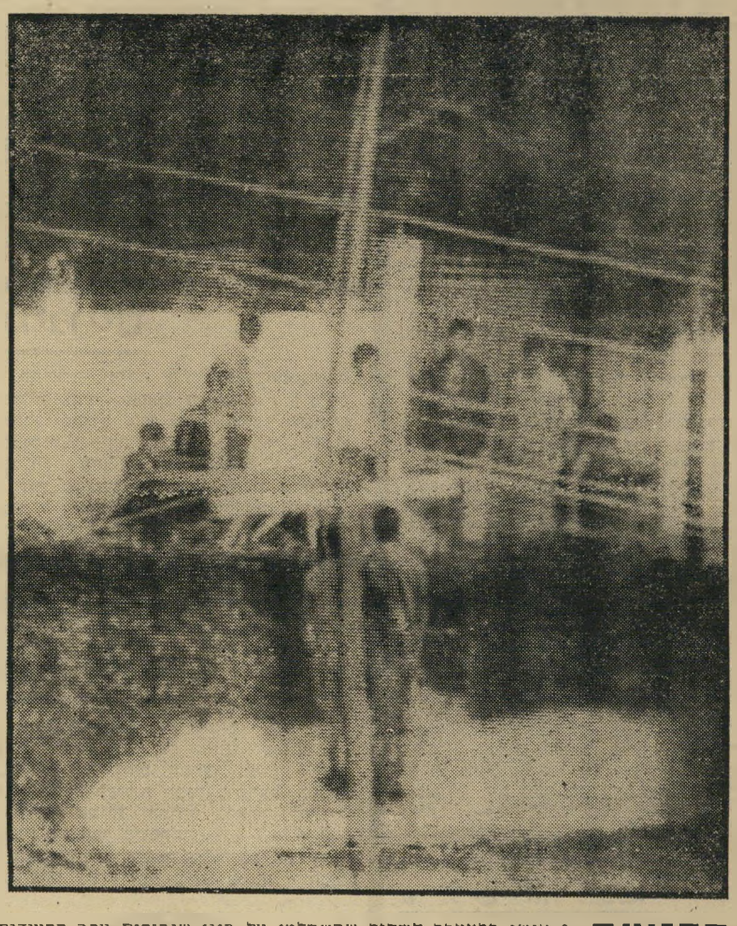
חוברות והרשמה בכל משרדי הנסיעות!

אירופה טורס
EUROPA TOURS
הטיול הטוב ביותר עם

רוצחי ספטמבר השחור יזכרו את חודש מרס השחור כתאריך בו איבדו גם את תמיכת העולם הערבי

פיקטום בחרטום

הכניעה 8 אנשי **ספטמבר השחור** שהשתלטו על בנין שגרירות ערב הסעודית בחרטום ורצחו שם שלושה דיפלומטים, יוצאים מפתח בניין השגרירות, אחרי שהשאירו את נשקם בתוך הבניין. השמונה נכנסים למכונית הממתינה להם ברחוב, כשבקידמת התמונה נראים שני אנשי בטחון סודניים הניצבים על כספות.

א **ילו תיכנן מוח** ישראלי גאוני את המאורעות שהתרחשו השבוע בחרטום, הם לא יכלו להתאים יותר לצרכי המדיניות הישראלית.

תוך 66 שעות נוראות, הצליחה קבוצה זעירה של טרוריסטים אוויליים לגאול את ישראל מן התבוסה המדינית והתעמולתית החמורה ביותר שנחלה מאז מלחמת ששת הימים. הרוצחים של חרטום:

● הסיחו את דעת העולם מפרשת ה־מטוס הלובי, דווקא בשעה שנוצרה דיעה בינלאומית מאוחדת שהפלת המטוס היתה בלתי־מוצדקת, ומחייבת הקירה יסודית.

● נתנו תמיכה לטענת ממשלת ישר־אל שאוייבי המדינה הם כה מטורפים ואכזריים, עד שישראל נאלצת להשתמש נגדם באמצעים בלתי־שיגרתיים.

● הסעירו את דעת־הקהל האמריקאית נגד הערבים, דווקא בשעת ביקורה של גולדה מאיר בארצות־הברית, שם נתקלה תחילה באווירה עויינת בגלל המטוס.

● עוררו נגד הערבים גם את דעת־הקהל במדינות השוק המשותף באירופה, ובמייוחד בבריסל (בירת השוק), על־ידי רצח הדיפלומט הבלגי.

● סיכסכו בין מדינות ערב בינן לבין עצמן, ובמייוחד בין נומיירי הסודאני ו־קדאפי הלובי, שתי שכנותיה וידידותיה של מצריים.

● הרחיבו את התהום בין זנועת ה־פידאיון ובין הממשלות הערביות הדוגלות בשלום לפי החלטת מועצת־הביטחון 242.

● סיכנו כמה מן המקורות הכספיים של תנועת הפידאיון, בעיקר בסעודייה.

● הכריחו את יאסר עראפאת להתערב, ותוך כדי כך חיזקו את טענת ישראל שספטמבר השחור ופתח הם הייגו הך.

● ליכלכו עוד יותר את תדמיתה של תנועת הפידאיון בעיני ההמונים הער־ביים על־ידי כניעתם הפחדנית, שנוספה על הרצח הפחדני של בני־ערובה.

הדימיון הישראלי הפרוע ביותר לא יכול היה, לפני שבוע, לתאר לעצמו מתנת־שמיים גדולה יותר.

חזרה על פרשת גורדון

עם שמה ש? חרטום מעורר בלב אדם אירופי ואמריקאי זיכרונות, ש־אינם פרו־ערביים. זיכרונות אלה נתחזקו בשעתו בעזרת סרט, הנושא את שם העיר.

בחרטום (משמעות השם דומה) לזו של המילה העיברית „חרטום", מפני שהנילוס יוצר במקום זה חצי־אי הדומה לחרטום של פיל) הגיע לשיאו המרד של המהדי, בשנות ה־80 של המאה שעברה. המנהיג המוסלמי הקנאי, מוחמד אחמד, שנטל לעצמו את תואר המהדי (הגואל שבני הכת השיעית מצפים לו), הרג שם את הגנרל הבריטי צ'ארלס גורדון, בנסיבות המזכירות איכשהו את הריגת הדיפלומטים.

פרשת גורדון, שעוררה חרדה כללית באירופה, עזרה לגייס את הכוחות ששם־מידו את המהדי ותנועתו. פרשת הרטום השבוע תעזור בוודאי לקומם את העולם נגד הפידאיון הפלסטיניים, יותר משעשה זאת הטבח במינכן.

אם עד כה אפשר היה לחפש הגיון סני־מי במניעיהם של המחבלים, המוכנים לי־צור לעצמם תדמית של רוצחים הנאלצים זוועת חרטום השתנתה התמונה כליל.

לא היה זה רק משום שהם רצחו ללא כל סיבה בני ערובה חפים מפשע.

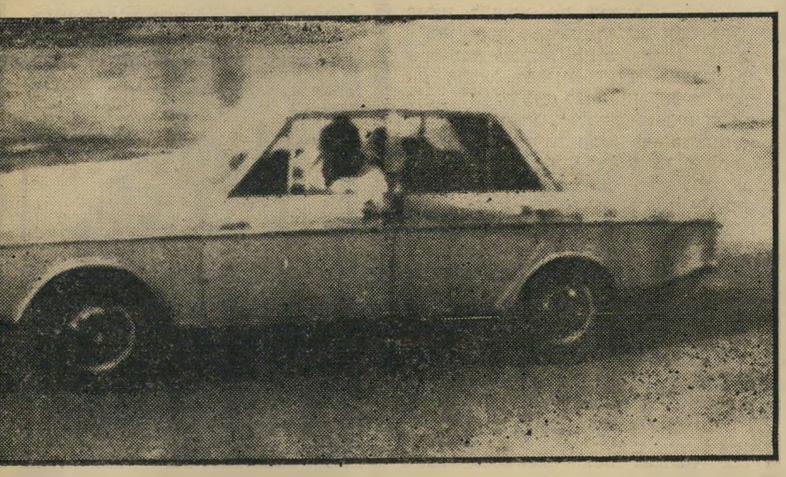
המחריד בפרשת חרטום היה שאפילו מנקודת מבטם של המחבלים הקיצוניים ביותר לא היה במעשה שום הגיון, הוא נועד מראש לכישלון, הוא היה פרי תיכ־נון של מטומטם, לא של מטורף.

אפילו ממשלת סודן, הנקרעת בין הת־חייבויותיה לעולם הערבי ולעניין הפלס־טיני לבין חובתה לחוק הבינלאומי וליחסיה הדיפלומטיים, תיאלץ כנראה להוציא את אנשי ספטמבר השחור שהשתלטו על בנין השגרירות הסעודית בחרטום להורג, וזאת אחרי שתציג אותם כחבורת כלבים שוטים שהזיקו לעניין הפלסטיני יותר משיכלו להועיל לו.

לרוע המזל לא היה שום סיכוי שאנשי ספטמבר השחור והפתח, שהזהות ביניהם התבררה עתה לעיני כל, יסיקו את המס־קנות ויפסיקו את פעולות הטירוף שלהן, המשיגות את המטרות ההפוכות מאלו ש־הם מתכוונים להן.

סימנים שונים מעידים כי בעתיד הלא רחוק צפויות עוד פעולות מסוג זה במקו־מות שונים בעולם. ידיעות על כוונות אנ־שי ספטמבר השחור, מגיעות לשירותי המודיעין בעולם, אלא שאיש אינו יודע בבירור היכן ייעשו פעולות אלה ומתי.

ההצדקה היחידה שנותנים ראשי הפי־דאיון הקיצוניים לפעולותיהם היא, שמע־שים מסוג זה עשויים למנוע כל הסדר בין ישראל למדינות ערב. לאור תוצאות להשתמש בשיטות הקיצוניות והאכזריות ביותר כדי להסב את תשומת־ליבו של העולם אליהם וכדי להופיע בפניו כח־בורה של מיואשים המסוגלים לכל מעשה אם לא יוגשמו שאיפותיהם — הרי אחרי זוועת חרטום לא מן הנמנע שדווקא פעו־לות טירור חסרות הגיון כאלה, הם שיבי־או כמה ממדינות ערב למסקנה כי כדאי להגיע לחסדר, כדי להפסיק את מרחץ הדמים המטורף הזה.

אות הניצחון

בתום מצור של 60 שעות מוסעים שמונת החבלנים במכונית אדומה של שירותי הביטחון הסודניים למעצר. אחד ה־מחבלים מוציא את ידו מבעד לחלון המכונית ומסמן באות ו', כסמל הניצחון. המחב־לים נכנעו רק אחרי שהובטחו להם הבטחות סודיות על־ידי השלטונות הסודאניים.

אתה והלירה

בנק ישראל שלל את השם „בנק" מבנק יסוד למשכנתאות

בספר־הטלפונים עוד מופיע השם בנק יסוד למשכנתאות — אולם למעשה כבר אסור למוסד כספי זה להשתמש במילה בנק.

האיסור הוצא על־ידי בנק־ישראל, החותר מזה זמן לצימצום מיספר המוסדות הכספיים נושאי התואר בנק — אשר אינם מחווים בנק במובן המקובל של המילה.

בנק יסוד נוסד על־ידי קבוצת משקיעים הקשורים בתנועת החרות, בראשות ח"כ נחום לוין ז"ל וח"כ עורך־דין דב מילמן.

הבנק, שהונו הנפרע היה שלושה מיליון לירות, התמחה במשכנתאות לבנייה,

ח"כ מילמן (במסיבת הכנסת)
היה בנק, וראו איננו עוד

וחיה קטן בהיקפו. בשנות המיתון הפסיד הבנק כספים, ובעליו מכרוהו לקבלן החיפני הידוע שאול מנדלמן. זה, השתמש בו בעיקר למימון עסקיו הפרטיים.

השבוע, סיפר מנדלמן כי הגיע להסדר עם בנק־ישראל, לפיו עד שיוגדל ההון הנפרע של מוסדו לחמישה מיליון לירות לפחות — לא ישתמש בשם בנק.

מהיכן יושג הכסף להגדלת ההון? לדברי מנדלמן, הוא מנהל משא־ומתן עם משקיעים שייכנסו כשותפים.

הבורסה
מניות לוין־אפשטיין: שער גבוה מדי

אחת החידות הגדולות היום בבורסה היא: מדוע עומדים שערי מניות לוין אפשטיין על 77 נקודות?

בדיקה ענייניות של מצב החברה מראה כי שער המניות צריך היה להיות קצת מעל אפס. בשעתו היה שער מניות ה־חברה בבורסה התל־אביבית 110 נקודות לערך. כאשר נודע כי איש־העסקים ה־חיפאי־שווייצרי ראובן הכט מתכוון לקנות את המפעל במחיר השווה ל־20% מערכו — התמוטטו השערים ל־40 נקודות, טיפסו שוב ל־70, בהנחה כי קונה טוב כהכט יצליח להבריא את המפעל.

מאז נפסק המשא־ומתן עם הכט לחלוטין. כמה קבוצות קונים אחרות, שבדקו את המפעל ומאזניו, הגיעו למסקנה כי מוטב לא להיכנס לצרה הזו. אפילו חינם אין כסף. הם הגיעו לדיעה כי בית הדפוס הנודע עלול להיות חבית ללא תחתית.

רמזים לכך ניתן למצוא בדין־וחשבון של הבנק לפיתוח התעשיה, שבדק את מצב החברה, כאשר זו ביקשה הלוואה מן הבנק בסך 420 אלף לירות. קבע הבנק:

- החברה צריכה לגייס, במקביל ל־הלוואת הבנק, השקעה עצמית של 600 אלף לירות. אין כל אפשרות בידי החברה לגייס כספים מהצבירה הפנימית של המפעל, ויהיה צורך להזדקק לאשראי קצר מועד.
- מכירות החברה גדלו רק באופן איטי. מאזנה מראה אמנם רווח של אחוז אחד על המחזור, אולם אם נביא בחשבון את הפסדי החברה האמריקאית־ישראלית, בה שותפת לוין־אפשטיין, וכן ציוד מיושן שטרם הוחלף ולא כדאי להפעילו, הרי שהחברה סובלת הפסדים.
- חלקה של החברה בהפסדי החברה האמריקאית ישראלית הוא מיליון לירות. מזה כוסה עד כה רק שליש.
- החברה נזקקת במידה גדלה והו־לכת לאשראי בריבית גבוהה מאוד.
- כדי לשנות את מצבו של המפעל יש צורך בראורגניזציה מקיפה.

לאור כל אלה, לא ברור מה ומי מח־זיקים את השער בגובה המנופח עד ל־תמיהה של 77 נקודות.

גיישה במישרד

ביפאן, אין אנשי עסקים הסובלים מ־מיחושי־גב חייבים לסור לגיישה הסמוכה לקבל עיסוי. אם זמנם יקר להם, הם יכולים לקבל עיסוי אוטומאטי — תוך כדי ישיבה במשרדם.

הגיישה האוטומאטית היא כיסא מיו־

כיסא העיסוי
גלגלים במקום ליטוף

חד, העושה עיסוי לגב ולצוואר, באיכות לא נמוכה מזו של גיישה בשר ודם, ב־אמצעות מערכת גלגלים.

כיסא כזה ניקנה לאחרונה בהונג־קונג, במחיר 400 דולר, על־ידי היהלומן היש־ראלי דויד ארנפלד, שהציבו במשרדו.

מחסור חמור
במישרדים בת"א

מחירי משרדים במרכזים המסחריים של תל־אביב הרקיעו שחקים בימים אלה ו־הגיעו עד 3000 לירות המטר.

מחיר־שיא פנטסטי זה שולם כבר ב־סוף לפחות בשתי עיסקות. האחת — ע"י חברה שקנתה מספר חדרים במגדל־שלום. השנייה על־ידי בנק אוניקו, שמכר מגרש בפינת הרחובות אחד־העם ויבנה. על המגרש ייבנה בית משרדים, ומחיר הקרקע חושב לפי הרווח הצפוי ממכירת המשרדים במחיר של 3000 לירות המטר.

מקורות בענף מוסרים כי המחירים אף ימשיכו ויעלו. הסיבה העיקרית: הקפאת בניית משרדים על־ידי הממשלה. כיום, למעשה, ניבנה בתל־אביב רק בניין־משר־דים אחד — זה של החברה המרכזית ליד כיכר־דיזנגוף, גם הוא על־סמך אי־שורי בנייה ישנים. פרט לכך אין אף מיבנה משרדים בבנייה בעיר, לאחר ש־העירייה אינה מוציאה אישורי בנייה חדשים, בלחץ הממשלה. ולחץ זה גורם להעלאת מחירי הדירות בצפון־העיר, כולל רמת־אביב.

האוצר סגר ברזיון

אחת הסיבות למחנק הגדוד ב־אשראי כיום הוא הפסקת תשלו־מים כמעט מוחלטת ע"ידי האוצר וחברותיו.

האוצר הודיע לכל נושיו כי לפני הראשון באפריל לא יקבלו את ה־מגיע להם, גם אם זמן הפרעון של חובות אלה היה לפני כן.

התוצאה: מחסור חמור בכס־פים, בעיקר אצל קבלני־המישנה של חברות ממשלתיות, מישרד־חי־ביוחזן ומישרד־החשיכון.

נוינויים

תת־אלוף (מיל.) אשר לוי, שהתמנה כ־מנכ"ל חברת הפצת השעונים אומ־טיסו, אחרי שקודם לכן כיהן במשך שנתיים כמנכ"ל שטיחי קיסריה, לא פרש לגמרי מהנהלת החברה אותה ניהל.

לוי, לשעבר ראש־מטה פיקוד דרום ו־מנכ"ל פוגל, נשאר חבר מועצת המנהלים של שטיחי קיסריה.

רוטשילד נתן את סימלו לבנק ישראלי

נוסף לסיכומים המרשימים, בהם סיכם השנה בנק כללי את מאזנו, ציפתה ל־מנהלו, דויד שוהם, הפתעה נעימה: לאחר שבע שנות פעילות הבנק בישראל, הסכים הברון רוטשילד, העומד בראשו, להעניק לבנק את סמל משפחתו.

האישור הוא תוצאה של הישגי הבנק — שעיקרם גידול של 31% במאזן, שהגיע

סמל בית רוטשילד
אם לא יועיל, לא יזיק

ל־270 מיליון לירות, ו־80% ברווחים (רווח נטו 1.8 מיליון לירות).

סמל המשפחה שהועניק לבנק מורכב מעיגול ובו חמישה רבועים. באחד נשר קיסרי, בשני אריה, בשניים יד המחזיקה חמישה חיצים — סמל לחמשת מייסדי שושלת רוטשילד. הריבוע המרכזי מציג את המגן, סמל המשפחה המפורסם, ה־ידוע גם כמגן־אדום, או בלועזית, רוט־שילד.

במדינה

אסונות

מפציצי הפרחים

כתזכורת קודמת, איפשר צה"ל למטוס־נוסעים אזרחי בלתי־מזוהה לחצות את התעלה — ולא הסיר אותו

פרשת המטוס הלובי חסר־המזל לא הי־תה יחידה בשמי סיני. לפני כשנה וחצי אירעה מעל התעלה דרמה דומה. אלא ש־אז, היא לא הסתיימה בטרגדיה נוראה, כמו הפעם.

היה זה בספטמבר 1971, כאשר הגיעו לישראל שני טייסי־שלום — יהודי בשם ברן ג'ייקובסון, וגורו הודי. שניהם הש־תייכו לכת דתית קטנה בשם בני האלו־הים. הם באו לארץ, במטוס נוסעים קטן מדגם אפצ'י, בשליחות־שלום. המסלול שלהם כלל את ארבעת מוקדי הבערה דאז בעולם: בלפסט, סואץ, הנוי־פקיסטאן, וויאט־נאם.

פרחים במירבר. ביום הרביעי, ה־שישי באוקטובר 1971, טסו השניים מעל שמי סיני. מטרתם: להטיל כרוזים ופר־חים על החיילים משני גדות התעלה. טי־סתם נערכה מבלי לקבל אישור משילטו־נות צה"ל.

את קורות הטיסה ההיסטורית סיפר לאחרונה ג'ייקובסון בביט־און חכת, היוצא לאור בניו־יורק, ושהגיע השבוע לישראל:

החלטנו לא לקחת את המסלול של איי־בי נתן, אלא לטוס בשמי סיני ישר ל־עבר התעלה. בין שאר הציוד, היתה לנו גם מצלמה ופרחים. לדעתו של הגורו לא היה עלינו לדאוג, מפני שאלוהים לצידנו והשלום יבוא.

בשמי סיני הוזנקו לעברנו שני מטוסי־קרב ישראלים ונתנו לנו הוראה במכשיר הקשר לחזור חזרה — או לטוס לעבר ה־ים־התיכון לכיוון קפריסין. הוסבר לנו ש־אסור לטוס באיזור זה.

הגורו סירב להישמע. בינתיים התקרבנו לתעלה. הישראלים נופפו לנו בידיים, וא־ני שמעתי במכשיר־הקשר שאחד הטייסים אומר את המילה משוגעים. בתגובה, זרק־תי לעברו זר־פרחים.

התחלנו לצנוח. בינתיים התקדמנו הלאה. לפתע הרגשתי שהמטוס מאבד את השליטה. תחילה חשבתי שנפגענו בטיל. אינני יודע בדיוק מה קרה. כנראה שה־הדף הסילוני של המטוס, שהתקרב אלינו יותר מדי, גרם מסביבנו למערבולת־אוויר שכתוצאה ממנה איבדנו את השליטה על המטוס והתחלנו לצלול מטה. כעבור כמה שניות התייצב המטוס, וחזרנו לגובה ה־נורמלי.

הטייסים הישראליים המשיכו ללוות או־תנו, ולא עצרו אותנו יותר.

הגענו מעל שמי התעלה. זרקנו כרוזים לשלום ולהפסקת־חלוחמה וזרי פרחים.

כשחצינו את התעלה, נצטיינו על־ידי המצרים לנחות בקהיר. נלקחנו שם לח־קירה, והחרימו לנו את הפילם במצלמה.

הפילם היה מלא רק בחתיכות תל־אבי־ביות.

המשק

מי מייקר את הבשר

בגלל טעויות הממשלה וחחצים של הקצבים, משלמת עקרת־הבית 12 ל"י לקילו בשר — במקום שמונה

בימים אלה הודיעה ממשלת ברזיל על היטל מיוחד של 200 דולר לטונה בשר קפוא ליצוא. גם בארגנטינה האמירו המ־חירים במקביל, והתוצאה: המשלוחים ש־יגיעו ארצה בעוד חודש יעלו לממשלה 1400 דולר הטונה, כולל עצמות. לפני שלוש שנים היה המחיר 600 דולר הטונה, ועוד לפני שנה פחות מ־900 דולר.

משמעות האמרת המחירים: הבשר יע־לה לממשלה בשער הנמל 5.88 לירות ה־קילו — וזאת עוד לפני המכס של 1.1 לירה לקילו והוצאות כלליות של העמסה והובלה.

צרה נוספת. כיום, מוכרת הממשלה את הבשר לסיטונאים במחיר של 4.85 לירות הקילו. מכאן כי הממשלה תצטרך לבטל את המכס על הבשר הקפוא — או לייקר את מחירו בשיעור ניכר, לגרום להעלאת מחירים כללית במדד.

(המשך בעמוד 23)

הדגנרלים (2)

הגנרל שנגמר לו הסוס

גראנט באחד מתצלומי־המילחמה הראשונים בעולם, בפוזה מציאותית חשונה מציור־התהילה של נפוליון הצעיר (משמאל). הציור (של דויד) מתיימר להראות את נפוליון בשעה שעבר את הרי האלפים.

מאת

אורי אבנרי

ע זר וייצמן אמר בשבוע שעבר לאריק שרון: „אתה עוד תראה שיותר קל להרוג ערבים מאשר לחיות עם יהודים!"

בהערה חיתולית זו של אלוף לעומד־נסיון לי־אלוף שעריין לא רכש נסיון כזה, מהדהדת הי־אנחה שהשמיעו מאות גנרלים בהיסטוריה, ש־החזיקו מדים עטורי־מדליות בכוגדים אזרחיים. כימעט כולם התגעגעו חזרה אל הפשטות של חיי־הצבא, מול פני התסבוכת המביכה של חיים המדיניים.

„להרוג ערבים" (או גרמנים, או צרפתים, או מורדים) — זוהי מלאכה קלה יחסית. הגנרל אינו צריך לחשוב על המטרה. במדינה דמוקרטית, אף אסור לו לערער עליה, ומוטב שלא יחשוב עליה כלל. כדבריו של לורד טניסון, בשירו המפורסם על התקפת החטיבה הקלה במילחמת כרים: „אל להם להשיב דבר, / אל להם לשאול מדוע, / עליהם אך לעשות ולמות. / אל תוך עמק המוות / רכבו השש מאות..."

החיים הצבאיים מצטיינים, בכל הדרגים, בפשטות רבה. כל אחד יודע את מקומו. יש כללי־התנהגות קבועים.

בחיים הפוליטיים, לעומת זאת, המצב הפוך. כל כללי ההתנהגות אינם אלא העמדת־פנים, והם מופרים לעיתים קרובות. כימעט כל אחד רוצה לחיות במקומו של הזולת. קיים מאבק פנימי בלתי־פוסק. מערכת חיחסים היא מסובכת מאין כמוה, ואין בה רגיעה לרגע.

עובדה זו לבדה די כה כדי להסביר את כישלונם של גנרלים כה רבים בפוליטיקה.

אדם האוהב יחסים פשוטים בין אדם לרעהו, נמשך מטבעו לחיי־צבא. בצבא מתפתחת בו נטייה זו עוד יותר. כל החינוך הניתן לו שם, כל חוויות חייו בשנים ארוכות של שרות ומילחמה, מגבשים בו אופי זה.

כאשר גנרל מצליח עובר לפוליטיקה, בגיל־העמידה או לאחר־מכן, אחרי תקופת־חיים ארוכה ועתירת־חישגים, אין הוא יכול לשנות לפתע את אופייו. דווקא התכונות שהפכוהו גנרל מצליח, כובלות את ידיו בהתגוששות בזירה החדשה.

המאבק בין פוליטיקאי זתיק וממוסה כמו מי־חם כנגן, שכבר עבר סערות פוליטיות רבות, ובין עזר וייצמן, שבא מעולם אחר, חוכרע עוד בטרם התחיל.

לעזר היה, לפחות, יריב ראוי לשמו. אלופים אחרים בזירה הישראלית נדהמו (ועוד יידהמו) להיווכח שהם נוחלים מפלה מוחצת מידי אפסים גמורים, עסקנצ'יקים עלובי־נפש, שלא היו יכולים להוביל כיתה בקרב. תופעה זו מדהימה אותם.

אולם יש לה הסבר פשוט מאוד: לאותם עסקנים אפורים יש הכשרה מיקצועית מתאי־

בעיני ההמונים, האלוף המנצח נראה כאביר על סוס לבן, ללא חת ודופי - המציאות היא שונה מאד

מה. לאלופים יש הכשרה מיקצועית טובה — במיקצוע שונה לגמרי.

גראנט: דם וויסקי

ה דוגמה המושלמת לאיש־צבא עטור־תהילה, המ־גיע לפיסגת השילטון המדיני ונוחל שם כישלון חרוץ, הוא יוליסס ס' גראנט, מנצח מילחמת־האזרחים האמריקאית והנשיא ה־18 של ארצות־הברית.

גראנט (ששמו הפרטי המקורי היה חירם, על שם מלך צור) היה קצין מיקצועי, בוגר האקדמיה הצבאית המהוללת בווסט־פוינט, בעל ציונים בינוניים. כצעיר הצ־טיין במילחמת מכסיקו, קנה לעצמו שם כאיש אמיץ ובעל־תושייה, עלה בדרגה. אולם בתום המילחמה נאלץ להתפטר מן השרות, בגלל התקפות־השיכרות העונתיות, שליוותו כל חייו.

בחיים הפרטיים נכשל, כמובן. אבל מילח־מת־האזרחים הנוראה בין הצפון והדרום חצי־לה אותו. הוא עלה בה במחירות מסחררת.

(המשך מעמוד 17)

היתה לכך סיבה טובה. באותה מילחמה, הראשונה במילחמות־הקטל הגדולות של תקופתנו, בלט בשני הצדדים שפע רב של גנרלים גרועים — מהם אחדים שחוסר־כשרונם מדהים ממש. בין אלה בלט גראנט לטובה. אמנם היה רחוק מאוד מלהיות מצביא גאוני. הוא נחל מפלות למכביר. לא פעם סמך על התקפה חזיתית — המתכון הבטוח לקטל המוני. בקרב של קולד־הארבור איבד 6000 איש תוך שעה אחת, בהתקפת־מצח חסרת־תועלת. במערכה האחרונה והמכרעת שלו, איבד בכל קרב המוני חיילים.

אולם גראנט חצטיין בשתי תכונות חשובות במילחמה: דבקות־במשימה וכוח־החלטה בלתי־מתערער. חוץ מזה הצטיין אופיין בפשטות עילאית, במוכנות־לב וביחס חיובי לבני־אדם.

הנשיא אברהם לינקולן אהב והעריך אותו. פעם, כשסיפרו לו אוייבי גראנט שהגנרל הוא שיכור כרוני, השיב הנשיא: „הגידו לי מהו סוג הוויסקי שהוא שותה, ואני אשלח ויסקי זה גם לשאר הגנרלים שלי.“

בתום מילחמת־התשה ממושכת, קיבל גראנט את כנפי עתו של הגנרל לי, המצביא הדרומי שהיה מוכשר ממנו. גראנט הפך אליל ההמונים.

בינתיים נרצח הנשיא לינקולן, ובמקומו בא סגנו, אנדרו ג'ונסון, שהיה לאי־יוצלה כמו הנשיא (לינדון) ג'ונסון של ימינו, שהגיע לשילטון אחרי רצח ג'ון קנדי. בבחירות הבאות הציג גראנט את מועמדותו, והוא השיג ניצחון מזהיר בקלפיות.

במשך שמונה שנות כהונתו הצליח גראנט להנציח את עצמו כנשיא גרוע מאוד.

הוא לא היה טיפש, וכמה מהחלטותיו היו אמיצות ונבונות. אבל הפשטות וטוב־הלב, תכונותיו העיקריות, היו בעוכריו. הוא רחש אימון לאנשים, שניצלוהו ללא־רחם. אווירה של שחיתות נוראה התפשטה במדינה. שוד הדרום המנוצח, המתואר כה היטב ברומאן חלף עם הרוח, הוסיף לאקלים המושחת הכללי.

שערורייה רדפה שערורייה בוושינגטון, וכמה ממקורבי גראנט התפרסמו כאלופי השחיתות. רבים החלו חושדים גם בגראנט עצמו.

סופו היה עגום. כאיש פרטי הפקיע את חסכונותיו בבנק שייסדו כמה נוכלים, שפשטו את הרגל. אמונתו בבני־אדם גרמה לו חורבן סופי. כדי להציל את מישפחתו מחרפת־רעב החל כותב את זיכרונותיו, כשכבר שכב חולה בסרטן־הגרון. הספר נחל הצלחה רבה אחרי מותו. הוא נפטר ימים מעטים אחרי שסיים את כתב־היד.

בולאנג'ה: היסוס על הסוס

א חד הדברים המפתיעים בכל פעם מחדש את סוגדי־האלילים הצבאיים, וצרכני־הכאריזמה, הוא שגיבורם התורני מתגלה, לפתע, כאיש חסר אומץ־לב.

דוגמה לאיש כזה היה הגנרל ז'ורז' בולאנ־ז'ה, שהטיל את חיתתו על צרפת ערב פרשת דרייפוס, כסוף המאה שעברה. הוא היה כימעט טיפוס קלאסי של גנרל בעל יומרה פוליטית.

הוא היה בן 33 כאשר התמוטטה האימפריה של

קלאוזביץ קבע שהמילחמה אינה אלא המשך המדיניות, ועל כן כפוף הגנרל למדיניי ומבצע את „המשך המדיניות באמצעים אחרים.“

נפוליון השלישי. לפני כן הצליח לרכוש לעצמו שם כחייל מוכשר, ותיק של ארבע מערכות בשלוש יבשות. הרפובליקה החדשה פינקה את הגנרל הצעיר. בעודו קצין בצבא הסדיר, נמסרה לו כהונת שר־המילחמה.

צרפת של אז היתה אכולת שינאה ורגשי־השפלה, בעיקבות המפלה המהירה והמהדימה שהנחילו לה הפרוסים ב־1870. לעומת הגנרלים הצרפתיים הכושלים, שהתחרו ביניהם בחוסר־כישרון באותה מערכת, בלט בולאנג'ה לטובה. ההמון קרא לו „הגנרל האמיץ“, והכניס לעצמו לראש שהוא יהיה המצביא אשר ינקום את נקמת המולדת השדודה ויחזיר לה את המחוזות שנקרעו ממנה.

סביב בולאנג'ה התלכדו כל היסודות הלאומניים והריאקציוניים של צרפת. יורשי נפוליון ויורשי בית־המלוכה הצטרפו למחנהו, על אף שינאתם ההדדית.

השאיפה לחאדרת הצבא, והשינאה לדמוקרטיה הפרלמנטרית, שאיפת־הנקם הלאומית הפכוחה, ברמיון ההמונים, לאביר על סוס לבן, גואה ומושיע.

מול פני הסכנה החליטו המנהיגים הפוליטיים להיפטר ממנו. הוא סולק מן הצבא בטענה שביקר פעמיים בפאריס מבלי שקיבל חופשה. מייד נבחר לפרלמנט, ברוב עצום.

כך צרפת חיכתה שהגנרל יכצע, סוף־סוף, את ההפיכה שלו. לדעת רבים, היה מצליח בי נקל. אולם משום־מה הוא היסס. הזמן עבר, והגנרל לא יכול היה להחליט.

אויביו החלו לועגים לו בגלוי. אחד מחברי־הפרלמנט קרא לעומתו: „אדוני, בגילך נפוליון כבר היה מת!“ (נפוליון נפטר בגיל 52, בולאנג'ה היה אז באותו גיל.)

לבסוף החליטו ראשי הרפובליקה להקדים תרופה למכה. הוגש נגדו מישפט, והוצאה פקודת־מאסר. ואז, לתדהמת כל חסידיו, ברח הגנרל האמיץ לחו“ל.

זה היה הסוף. הוא נדד באירופה, הורשע בהעדרו בעוון בגידה. כעבור שנתיים איבד את עצמו לדעת.

מדוע בגד בו אומץ־לבו ברגע המכריע? מה מנע ממנו לקבל את ההחלטה, שהכל ציפו לה?

יש כאן אחד הפאראדוכסים של הגנרל הפוליטי בתור שכזה.

קלאוזביץ: המפקד הוא משרת

ה אדם הפשוט יודע שהחייל מסכן את חייו בקרב. אומץ־לבו הוא חלק ממיקצועו.

משום־כך מאמין האדם הפשוט שהגנרל חייב להיות סמל של אומץ־לב. ככל שהוא מצליח יותר במילחמה, הוא נראה להמון אמיץ יותר. אין ההמון מסוגל להבחין, כמובן, בין אומץ־לב גופני ובין אומץ־לב רוחני — אומץ־הלב הדרוש לקבלת החלטות מסוכנות.

גנרלים רבים בהיסטוריה הצטיינו באומץ־לב גופני רב. רק בעת האחרונה, עם שיכלול דרכי־התקשורת, התרחקו הגנרלים מן החזית, ואינם נמצאים עוד בטווח האש של חיל־הרגלים.

אולם אפילו אומץ־ליבו הגופני של איזק, הקונח לו שם, אינו משמעותי כשמדובר על הצורך לקבל החלטות פוליטיות. שום דבר בדרכו של האזוק המצליח אינו מכשיר אותו לכך.

כל חייל מבצע פקודות. גם החייל העליון — הרמטכ“ל — מבצע פקודות של הרשות הממונה עליו. מן המפקד הראשי ועד מפקד־החוליה, כל חייל מקבל ומוסר פקודות.

צבא טוב מעודד את מפקדיו לקבל החלטות ולגלות יוזמה עצמית. אולם גם צבא טוב מגביל יוזמה זו בסייגים חמורים מאוד. יש תמיד תחום ברור וקבוע לסמכות־ההחלטה, והיא תמיד במיסגרת מיקצועית מובהקת. הן בדיקטטורה של היטלר, הן בדמוקרטיה של צ'רצ'יל, לא ניתן לגנרלים להתערב בכל צורה בהחלטות פוליטיות.

הדבר נובע מעצם מהותו של המיקצוע הצבאי. בספרו המונומנטלי על המילחמה, קבע הגנרל הפרוסי קארל פון־קלאוזביץ, שהיה בעצמו קצין מיקצועי תורשתי, שהמילחמה היא „המשך המדיניות באמצעים אחרים“. פסוק זה, המצוטט לא פעם בהקשר כוזב, בא לקבוע שאין משמעות לניהול מילחמה, אם אינה משרתת מטרה מדינית. מאחר שניהול המדיניות הוא בידי הממשלה, נגזר על הגנרל בכל התקופות לבצע משימות הנקבעות מחוץ למיסגרת הצבאית עצמה.

מכאן שאין המיסגרת הצבאית מכשירה את הקצין לקבל החלטות כלשהן, מחוץ לתחומו הצר. למרות שהוא משרת כל חייו את המדיניות, ההחלטה המדינית היא ממנו והלאה.

משום כך אין זה מפליא שגנרלים מצליחים מגלים לפתע, כמו בולאנג'ה ומשה דיין, הססנות מוזרה כשמוטל עליהם להחליט החלטה פוליטית. תקופות־ההיסוס הארכוכות של דיין ערב כל מערכת־בחירות, כשעליו להחליט אם לפרוש או להישאר במיפלגתו, אינן לוחמה פסיכולוגית, כפי שנדמה לסוגדיו. כושר־ההחלטה של הגנרל אינו אלא אגדה. אפילו פוליטיקאים קטנים, כמו הארי טרומן ערב הפצצת הירושימה, מגלים לא פעם כושר־החלטה רב הרבה יותר.

יש משום אמת בבדיחה שהתהלכה בארץ לפני 5 שנים: „כשאשכול חושב, אומרים שהוא מהפס. כשדיין מהפס, אומרים שהוא חושב.“

נפוליון: גנרל של תדמית

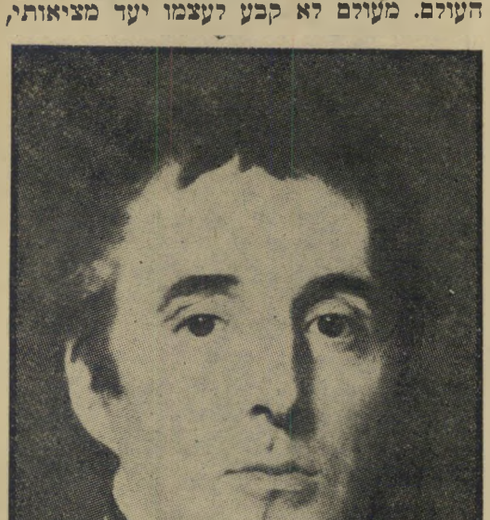
מ ה קורה כאשר גנרל מצליח לתפוס בידו גם את הסמכות המדינית העליונה? כאשר אינו רק מבצע מדיניות, אלא גם קובע אותה?

הדוגמה הבולטת ביותר לכך היא פרשת חייו של נפוליון בונפארטה, קצין מיקצועי, ויודע אי איטלקי (קורסיקה) שסופח לצרפת רק ערב לידתו. במרבית שנות שילטונו היה דיקטטור פוליטי ומפקד ראשי של צבאו.

על הצלחתו בשתי כהונות אלה נטוש ויכוח נוקב. אך אין ספק לגבי כישרונו בעיצוב התוצר העיקרי של חייו: האגדה של עצמו. הוא עבד עליה בכל יום של חייו, עד רגע מותו כגולה מושפל באי נידח. הוא לא אמר דבר, ולא עשה דבר, מבלי לחשוב על ספר־ההיסטוריה. הצלחתו בכך היתה כה פנטסטית, עד שכיום קשה מאוד למתוח עליו ביקורת בכל שטח שהוא. הוא היה, בלשון ימינו, „גנרל של תדמית“.

נפוליון הגנרל נחל כמה נצחונות מזהירים, בייחוד בצעירותו. אולם בהמשך דרכו ניהל כמה מערכות כושלות ביותר. חוסר־הדימיון שלו בקרב בורודינו (חמתואר בספר מילחמה ושלום) ומחדליו במערכתו האחרונה, שנסתיימה בוואטרלו, הם כה מדהימים, עד כי חסידיו נאלצים לחרצם במצב הירוד של בריאותו. אולם הפולחן הנפוליוני, שנשתמר עד היום, כימעט מונע ראייה מפורשת של הדברים. נדמה שרק בימינו מתחילה ביקורת אובייקטיבית יותר.

כמדינאי היה נפוליון אסון לאומי. כמו היטלר אחריו, הוא הצליח לאחד נגד ארצו את כל העולם. מעולם לא קבע לעצמו יעד מציאותי,

ולינגטון החריג האנגלי שבין הגנרלים, היה מצביא ומדינאי בעת ובעונה אחת, החליף את הפיקוד עם כהונת שר, הצליח בשני התפקידים.

שניתן להשגה. הוא שפך את המשאבים המוגבלים שיד צרפת לתוך הרפתקות חסרות־שחר, כמו הפלישה לרוסיה או הנסיון ליטול מבריטניה את השליטה בימים.

כמדינאי לא היה נבון יותר מהיטלר, ורק האגדה שייצר מבדילה אותו מיורשו המטורף. היטלר, אגב, פיקד על כמה ניצחונות צבאיים מזהירים, תוך התעלמות מעצת אלופיו הבכירים, אף שלא עלה מעולם מעל לדרגת טוראי־ראשון בצבא.

למרות היותם־הגאוניות שייצר לעצמו, הצטיין נפוליון בכך המיגרעות המסורתיות של גנרל מיקצועי העוסק בפוליטיקה: לאומנות קיצונית, ביזבוז המשאבים הלאומיים, אי־יראיית הגביל ההגיוני המוכתב עליידי העדכה מפוכחת של יחסי־הכוחות.

וולינגטון: האנגלי שבחבורה

א ם לכל כלל יש חריגים, הרי ארתור ולסליי, הדוכס מוולינגטון, היה חריג בין הגנרלים הפוליטיים — אולי בגלל היותו אנגלי.

כמו יריבו בשדה־הקרב, נפוליון, היה וילינגטון קצין מיקצועי, שנחל ניצחונות מזהירים בגיל צעיר. אולם בכך נגמר הדמיון. המצביא האנגלו־סאכסי היה איש קריחות, שקוד ומאוזן מאין כמוהו, בתי־חברתי, ואריש לתדמיתו.

יתכן שהצלחתו של ולינגטון בפוליטיקה נובעת מן העובדה שעסק בה כל חייו. משחר נעוריו היה קצין ופוליטיקאי לסירוגין ובו־זמנית. עוד לפני הגיעו לגיל הבגרות היה חבר הפרלמנט האירי (שם השתקעה מישפחתו). כקצין נשלח להודו, ושם כיהן בעת ובעונה אחת כמפקד צבאי וכיועץ מדיני, בהצליחו בשני התפקידים גם יחד. בימי המילחמה בנפוליון החליף מדי פעם את הפיקוד בשדה עם כהונת שר בממשלה.

כגנרל היה מארגן עילאי, חרד לאספקת חייליו (שלא אהבו אותו מעולם), זהיר ונועז כאחד. מעולם לא הפסיד בקרב. תוך שימוש נכון בכוחותיו המוגבלים, התיש את האוייב הצרפתי במערכה הממושכת על פורטוגל וספרד. את ניצחונו הסופי — ואטרלו — נחל בעזרת שגיאותיו המוזרות של נפוליון, והופעת הקורסוס הפרוסי ברגע המכריע.

אחרי הניצחון חזר ולינגטון לפוליטיקה. כימעט כל הכרעותיו היו נבונות ושקולות, ולעיתים קרובות היו בלתי־פופולריות. מעולם לא היסס לעשות את הנכון בעיניו, גם מול התנגדות ההמון, ולעולם לא נכנע לייצרים לאומניים אי־רציונליים. אף שהיה ריאקציונר, לא התנגד לרפורמות שנראו לו בלתי־נמנעות. בקיצור: „דוכס הברזל“, כפי שנקרא, היה אחת מאותן הדמויות המשגשגות במיוחד בבריטניה — אדם מאוזן, שאינו מצטמצם בתחום מיקצועי צר אחד.

הדוגמה של ולינגטון מוכיחה שגנרל אינו חייב להיות כפיל פוליטי, פחדן רוחני, ריאקציונר ללא־תקנה, או לאומן שוביניסטי. אלא שרוב הגנרלים הפונים לפוליטיקה מתגלים כבעלי תכונות אלה.

(בשבוע הבא: מה קורה לאלופי צה“ל — ולמה?)

תמורים

מונה • על־ידי הוועד המנהל של תיאטרון ירושלים, **לתפקיד מנהל התיאטרון, אביטל מוסינזון** (34) שהוא בוגר האוניברסיטה העברית, עבר קורסים מיוחדים לבימוי והפקה בבי.ב.סי. לאביטל ולאשתו **עדית**, נולד בשבוע שעבר בן שני: **דן**.

מונה • ליו"ר אגודת אק"ם המטפלת בשיקום ילדים מפגרים, **יצחק שמש**, ששימש יו"ר הקונגרס הבינלאומי למען המפגר, שהתקיים לפני ארבע שנים בירושלים.

נחוג • במסיבה שנערכה לכבוד ראש הממשלה גולדה מאיר בביקורה בארצות־הברית, יום־הולדתו ה־51 של הרמטכ"ל ה־7 של צה"ל **יצחק רבין**, שנולד ב־ירושלים, בוגר בית־הספר כדורי, שירת בפלמ"ח, המשיך בצה"ל ואחרי שיחרורו מונה על־ידי משרד־החוץ ב־1968 לשגריר ישראל בוושינגטון.

נחוג • יום־הולדתו ה־25 של זמר־ההלם האמריקאי **אלים קופר**, המופיע על הבמה עם שוט עשוי עור ונחש חי, ערך מסעות־סירסום מיוחדים להפצת תקליטו, **תצטלם למען עטיפת תקליט עם ערימת שטרות של מיליון דולר ועם תינוק צבוע**. אבל מכיוון שבארצות־הברית אסור להפיץ תצלומים של שטרי כסף, אסרו

אלים קופר
עם שוט ונחש חי

עליו השילטונות להשתמש בעטיפת התקליט.

נישאו • בטקס צנוע בנוכחות בני משפחותיהם, **מתי ברייש**, דור שישי בארץ, בנו של קצין משטרה, סקיד בחברה בנקאית וכתב ספורט של דבר, לפקידה **מינה פוקטניק**, בת להורים יוצאי פולין.

נורה • בעיר סאנטה פה, ארגנטינה, על־ידי אשתו, אלוף העולם בהיאבקות במישקל בינוני **קארלוס מונזון**, שהתקוטט עם אשתו אנה מריה שהחזיקה אקדח בידה ממנו נפלטו שני כדורים ופגעו בו.

נפטר • בבית־החולים על־שם שיבא בתל־השומר, בגיל 73, חוקר הפולקלור היהודי ד"ר **יום־טוב לוינסקי**, שהיה גם מייסד ויו"ר חברת ידע־עם בישראל. יליד פולין, למד במחלקה ההומניסטית של האוניברסיטה הפולנית בווילנה, ממנה הורחק בשל עבודתו הציונית, המשיך לשתלם במכללת ליאז' בבלגיה, גמר את הפקולטה לפילוסופיה והמכון הגבוה לשפות והוכתר בתואר דוקטור לדברי־ימים וספרויות המזרח, עלה לארץ ב־1935 ועסק בהוראה ומחקר.

נפטר • עת לימד תורה בישיבת אוהל רחל, בגיל 76, אב בית־הדין הרבני בירושלים, הרב **סלמן חוגי עבודי**, שעלה לארץ במיבצע עזרא ונחמיה ב־1951, שימש כנשיא ועד העדה הבבלית בירושלים וכיתן כחבר בית־הדין הרבני העליון וחבר מועצת הרבנות הראשית. לפני חודש הוענק לו תואר יקיר ירושלים, לאות הוקרה לפעלו למען העיר.

עיריית תל־אביב נתנה

מתנה של מיליונים לשני מיליונרים

מיליונר ייפשיץ ומגרש פורד •
ריב מיסתורי

ע"ד שאול ייפשיץ לא טען איש מעולם כי הוא זקוק למתנות. איש־העסקים החריף, שהוא, בין היתר גם תיבואן של מכוניות פורד בארץ, הינו יחודי עתיר־נכסים, בעל שורה ארוכה של עסקים משגשגים.

למרות זאת, התעקשה בימים אלה עיריית תל־אביב להעניק לו ולשותפו מתנה צנועה של למעלה משני מיליון ל"י.

המתנה לא היתה רכושו הפרטי של ראש העירייה, יהושע רבינוביץ, שהעניק לייפשיץ ושותפו את המתנה מרכוש הציבור.

למה?

זאת בדיוק השאלה שצריכה לעניין, מלבד את תושבי העיר, גם את מבקר המדינה — אם לא רשויות נוספות.

■ ■ ■

המתנה שבה מדובר הינה מגרש שיטחו למעלה משישה דונם ברחוב יצחק שדה, מול הסינרמה. שנים רבות שימש המיגרש כמקום איחסון למכוניות שייבאה פורד לארץ, בטרם שיווקן לקונים. לפני שלושה שבועות התפרסם בהעולם הזה (1850) כי המגרש נמכר על־ידי בעלי סוכנות פורד, ליפשיץ ושותפו, אריה (לי־או) לבנשטיין, במחיר 2.8 מיליון ל"י לחברת כלל.

פירסום זה היה רק קצה הקרחון. חשיפתו של הקרחון במלואו מגלה פרשה מזעזעת — כיצד מחלקת עיריית תל־אביב מליונים מניכסי הציבור חינם אין כסף.

בעבר הרחוק, שכנה במקום המושבה הגרמנית שרונה. עם קום המדינה, נמסר השטח לידי עיריית תל־אביב. שנתיים עמד השטח, שהיה אז בקצה העולם, שומם, עד שב־1950 החכירה אותו העירייה לחברת שמן במחיר 5,000 ל"י.

ב־1963 החזירה שמן את המגרש לעירייה — ואז נכנסו לתמונה בעלי סוכנות פורד.

■ ■ ■

ד"ר שאול ייפשיץ נולד ב־1897 בלטביה, ואחרי שקיבל תואר ד"ר במדעי המדינה, באוניברסיטת פרנקפורט עלה ארצה בשנת 1933. הוא עשה חיל בכל אשר פנה: נכנס לעסקי יבוא, הפך חיש מהר לנשיא התאחדות היבואנים, וכן לנשיא לישכת המסחר של תל־אביב — יפו. הוא היה ממייסדי חברת מוצרי החשמל אלקטרה, וכן ממקימי חברות הביטוח ציון ויהודה.

בשנים 1953—1954 היה מנהל כללי של משרד המסחר והתעשיה, ואחר נכנס במרץ רב לניהול החברה הישראלית לאוטומובילים — הלא היא סוכנות פורד בישראל.

בידיו היו שליש המניות של החברה, שליש נוסף היה בידי ידידו הטוב מחיפה ליאו לבנשטיין — שיחד עם ליפשיץ הקים בזמנו את אלקטרה. השליש האחרון היה שייך לאלמנתו של שותף שנפטר.

האיש המרכזי בסוכנות פורד, ויד ימינו של ליפשיץ ולבנשטיין היה יצחק חוט. הוא זה העוסק בכל העניינים העדינים. הוא זה העוסק בכל עניניי המקרקעין.

היה זה חוט שקישר את החוטים, כאשר החזירה שמן את המגרש לעיריית תל־אביב. סוכנות פורד קפצה על המציאה, חתמה על חוזה עם עיריית תל־אביב, לפיו קיבלה את המגרש בן ששת הדונם ל־99 שנים — תמורת 50 אלף ל"י.

■ ■ ■

תנאי היחיד לעיסקה: פורד התחייבה לבנות על המגרש, תוך שנתיים, לפחות 2000 מטר מוסך. לאחר בי־צוע תנאי זה, היה המגרש עובר לבעלותה. שכן ניתן המגרש לפורד לצורך הקמת מוסך מרכזי למכוניות החברה.

עברו שנתיים. עברו כמעט עשר שנים. המוסך לא ניבנה. אולם משום מה, לא קיבלה עיריית תל־אביב את המגרש חזרה לרשותה. בינתיים עלה שווי הקרקע עשרות מונים, וסוכני פורד, שכל שנות המיהון לא חיו בידיהם האמצעים לבניית המוסך, החליטו לעקוף את החוזה ולמכור את המגרש — ברווח עצום.

איך עושים זאת, כאשר המיבנה לא ניבנה והמגרש לא של פורד.

פשוט: אנשי פורד הכינו תוכנית לבניית מרחף בן 2000 מטר. בכך, אמורים היו לעמוד בתנאי החוזה — אמנם באיחור של עשר שנים. כן הגיעו להסדר כי העירייה תאשר להם עוד 10 אלפים מטר בנייה — כאשר כיום מחיר מטר בנייה במקום הוא 100 לירות לפחות.

הרווח הצפוי ממכירת עשרת אלפי המטר הנוספים: 10 מיליון לירות.

■ ■ ■

בשלב זה, התקשרו ליפשיץ ושותפו עם שני קבלנים, שהסכימו ברצון לתת־יד לעיסקה אפורה זו. האחד היה דויד וקסמן, קבלן ידוע, שהיה חסר בעצמו את החזון חדרוש. השני היה עולה חדש מארצות־הברית בשם זרובבל רבינא, שהביא עימו לארץ הון רב.

וקסמן ורבינא נכנסו לעיסקה כשותפים שווים. רבינא הפקיד בידי ליפשיץ וחוט צ'ק על 25 אלף דולר כמיקדמה, קיבל בתמורה זיכרון־דברים, עד לחתימה הסופית של החוזה.

לפני החתימה הסופית, ביקש כמובן רבינא לוודא כי אכן תאשר העירייה את אחוזי הבנייה הנוספים — התנאי העיקרי בכל העסק. הוא וידא כי אכן תאשר — וראה כבר בעיני־רוחו את רווחי המליונים שיעשה.

הוא לא יכול היה כמובן לחזות מראש את התערבותו של כוח־עליון בשם קונצרן כלל.

כלל הגיעה למגרש לאחר שרכשה לאחרונה שליטה בסוכנות פורד. רק טבעי היה שתרצה לשים ידה גם על הנכס העתיר־התיאבון — נכס שהבטיח רווח מהיר של עשרה מיליון ל"י.

■ ■ ■

מה לא עושים יהודים בשביל רווח כזה? לפתע, נודע לרבינא כי הוא הסתכסך עם שותפו, וקסמן — ומשום כך העיסקה בטלה ומבוטלת.

רבינא הנדהם הלך אצל וקסמן, שאל אותו מתי הסתכסך איתו, ולמה. הוא יצא ממנו בידיעה ברורה כי וקסמן איננו רוצה בהמשך השותפות, מסיבות לא ברורות.

האם קיבל וקסמן, כפי שטענו שמועות, סכום נכבד כדמי־ביטול העיסקה? וקסמן הכחיש זאת נמרצות. כך או כך, התוצאה היתה אחת: עיסקת מכירתו של המגרש לוקסמן ורבינא בוטלה. במקום זאת, הוא נמכר לכלל.

בתגובה, טען השבוע ליפשיץ בתוקף כי החסכם עם שני הקבלנים הופר בגלל ריב בין וקסמן ורבינא, וכי לו לא היה שום עניין בהצדפתה של כלל על פני שני הקבלנים.

וקסמן טען גם הוא כי רב עם רבינא, ולכן ביטל את ההסכם והעיסקה.

ואילו רבינא מצידו הכחיש זאת בתוקף, טען, יותר מזאת, כי אחרי ביטול ההסכם, הציע לליפשיץ לקנות מידו את המגרש ב־3.5 מיליון ל"י — שלושת רבעי מיליון יותר מאשר שילמה לו כלל.

■ ■ ■

שבוע, נראה היה שמלבד רבינא, היו כולם שבעי־רצון: ליפשיץ ושותפו הרוויחו למעלה משני מיליון ל"י. כלל עשתה עיסקה מצויינת, שתכניס לה בשנים הקרובות עשרה מיליון ל"י לפחות. וקסמן לכאורה לא הרוויח כלום, אולם הוא אינו מתלונן, ברוך השם.

היחידי שנדפק, לדבריו, היה רבינא. אולם לם הוא רק עולה חדש, שלא למד עדיין איך עושים עסקים בארץ.

וישנו כמובן עוד מישהו שנדפק: ציבור אזרחי תל־אביב — שנציגיו, במקום לקבל את המגרש בחזרה לידיהם, לאחר שסוכנות פורד לא עמדה בתנאי החכירה, ולדאוג לכך שהרווח של עשרה מיליון ל"י ייכנס לקופת העירייה — הירשו להון־עתק זה לחמוק מקופחם, ליפול לידיים אחרות.

* ברקע: בניין הסינרמה.

סיפור־אהבה ישראלי: עולה מרו

מיליונר יהודי מגרמניה כדי

"מיסטר הילט

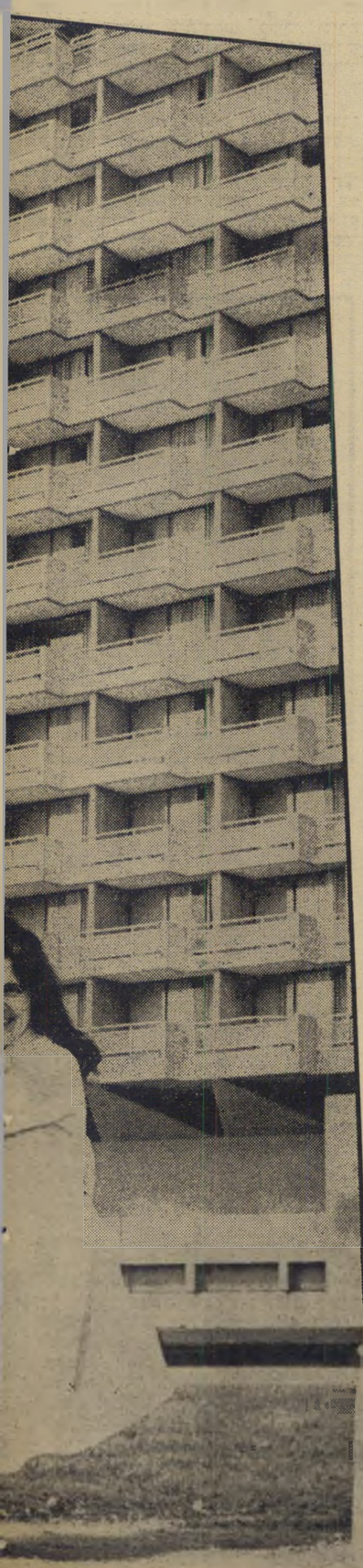
אותי!"

תיו של המיליונר, להימשך בארצות־הב־ רית — ונסתיים בכלא־זאת בתל־אביב, כע־ בור שבעה חודשים, בקול ענות חלושה — כשהעולה החדשה תובעת מהמיליונר רבע מיליון ל"י על הפרת הבטחת־נישואין.

מיליונר

מחפש חכמה

המיליונר הקשיש, נמוך־הקומה, ו־ אירנה התמירה, הגבוהה ממנו בראש, נפגשו בצורה פרוזאית ביותר — באמ־ צעות מודעת־שידוכין שפירסם המיליונר.

הפרקליט עורך־הדין התל־א־ ביבי מרדכי לנצ־ נר, שבאמצעותו מגישה העולה החדשה את התביעה בסך רבע מיליון לירות.

„הגעתי לישראל מלנינגראד בסתיו 1971," נזכרת אירנה המקסימה, בעלת הגיזרה החטובה, „והעבירו אותי לאולפן ביפו. הייתי בארץ פחות מחצי שנה, כשיום אחד, זה היה בינואר 1972, באו אלי כמה חב־ רות באולפן והראו לי מודעה בעיתון. ‚מיליונר יהודי מגרמניה רוצה להתחתן עם אשה יפה מאוד, גבוהה וחכמה.' „הבנות לחצו עלי לענות. ‚זה בדיוק בשבילך,' הן חזרו ודרשו ממני."

אירנה היססה. לארץ הגיעה עם בתה, סטודנטית למוסיקה. מאז התאלמנה מבע־ לה, שהיה פסל, וכתה, האשה המקסימה, עוד בלנינגראד, להצעות־נישואין רבות: „דחיתי את כולן, כי לא רציתי להתחתן עם גוי," היא מספרת. „חלמתי להגיע לישראל.

„אבל לא חלמתי שדווקא בישראל יקרה לי שגבר מכובד, בעל עמדה גבוהה, יבקש מאשה להתחתן איתו — ואחר כך ישקר לה ויסובב לה את הגב."

הכלה המדומה

אירנה קורצ'קינה, העולה החדשה מלנינגראד, ש־ במשך שבעה חודשים ניהלה רומן הדוק עם ה־ מיליונר היהודי־גרמני דויד טייג, מבעלי מלון **הילטון** התל־אביבי, לאחר שזה ביקש ממנה להינשא לו — ולבסוף דחה אותה. בעיקבות זאת תבעה ממנו אירנה רבע מיליון ל"י.

„הוא אמר לי: ‚פה בישראל יש לך שתי אפשרויות, כמו לנשות האצולה ברוסיה אחרי המהפכה: או למות — או להיות זונה.'"

עיניה של אירנה קורצ'קינה מוצפות דמעות, בניגוד לרצונה: „הוא כל הזמן היה מפחיד אותי בצורה כזאת ממה ש־ מחכה לי בארץ. הכל כדי שאני אלך איתו. ‚יש לך מזל שפגשת אותי,' הוא היה חוזר ואומר לי. ‚אני אקח אותך החוצה מפה, מבין הפראים. המקום שלך זה באמ־ריקה, לא באסיה. פה יאכלו אותך בחיים, ינצלו אותך ויזרקו אותך להיות רעבה וחסרת־כל. את לא נולדת בשביל האסיה הזאת.'"

האיש שעודד בצורה כזאת את העולה החדשה מלנינגראד, שהגיעה זה עתה ל־ ארץ, היה לא אחר מאשר איש־העסקים היהודי־גרמני דויד טייג, מבעלי מלון היל־ טון התל־אביבי, שעשה את המיליונים הראשונים שלו בגרמניה שלאחר מלחמת העולם השנייה, המשיך לעשות את הבאים בעסקים מסועפים על פני כל העולם.

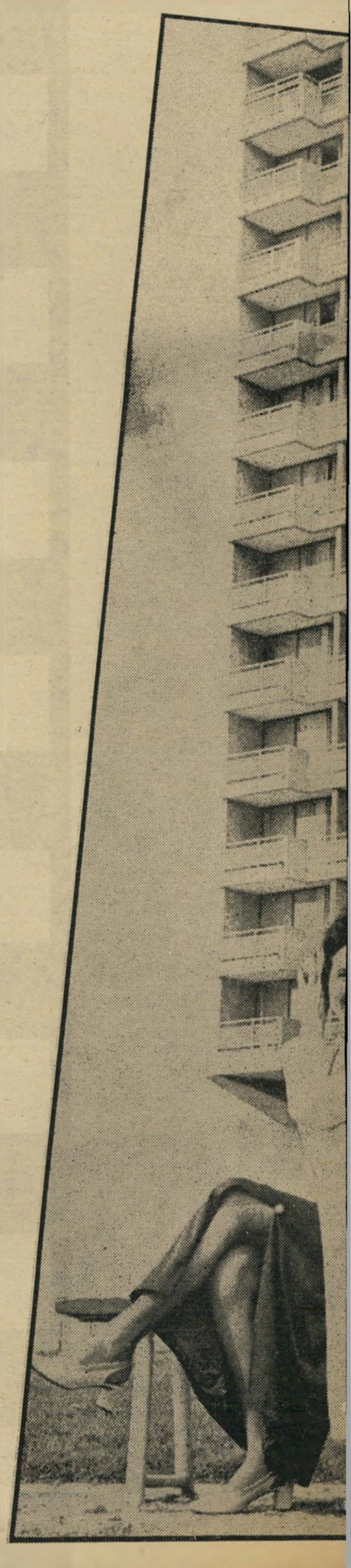
הקשר בין המיליונר בן ה־57 מגר־ מניה לבין העולה הצעירה מרוסיה החל בתל־אביב, אמור היה, בהתאם להבטחו־

בעלת „הילטון" אירנה היפהפייה חולפת בטרקלין של **הילטון**. עד לפני כמה חודשים, התייחסו אליה העובדים כאל בעלת־הבית, ביודעם שהיא עומדת להינשא לבוס. משמאל: אירנה בחזית **הילטון**.

...יה השתדכה עם
...הגר לאמריקה
...ן סידר

הזוג החייכני

אירנה ודויד בימי האושר. ה־מיליונר המחזר לקח את העו־לה החדשה למקומות־הבילוי היקרים ביותר, הבטיח לה לדבריה הרים וגבעות, שלא לדבר כבר על נישואין. בפגישתם הראשונה, הודיע לה כי בדיוק אותה חיפש כל הזמן. אחר כך, טענה אירנה, הרגיש שלא בנוח בחברתה, „אני הייתי צעירה, והוא בן 57.״

בהשפעת ידידותיה באולפן, וכן בתה, ענתה לבסוף למודעה, שפורסמה על־ידי השדכן יופה, „מיד כשבאתי למשרד שלו,״ מספרת אירנה האדמונית, „הוא הרים טלפון לטייג: ‚מצאתי בדיוק מה שאתה מבקש,׳ הוא אמר לו, בנוכחותי.״

כל המועמדות נפסלו

„טייג ביקש לראות אותי מיד. הפגישה התקיימה בדירת השדכן.

„יופה מצא לנכון להכין אותי קודם. הוא גילה לי שטייג איננו גבר מרשים, מבחינת הופעתו החיצונית, ושזה כבר קרוב לארבע שנים שהוא מחפש עבורו אשה. את כל המועמדות הוא דחה.״

את המועמדת הזאת הוא לא דחה. ב־מבט ראשון, התרשם טייג מהעולה הרו־סייה, הזמין אותה מיד לארוחת־ערב ב־קסבה.

„עוד באותו ערב הוציע לי להיות אשתו,״ מספרת אירנה. „הוא אמר שהוא מחפש אשה כמוני כבר הרבה זמן, ויודע בדיוק מה הוא רוצה, ושאני באתי לו ממש מהשמיים.״

האלמנה הצעירה היססה. המיליונים מיליונים, אבל היא חשבה יותר על הגבר שמאחורי המיליונים, ביקשה שהות לתהות על קנקנו.

כמו מלכה באמריקה

טייג המשיך לחיפגש עימה כמעט מדי יום, עבד עליה בכל המרץ: „אל תהססי,׳ הוא אמר לי. ‚ההפסד יהיה שלך. אשה בודדה ויפה כמוך, בארץ האסיאתית

(המשך בעמוד 22)

מלתחה לאשת מיליונר

תפרה לעצמה אירנה לפי הוראתו המפורשת של ידידה המיליונר, שתבע ממנה לרכוש לעצמה בגדי־פאר אצל חייטי־עלית — כדי להופיע כיאות למועמדת להיות אשת־מיליונר. „הוא לימד אותי לא להתקרב אל אנשים,״ מספרת אירנה, „מפני שאני שייכת לאצולה.״

האוהבים-אוהבים בירה מכבי

בירה מכבי

השמפניה של הדור החדש

(המשך מעמוד 16)

הורדת המכס אינה מעשה כה יוצא־דופן: רק לפני חודש הקטין משרד ה־מסחר והתעשיה את המכסים על חומרי־גלם, שמחירם עלה באירופה.

המשבר בשיווק הבשר הקפוא נגרם כ־תוצאה מכך שבשלוש השנים האחרונות ניתקה ממשלת ישראל את כל הקשרים עם ארצות אחרות מגדלות בשר.

השתוללות מחירים. האמרת מחירי הבשר הקפוא תגרור אחריה מייד את העלאת מחירי העופות ויתר סוגי הבשר, שכן הבשר הקפוא נמכר על־ידי הממ־שלה במחיר נמוך יחסית, איננו מאפשר לסוגי הבשר האחרים להתייקר.

אחת הדרכים האפשריות לשמור על מחירי הבשר לצרכן היא הגברת היבוא של בשר נקי, ללא עצמות, כאשר הממ־שלה קובעת את המחיר לצרכן. הבשר המיובא כיום, עם עצמות, נמכר אמנם במחיר קבוע לסיטונאי ולקצב. אולם כיוון שאין אפשרות לדעת כמה עצמות ושומן הוא כולל, אין כל אפשרות להכתיב מחי־רים לגבי מחיר הבשר נטו לצרכן. התו־צאה: בשר הנמכר לקצב במחיר של חמש לירות לקילו — נמכר לצרכן במחיר כפול ומשולש.

הפיתרון. אם תייבא הממשלה בשר נקי ומפורק, ארוז ומוכן למכירה, ניתן יהיה לקבוע מחיר לצרכן ולפקח עליו, כפי שנהוג עתה לגבי הכבד הקפוא.

נראה כי זו הדרך היחידה לשמירת מחי־רי הבשר לצרכן — ואף להורדתם. כיום ניתן לחתום חוזים גדולים לרכישת בשר מפורק מעצמות במחיר של 2000 דולר הטונה. מחיר זה פירושו, מחיר של שמו־נה לירות לקילו לצרכן — בארבע לירות פחות מן המחיר כיום.

אלא שהסיכויים לפיתרון אידיאלי זה מעטים ביותר, בגלל התנגדותם של הק־צבים.

הסתדרות

למשל ולשנינה

הקרב בתוך המערך עד מועד הבחירות להסתדרות

צופה מהצד, שאינו בקיא במתרחש, לא יכול היה להבין מה בעצם קורה במפלגת העבודה סביב קביעת מועד הבחירות ל־הסתדרות. בעוד מוכ"ל ההסתדרות יצחק בן־אהרון מנסה לקבוע באמצעות נציגי המערך בהסתדרות כי הבחירות ייערכו ב־11 בספטמבר השנה, כלומר לפני הב־חירות לכנסת, לוחצים נציגי הגוש ה־מפא"יי מאהוריי־הקלעים לדחיית הבחי־רות להסתדרות לתהילת שנת 1974, כלומר עד לאחר הבחירות לכנסת*.

לכאורה זהו ויכוח של טכסיסי בחירות. למעשה מסתתר מאחוריו הקרב על גורלו של יצחק בן־אהרון בראש רשימת מועמ־דיו. אם יידחו הבחירות להסתדרות עד אחרי הבחירות לכנסת, ישיג הגוש ה־מפא"יי בראשות פנחס ספיר ויהושע רבי־נוביץ' שני הישגים: הוא ייאלץ את בן־אהרון להירתם למאבק הבחירות של ה־מפלגה לכנסת ולא לחבל בו; הוא ישאיר לגוש אופציה פתוחה לגבי קביעת מועמד המפלגה למישרת המזכ"ל, למרות שה־תפקיד כבר הובטח לבן־אהרון.

האמת היא שאנשי הגוש רוצים ב־בחירתו של ירוחם משל, ראש האיגוד המקצועי, למישרת המזכ"ל. הם יודעים שניתן יהיה להציב את משל בראש רשי־מת המערך, רק אחרי שהמערך כבר יזכה בבחירות לכנסת ברוב גדול, והבחירות להסתדרות לא יישנו דבר.

לעומת זאת, אם ייאלצו לערוך את הבחירות בספטמבר הקרוב ולהציב את בן־אהרון בראש הרשימה, צפוי לגוש מיטרד נוסף: ירוחם משל הודיע שבמקרה כזה יפרוש מפעילותו בהסתדרות והוא רוצה מקום בטוח ברשימה לכנסת, דבר העלול לסבך את הרכבת רשימת המועמ־דים הצפופה בלאו הכי.

נראה כי כמו תמיד ינצחו שוב ה־מושכים האלמוניים בחוטים מאחורי־הקל־עים. הבחירות להסתדרות יידחו עד אחרי הבחירות לכנסת ויצחק בן־אהרון יצטרך להיות במשך השנה הקרובה ילד טוב, אם ירצה להיות שוב מזכיר ההסתדרות.

*) העולם הזה היה העתון הראשון שהודיע (העולם הזה 1849) כי הבחירות להסתדרות יידחו עד לחודשי אפריל־מאי 1974.

עתונות

קריאת הגבר

האם המיץ „הקורא" הכלעדי של מחזות המטווייזיה להציג את מחזהו שלו?

איש לא הבין איך זרח לפתע כוכבו של יוסף („טומי") לפיד. אבל העולה מהונגריה, שהיה כתב אפור במעריב גם אחרי שנשא לאשה את בתו של אחד מעורכי העתון, הסך בשנים האחרונות לכוכב שביט בשמי התרבות והאמנות ב־ישראל.

אי אפשר היה להימלט מפניו. בכל אשר פנה האזרח הישראלי שוחר ה־תרבות, הוא נתקל בשמו או בקולו של טומי לפיד, שתוארו הרשמי הצנוע הוא עורך ירחון הנשים של מעריב, את.

קולו של טומי בקע מעל גבי האתר. הוא ערך והגיש תוכניות בגלי צה"ל. פר־צופו הילדותי העליז והבלתי מזיק נשקף מעל מסכי הטלוויזיה. כשלא ראיינו אותו שם, הוא ראיין אחרים בתוכנית יום ה' שישי. קומדיות מפרי עטו, השנון בעיניו, הוצגו בקאמרי ובהבימה. הוא היה שופט

מבקרת בושם
„הצגה למפגרים"

בתחרויות אכילה ויופי. הוא הטיף מוסר מעל דפי מעריב לצברים שאינם ערים די הצורך לביטחון המדינה. היה זה הוא ש־הגה ופירסם את הרעיון הגאוני להשוות את הוריו של הנאשם בריגול אהוד אדיב, בן גן־שמואל, להוריו של אדולף אייכמן.

אם היה איזה ישראלי שהתעייף מטומי לפיד, ורצה לנסוע לחו"ל, רדף אחריו טומי עד לשם. המדריך שלו לישראלי באירופה, המכיל בעיקר רשימת מלונות ומסעדות מומלצות, הוא הלהיט של ה־ישראלי הממוצע הרוצה לראות את העולם בעיניו האינטלקטואליות של טומי לפיד.

הצגה למפגרים. איש לא הבין איך הגיע טומי לפיד למעמד מעין זה. אבל בשבוע האחרון הוגדשה הסאה. הטלוויזיה הישראלית, בתוכנית ליל השבת שלה, המיועדת לגרום עונג שבת לצופי ה־טלוויזיה הישראלים, הציגה במסגרת תיאטרון שידורי ישראל את הכושי עשה את שלו, גירסה מחודשת של קומדיה מפרי עטו של לפיד, שהוצגה בתיאטרון הקאמרי.

העריכה הדה בושם, מבקרת הטלוויזיה של היומון הארץ, את ערכיה התרבותיים של היצירה: „... הצגה למפגרים. ...מר לפיד מהווה תחרות רצינית ביותר לחל־טורות הנחותות ביותר... מהתלה זולה ונלוזה... מר לפיד נטול יכולת וכישרון מינימאליים. דמויות הקרטון שנעו על המסך הקטן, בחן בל־ישוער, הם רק אבות טיפוסים שאבלוניים־ובנאליים, שמנת ה־מישכל שלהם אינה רק נמוכה, אלא פשוט איננה בנמצא... התכונה המציינת את ה־הומור הלפידי היא סובטיליות, וכל הת־חכמות אינסנטילית נופלת על ראשנו, כמו הלם בנו מי בפטיש. הבימוי של מר קאלראשו תאם את הטכסט הוולגארי ל־פרטיו. לא אנשים אלא קריקטורות גרו־עות, פשטניות ומטופשות: סיטואציות סטאטיות בלווית פאוזות כבדות־משמעות לאחר כל בדיחה של שוק..."

רשימת הביקורת של הדה הצטיינה לא רק בהערכתה. היא הכילה גם גילוי: איך הגיעה הטלוויזיה הישראלית להחלטה ל־צלם ולהקרין מחזה מעין זה מפרי עטו של המחזאי המפורסם.

הגילוי: טומי לפיד הוא „הקורא" הממ־ליץ של מחלקת הדראמה בטלוויזיה ה־ישראלית. האיש, שעל פי המלצתו הבל־עדית הוצגו עד כה כל הקאטסטרופות ש־

כתכן לפיד
— מהתלה זולה"

הועלו בתיאטרון שידורי ישראל. טומי לפיד, אליבא דהדה בושם, אולי לא המ־ליץ דווקא להציג את מחזהו „אבל יש משום טעם לפגם, ואפילו פגם אסטט־י, בעובדה שמשדרים מחזה שנכתב בידי „הקורא" הבלעדי שם."

שיעור בעיתונות

גולדה מאיר מנסה לחנך את העתונות הבינלאומית

עוד בטרם הניחה ראש־הממשלה גול־דה מאיר את כף רגלה על אדמת ארצות־הברית, ועוד טרם ידעו מקבלי פניה מה תעשה, מסרו יועציה של גולדה מה היא לא תעשה בביקורה בארצות־הברית: היא לא תיפגש עם עורכי היומון האמריקאי רב ההשפעה, הוושינגטון־פוסט. הסיבה: עורכי עתון זה נקטו עמדה אנטי־ישראלית חריפה ביותר בפרשת המטוס הלובי.

לא היתה זו הפעם הראשונה בה מנסה גולדה מאיר ללמד לקח את עורכי העתו־נות העולמית. קשה לומר שהיא מצליחה במשימתה זו. אבל גולדה היא אשה עק־שנית שאינה מתייאשת במהירות.

הנסיון האחרון של גולדה בחינוך עתו־נאים נעשה לפני כחמישה חודשים, בעת שביקר בארץ מורי נארט, ראש צוות כת־בי החוץ של שבועון החדשות האמריקאי טיים. נארט התקבל לראיון בלשכתה של גולדה, שנערך בנוכחותם של מרלין לוין, כתבו של הטיים בישראל ושל דוד („דו־די") הלוי, הכתב הישראלי של הטיים.

בתום הראיון הממושך, קמה גולדה על רגליה ואמרה לנארט: „ועכשיו יש לי משהו אישי להגיד לך." ואז, במשך 12 דקות רצופות, ביקרה גולדה חריפות ב־אוזניו של נארט את הכתב הישראלי של שבועונו, דודו הלוי, תוך שימוש בכי־נויים קשים ביותר. במיוחד זעמה גולדה על שדודו מעביר לטיים מה שהיא כינ־תה „רכילות" ו„מידע בלתי מהימן". רק אחרי שכילתה לבקר את הלוי, בנוכחותו, נפרדה גולדה ממראייניה.

אי אפשר לדעת מה חשבה גולדה לגבי תגובתו הצפויה של נארט. אבל הוא הגיב בצורה שוודאי הפתיעה אותה ואת יועצה, שמחה דיניץ, שגילה את הסיפור. נארט פנה אז באופן הפגנתי אל דודו הלוי ואמר לו בקול: „שמעת מה אמרה עליך ראש־הממשלה. אז בקשר להעלאת המשכורת שביקשת ממני — אני מאשר לך אותה!"

מיסטר הילטון

(המשך מעמוד 21)

הזאת — יאכלו אותך פה. את עוד לא יודעת מה זה לחיות פה. השמש תאכל אותך. היהודים כאן יאכלו אותך. אך את לא מכירה אותם. תעבדי פה בפרך. את לא נולדת לאסיה הזאת. אני מציע לך להימלט מכאן. בואי נתחתן, ותחיי איתי באמריקה כמו מלכה'."

הרומן נמשך בסערה גם כאשר נאלץ טייג לקפוץ לרגל עסקיו לפרנקפורט. אול־פן־העולים הצנוע ביפו נרעש כולו לנוכח שיחות הטלפון הבינלאומיות שניהל טייג מדי יום עם אהובתו — שיחות שנמשכו לפעמים שעה ויותר.

שוללי הנישואים

לך איש לא היה ספק שזה שידוך מוצ־לח. עושרו של מיסטר הילטון היה ידוע ברבים. גם היותו איש משפחה נאמן לא נסתרה מעיני אירנה. טייג היה אלמן, ומדי פעם כשהיה חוזר מחו"ל לתל־אביב, היה עולה עם ילדיו אל קבר אשתו.

למרות זאת, נחלק המעון, שדייריו ני־הלו בו עדיין את חייהם במידה רבה כקומונה, מכל הבחינות, לשני מחנות: לעומת המחייבים, ניצב מחנה השוללים, שטען כי הקשר בין הצעירה מלנינגראד, בעלת המנטליות השונה, ובין המיליונר הקשיש מגרמניה, לא יעלו יפה.

כאשר חזר טייג מגרמניה, המשיך ב־חיזוריו במרץ הקודם. לאט־לאט, נשתכ־נעה אירנה: „קיבלתי את זה שאני עו־מדת להיות אשתו," סיפרה השבוע. „הקיר־בה בינינו נהייתה אינטימית, בכל המו־בנים. הופענו בחברה ובמסי קרוביו ומש־פחתו כעומדים להינשא. באותה תקופה לא חזרתי למעון, והייתי איתו."

בין נסיעה לנסיעה של טייג לחוץ לארץ, התקדמו הסידורים לקראת נישואין.

לקראת פסח, השתתפה אירנה בסדר ש־ערך טייג, בחברת בניו וקרובי משפחתו, דווקא במלון שרתון. „את המלכה שלי," הכריז בפני המוזמנים. הכל בירכו את השניים במזל־טוב.

לאחר הסדר, הסדיר טייג את הניירות הדרושים לנסיעתה של אירנה איתו ל־קנדה וארצות־הברית, אישר בשגרירויות מדינות אלה בישראל כי הם עומדים להי־נשא. אחר יצא שוב לפרנקפורט, ביקש מ־אירנה להודיע לו כאשר האשרה שלה תהיה מוכנה.

כאשר האשרה שלה היתה מוכנה, הרימה אירנה טלפון לפרנקפורט, בישרה למחזרה את הבשורה המשמחת.

אלא שטייג לא שמח כל־כך. בתחילה, סיפר לה כי בתו חלתה, והוא אינו יודע מתי יוכל לצאת עם אירנה לחייהם המ־שותפים מעבר־לים. כאשר התקשרה אירנה כעבור מספר ימים לישאול לשלום הבת, הרגישה כבר בבירור את הקרירות בקו־לו של טייג.

מכאן, התפתחו הדברים בצורה הקלא־סית. טייג חדל לטלפן. כאשר ניסתה אי־רנה להתקשר אליו, גילתה שהטלפונים שלו אינם עונים. במעון־העולים חשו ה־דיירים חיש־קל בשינוי.

כאשר חזר טייג לארץ, הלכה אליו אי־רנה להילטון. „אני עסוק מאוד, ואין לי זמן לשוחח איתך," קטע טייג את דבריה באכזריות. אירנה נשארה עומדת כהלומת־רעם. חברתה, שבאה איתה, שטפה אותו בזעם.

לסבול בושות וחרפות

„ב, ואם הכטחתי לה?" ועכשיו אינני רוצה," השיב אדון טייג, „אז מה מגיע לי?" והוא סבב על עקביו והתרחק.

שאלה טובה. אולם אירנה יודעת מה מגיע ל־ה. בתביעה שעמדה להגיש הש־בוע לבית־המשפט המחוזי בתל־אביב, ב־אמצעות משרד עורכי־הדין פנחס קליי־נר, ביקשה אירנה פיצויים של רבע מיליון ל"י על הפרת הבטחת־נישואין מצד טייג.

„אחרי כל הצרות שהיו לי בלנינגראד, עד שהצלחתי לצאת לישראל — הייתי צריכה עכשיו לסבול שוב פעם בושות וחרפות כאלה?" קבלה השבוע. „אינני יכו־לה לשאת את עיני לחברי במעון. חליתי מרוב בושה. אסור להרשות למישהו, אפי־לו מיליונר, להתייחס ככה אל בני־אדם."

ואילו עורך־דינו התל־אביבי של טייג, מיכאל בן־יאיר, הסביר את נקודת־הראות של הצד השני: „הכל שטויות."

אל תגע בכסף זה!

קבלת החודש תוספת יוקר? הפרשי שכר? אל תגע בכסף זה, נצל את ההזדמנות והתחל בחסכון.

לרשותך שתי תוכניות חסכון בתשלומים חודשיים המתאימים לצרכיך ולאפשרויותיך.

"יתרון לכל" – בתשלומים חודשיים החל ב־25 ל"י לחודש – לחינוך תיכוני וגבוה, לרכישת רכב, להרחבת בית העסק או לכל מטרה אחרת.

"יתרון דירה" – תוכנית החסכון הנותנת לך אפשרות של ממש להגיע לדירה. משכנתא בפולה עד 40.000 ל"י לתקופה ארוכה מאד, ב־9% ללא הצמדה.

במסגרת התכניות כדאי לך להפקיד גם סכום חד־פעמי שקבלת.

בתוכניות אלו ישמור בספך על ערכו הודות להצמדה מלאה למדד + ריבית.

פרטים מלאים בכל אחד מ־184 סניפי

בנק דיסקונט לישראל בע"מ **בנק ברקלים דיסקונט** בע"מ

משה דיין השר נגד משה דיין

התמרוקאי בקרב על הבושם

לכסף יש ריח!

כדי להוסיף חטא על פשע לא הסתפק־תם בשמות הנ"ל, אלא הוספתם לשם גם דמות המתיימרת לחיות דמותו (המעוותת) של מר משה דיין.

החוזר שלכם הגיע לידי מרשנו והוא הורה לנו להעמידכם על כך, כי פעולתכם הנ"ל מהווה הוצאת לשון הרע על מרשנו בהתאם להוראות חוק איסור לשון הרע תשכ"ה—1965, שכן יש בה כדי להשפילו בעיני הבריות ולעשותו מטרה ללעג מצידם ואף לפגוע בו במישרתו הציבורית.

במעשיכם הנ"ל יש משום עבירה פלילית וכן עוולה אזרחית נגד מר־שנו.

בטרם ננקוט בכל הליך נמתין שבעה ימים מתאריך מכתבנו זה (14.11.72). אם עד אותו מועד לא נקבל מכם הצהרה חתומה שהפסקתם להשתמש בשם ובדמות של מרשנו וכן התחייבות חתומה כי תי־מנעו בעתיד משימוש בשם ובדמות, לציון מוצרים כל שהם המיוצרים או משווקים על ידכם, בכל דרך שהיא, נאלץ לנקוט בהליכים ואתם תישאו בתוצאות.

העתק: משה דיין.
עד כאן, המכתב.

קצין־סיור נגד שר־הביטחון

איך הגיע משה דיין לרעיון להסתכסך כך עם משה דיין? סיפר השבוע משה דיין הפירסומאי:

אני היום בן 35, ונולדתי בתל־אביב. הצרות עם שמי החלו עוד בצבא, בעיקר בקורס קצינים. או שלא האמינו כי זה שמי באמת, או שהשם משך יותר תשומת־לב ממני.

גם אחרי הצבא — ואני כבר 17 שנה קצין בסיירת — בעבודתי כפירסומאי, השם רק הפריע לי. עד לפני כמה חודשים הייתי מנהל מחלקת הפירסום של מפעל הלנה רובינשטיין. אני מומחה לפירסום וישווק מוצרי קוסמטיקה. אמרתי לעצמי: יש לי שם שניתן בעזרתו סוף־סוף גם

האובייקט

מוצרי־הגילוח על־שם משה דיין, שהוציא לשוק הפירסומאי משה דיין, ואשר משמשים סלע־מחלוקת בין הפירסומאי לשר־הביטחון. שר־הביטחון מתנגד שהפירסומאי ירוויח משימוש בשמו, ואילו הפירסומאי מתכוון להרוויח כמה שרק אפשר — גם מהמוצרים, גם מהשימוש בשם משה דיין.

ליהנות, למכור דברים, לא רק לסבול.

הרעיון בא לי כאשר קראתי כתבה בהעולם הזה על שוק של מזכרות הנמכ־רות בשם משה דיין, החל מחולצות ועטים וגמור בצלחות, כדים וישענים.

אחר ראיתי כי גם שר־הביטחון עצמו — שאותו, אגב, אני מעריץ — מוכר את שמו. הוא מוכר עתיקות שאינן שלו, למשל, ומוסיף את חתימתו — ומקבל עבורה כסף רב.

אמרתי לעצמי, אם משה דיין שר־הביטחון מוכר את שמו — למה שלא אמכור גם אני את שמי? מה גם שאני עושה, זה רק בגלל שאני מעריץ שלו. אני משוכנע כי דמותו גברית ומושכת. אולם כדי למנוע טעויות, נתתי לא רק

משה דיין

שר־הביטחון משה דיין נלחם כבר פעמים רבות בחייו על שמו הטוב. בימים אלה, הוא נאבק, לראשונה, גם על ריחו הטוב.

על ריחו הטוב של שמו הטוב, ליתר דיוק. שכן מה ששר־הביטחון מנסה למנוע, במלחמתו האחרונה, הוא שימוש בשמו כפירסומת למוצרי גילוח לגבר.

כלומר, הוא טוען שהשימוש הוא בשמו שלו, יריבו, לעומת זאת, טוען שהוא משתמש רק בשמו שלו, ולא בשמו של שר־הביטחון.

הצרה היא, שלשני היריבים קוראים משה דיין. ולפי צרורות מכתבי־האזהרה שיורה שר־הביטחון בימים אלה אל משה דיין השני, נראה שרק בית־המשפט יצליח לפסוק למי שייך השם, והאם יזכו גברי ישראל להשתמש בבושם אחרי־גילוח ומי־קולון של דיין.

ביניתיים, הוצאו כבר המוצרים מעוררי־הסערה לשוק, וכל גבר, מבין מעריציו של שר־הביטחון, יכול להתבשם בהם מבו־קר עד ערב, ברחוב ובמשרד, בחדר־האוכל ובחדר השינה — עד שייצא לו דיין מהאף.

לעשות לעג משר־הביטחון?

מכתב ששלח שר־הביטחון לי־רפרסומאי התל־אביבי משה דיין ולחברתו „אדם קוסמטיקה", באמצעות משרד עורכי־דין מפור־סם, היה חמור ביותר:

בשם מרשנו מר משה דיין הננו לפנות אליכם בעניין הבא:

בפרוספקט שלכם, תחת הכותרת „מוצרי טיפוח לגבר," אתם מודיעים כי אתם מציגים ומציעים למכירה שני מוצרי טיפוח לגבר המיוצרים ומשווקים על ידכם בשם סידרה „משה דיין".

בין המוצרים הנכללים בסידרה ומפו־רטים באותו חוזר, דיינ'ס אפטר שייב וי־דיינ'ס קולון.

משה דיין

את שמי, אלא גם את הצללית שלי על המוצר.

בסוף שנה שעברה התחלתי בהכנות להפצת המוצרים. שלחתי מכתבים לחנו־יות גדולות, ביניהן גם למשכית. המכתב למשכית — שבהנהלת רות דיין — נשא גם דוגמה של תחוויה של המוצרים, המיועדים בעיקרם ליצוא, ותכריז על חר־צאתם לשוק של שני מוצרים לטיפוח הגבר. האחד דיינ'ס אפטר שייב, ושני דיינ'ס קולון. כל סידרת המוצרים תישא את השם משה דיין. בקשה לרישום השם, וכן התווית, נשלחה כבר לרשם הסטנטים.

יקום נא דיין האמיתי

ד כאן סיפורו של משה דיין. בתשובה למכתב האזהרה ש־

(המשך בעמוד 27)

העתק ל:-
מר משה דיין,
שר הבטחון,
הקריה,
תל-אביב.

מר משה דיין,
רחוב ישראלס 1,
תל-אביב.

נכבוד

מכתב־האזהרה ששלחו עורכי־הדין של שר־ה־ביטחון לפירסומאי הנושא אותו שם כשלו נשלח בהעתקים לשני המשה דיינים.

כל מה שרצית לדעת על

המין *

אבל לא העזת לשאול

שבוע 5

בקולנוע מוגרבי ת"א

„לפנינו הברקות ובדיחות שנונות על נושא המין".
י. חרסונקי, „מעריב לנוער"

„למי שאינו משלה את עצמו כי הוא הולך לראות סרט אחר, ולמי שמוכן לראות סרט זה וכזה — אני ממליץ בלי ספק".
ז. רב נוף, „דבר"

„משעשע ומהנה".
„רעיונות פרועים לגמרי, מצחיקים מאד".
ד. פיינרו, „העולם הזה"

„בדיחות שנונות, עתוי קומי טוב".
א. דובב, „מעריב"

„וודי אלן נחן בפנטסיה של „אלף לילה ולילה" — כתסריטאי; ביעילות הוליוודית — כבמאי; ובחינניות נוגעת ללב — כקומיקאי".
י. שריק, „הארץ"

ספורט-טוטו

השבוע מינימום פרס ראשון 600.000 ל"י

* * *

מינימום כלל הפרסים

1.000.000 ל"י

עשה לך מנהג קבוע - מלא טוטו כל שבוע!

א.ד. קרטן מציג בחסות אגודת הקאראטה בישראל:

ענקי הקאראטה

בהופעה ספקטקולרית שכמוה טרם נראתה בישראל

שבירות * קרבות * הדגמות * ריכוז

בהיכל הספורט יד-אליהו
יום ב' 12.3.73 שעה 8.30 בערב

בתכנית:

* הופעות ראוה ע"י בעלי חגורות שחורות בישראל בהשתתפות:
גדעון קדרי, דניס הנובר, ספיר הרווי
דיונג אינגו, מייק בראון ועוד משתתפים.
* אליפות לחגורות כחולות וחומות בביצוע עשרות משתתפים.
* הופעות שיא באילוף כלבים בהתקפה ובהגנה! ע"י המאלפים
יוסי ופיקו.

כרטיסים להשגה במשרד רוקוקו ד'יונגוף 93, ובכל יתר המשרדים.

לכסף יש ריח!

(המשך מעמוד 25)

קיבל משרד־חביטחון, ענח חפירסומאי מאי הצעיר:

נתבקשתי על־ידי שותפי בחברת אדם קוסמטיקה להביא לידיעתכם כי שם סידרת המוצרים הוא על שמי שלי, משה דיין. נולדתי בשם דיין, והנני נושא שם זה מאז שנת 1938, ללא כל עוררין.

הדמות המצויירת על התווית באה כדי לשוות מראה גברי לתווית של מוצר המיועד לגברי. הדמות היא צללית של תווי פני שלי. כל דמיון ביני לבין מרשכם לא קיים.

זאת ועוד: דמותי ושמי ידועים היטב בעולם הקוסמטיקה, כך שאין לי כל צורך לשאול את שמו של מרשכם.

יורשה לי אף להוסיף כי ניסוח מכתבכם, תוך שימוש (לא מוצדק) במילים חטאשפשע־עוולה אזרחית זכו׳ — אין כל אחיזה במקרה זה.

לאור האמור למעלה רואה אני את העניין כמחוסל.

בברכה: משה דיין (המקורי).

עד כאן, מכתב התשובה.

מי שלא ראה את העניין כמחוסל, היה שר־הביטחון, שלא התעצל, הורה לפרקליטיו המלומדים לשלוח תשובה למכתב התשובה.

ישבו אלה וכתבו לחברת „אדם" כחאה לישנא:

אדונים נכבדים,

קיבלנו מכתב מאת מר משה דיין, המציג את עצמו כאחד השותפים אצלכם. הננו להודיעכם בזה כי האמור במכתב הנ״ל אין בו כדי לשנות במאומה את המצב המשפטי כפי שתואר במכתבנו.

העובדה — אם היא נכונה — כי אחד מבעלי המניות בחברתכם שמו משה דיין, אין בה כדי להפחית מחומרת העוולה והעבירה שאתם מבצעים נגד מרשנו, על פי חוק איסור לשון־הרע.

הצרכן הרגיל, שיראה את סחורתכם המסומנת בשם האמור, יתרשם — ובצדק — כי קיים קשר ביניכם לבין מרשנו. קיומו המיומר של קשר כזה, או אפילו רמז לקיומו, יש בו משום הוצאת לשון־הרע על מרשנו.

בנסיבות מקרה זה לא תוכלו לדעתנו לטעון כי השימוש בשם האמור נעשה בתום־לב וללא כל כוונות זרות, ודי לחכימא. לא נותר לנו אלא לחזור ולדרוש מה שאמרנו במכתב הקודם.

המועד למילוי הדרישה הוא עד 15 בדצמבר.

בעתק: משה דיין, שר־הביטחון, הקרייה, תל־אביב.

משה דיין, רחוב ישראלס 1 תל־אביב.

עד כאן המכתב.

משה דיין נפגע

משה דיין — הפירסומאי — נפגע. „וכי איזה שם רע מוציא חמוצר הנושא את שמי?" — מבקש הוא לדעת. „זה יהיה מוצר איכות יקר יותר ממוצרים אחרים. זה לא נייר־טואלט, זה מוצר־יוקרה. פניתי לעורך־הדין שלי, והוא שיכנע את עורכי־הדין של משה דיין הגדול כי הם טועים. המוצר כבר בשוק.

השבוע נראה היה כי משה דיין הגדול טרם נכנע. מכתב רשמי של היועץ המשפטי של משרד הביטחון נשלח לרשם השמות והסטנטים, הודיע על התנגדותו של שר־הביטחון לרישום השם משה דיין על תכשירי־הגילוח.

גם עורכי־דינו האזרחיים טרם ויתרו על המאבק. הם מתכוונים להוראה משר־הביטחון כדי לפתוח בצעדים משפטיים. אולם משה דיין — הקטן — אינו חושש. אם לא יאשרו לו את רישום השם — יפנה לבג״צ. אם יתבעוהו על הוצאת שם־רע, מבטיח עורך־דינו כי אין סיכוי לתביעה כזו.

ומה שברור לכל הצדדים: כל פעולת התנגדות מצד שר־הביטחון, רק תגביר את הפירסומת למוצרים, ואת המכירות. לכסף אולי אין ריח*, אבל מהריח — בייחוד של משה דיין — אפשר לעשות כסף.

* היה זה הקיסר הרומי אספסיאנוס, שביקש לחטיל מס על בתי־שימוש פרטיים — אז מוצר־מותרות, שבשימושם של העשירים בלבד. כאשר העירו לו יועציו כי אין זה נאה שהקיסר יגבה כספים ממקור כה בלתי־אסטטי, השיב: „לכסף אין ריח."

נוער

הסרטן הזלך ומחפשט

צעירים שתכעו את פיטורי דיין והרמטכ״ל בגלל חפלת המטום ספגו מכות וחרפות

שלושת פעילי שי״ח הצעירים שיצאו השבוע לחלק כרוזים בגימנסיות של צפון תל־אביב האמינו שהם יוצאים לפעילות פוליטית שיגרתית — וכמובן חוקית. הם לא ידעו שהם יוצאים לקבל מכות.

הכרוזים שחילקו הפעילים בקרב תלמידי הגימנסיות כללו את חקריאה ש„על דיין ואלעזר לתת את הדין" על חפלת המטוס הלובי.

בצפון תל־אביב, כמו במקומות רבים אחרים בארץ, היה זה סדין אדום. בגימנסיה הרצליה, לאחר כמה דקות של חלוקה שקטה, חופיע תלמיד הפנימייה חצבאית, המסונפת לגימנסיה, צעק לעבר חבריו: „אבן־זהב • אמר להרביץ להם."

צבי אבן־זהב הכחיש השבוע בתוקף כל ידיעה על הפרשה: „אינני נוהג לשלוח

יוסף נטור — מתי עבירה —

תלמידים להרביץ למישהו," אמר. אולם זה לא המעיט מעוצמת הפוגרום.

הסתערות המשולהבים. סיפר הסבוע אחד הפעילים המוכים. „הם הסתערו עלינו במין שנאה מוזרה, בקריאות גנאי. קציני צה״ל של מחר ירקו ובעטו וניבלו את סיפם כאילו עשינו להם אי־נני יודע מה."

מותר לחרוג ערבים. היה זה רק הולם שבאותו זמן, באכסניית אריבים שליד העיירה שדרות בנגב, עמד מנהיג תנועת ד״ב („דיכוי בוגדים"), שמעון רחמים, וחסביר ללא הפרעה את דיעותיו.

היה זה בפני גימנזיסטים בני איחודי הקבוצות־וחקיבוצים, במסגרת כנס שנערך להם בנושא תנועות פוליטיות קיצוניות. רחמים חבוש־הכיפה, שתנועתו דוגלת באלימות נגד מתנגדים פוליטיים, הסביר בקורי־רוח את האידיאולוגיה של הרחבת גבולות הארץ מן הפרת ועד תיאור, מן הים הגדול ועד רבת עמון, ואת אמונתו כי מותר להרוג ערבים ולנשלם.

היה זה ההבדל העיקרי, והטראגי בין שתי התנועות — בשבוע בו החדירו שרידי המטוס הלובי את סרטן האלימות ושלילת חופש־הדיבור עמוק יותר לנפש האומה, כולל צעיריה.

מיעוטים

בית באמצע הכביש

כל יהודי שרוצה — בונה שם ללא רשיון, אך ערבי שעושה זאת — נענש בחומרה מדחימה

עשרים שנה חלמו הוריו של יוסף עבדול חליל נטור, תושבי קלנסואה שבמשולש, לזכות ולהגיע לבית חדש. עשר שנים עמל בנם יוסף (27) בפרך, בעבודתו כפועל־בניין ברחבי הארץ, עד שחסך מספיק כדי להגשים את חחלום. אולם חיום, כאשר הבית החדש עומד לתפארת — בוכים בני משפחת נטור, במקום לצחוק.

שכן כמתנה לחנוכת־הבית, זכו בקנס של 10 אלפים ל״י — סכום מדחים לגביחם.

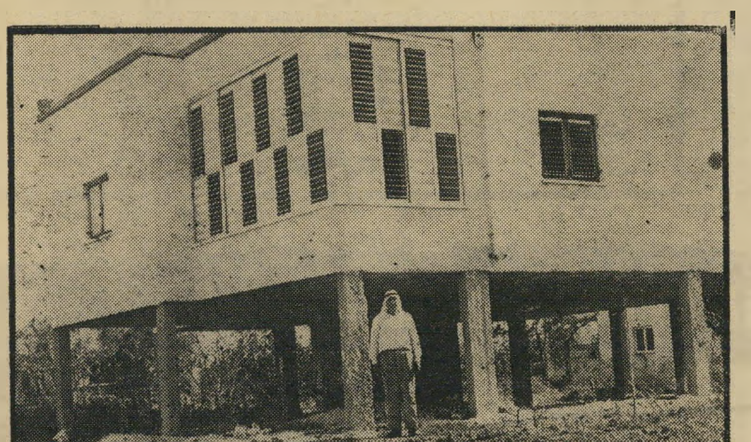
נקמה. שופט־השלום הנתנייתי יוסף כהן התרשם מחומרת העבירה הכפולה של פועל הבניין. התוצאה: על שהחל בבניית הבית ללא רשיון, קנס אותו ב־3,000 ל״י. על שסירב למלא אחרי צו־ההריסה שהוצא — ב־7,000 נוספים. מה גם שעד־התביעה, ראש־המועצה אלנשאף פארוק, חעיד שהבניין הוקם באמצע הכביש ממש.

האמת היתה שהבית החדש הוקם בתוך חצרה של משפחת נטור, בצמוד לביתה הישן. „יש פה ריב בין משפחתו של נטור ובין ראש־המועצה," הסביר אחד השכנים, „זה ריב של שכנים, עניין של נקמה."

שערוריות. בקלנסואה, עורר פסק־הדין החמור סערת־רוחות והתמרמרות. אין זה סוד בין תושבי הכפר, כמו בכל האיזור, כי נתניה הסמוכה חינה האיזור הפרוע בארץ, מבחינת היתרי־בנייה.

הפיקוח על הבנייה בעיר־החוף חוא בדיחה אחת גדולה. לאחרונה, איים המונה על המחוז מטעם משרד־הפנים להתפטר בשל שערוריית־הבנייה בעיר.

שערורייה זו אינה מוגבלת לבנייה ללא רשיון, אלא גם לעיסקות מוזרות בין קבלנים לפקידי ציבור. רק השבוע התגלה כי הילל צור, סגנו הפורש של ראש־העירייה עובד בן־עמי, מכר לעירייה מיגרש של שמונה דונם ברמת־טיומקין ב־מחיר רבע מיליון ל״י, לשם הקמת בית־

— ואביו בחזית בית החריסה
— איננה עבירה?

בחזרה, החזירה ללקוח הלא־מרוצה את מחירו, 630 ל״י, אך סירבה לחוסיף לו 600 ל״י נוספים, מחיר התקנת הארובה.

לוא ידעה החברה עם מי יש לה עסק היתה מן הסתם מוכנה לשלם עבור כמה וכמה ארובות טובות. אלא שחיא לא ידעה.

טענתו של שוץ נגד זלי לוין, מנחל־המכירות של החברה וגיסו של גוזמן עצמו, היתה שזלי שלח אליו את מתקין־הארובה — ולכן הוא אחראי לכל חצרות.

„ישראל שוץ גרם לנו כבר נזקים של אלפי ל״י בהוצאות ומשפטים," נאנח לוין. „החברה שלנו מוכרת מאות תנורים כאלה בשנה — ולאף אחד אין תלונות. הוא רצה שאנחנו נחזיר לו כסף שהוא שילם לחברה אחרת, שהתקינה לו את הארובה. איך יכולנו להסכים לזאת?"

תלונה אחרי תלונה. אי־הסכמתה של החברה רק עוררה את שוץ לפעולה. החלוני הנמרץ, שלפני שנתיים התלונן בפני מבקר המדינה על שחיתות במחלקת־התנדסה של עיריית חולון (העולם הזה 1647) פנה עתה בתלונה למשרד המסחר והתעשייה.

איש המשרד, משה צוקרפיין, דחה את תלונתו. ככה? שוץ פנה למכון למסחר הוגן, תפעם בתלונה כפולה: נגד גוזמן — ונגד צוקרפיין.

המכון למסחר הוגן, שומו שמיים, דחה גם הוא את תלונתו. בשלב זה החליט שוץ להפעיל את הארטילריה הכבדה, הגיש תלונה למשטרת־ישראל.

נשיאת־פנים. ממשטרת־ישראל — שגם היא דחתה, למרבית הפליאה, את התלונה — עבר שוץ ליועץ־המשפטי ל־ממשלה: „משטרת־ישראל נושאת־פנים ל־פירמות גדולות," כתב. „וכן סירבה לטפל בתלונתי נגד סקיד משרד המסחר והתעשייה."

היועץ־המשפטי, לא יאומן, הלך גם הוא בדרך כל בשר, ושוץ, נמרץ כתמיד ורחוק מייאוש, פנה למחלקת החקירות של מס־הכנסה, תלונתו: ש. גוזמן ובניו מעלימה הכנסות.

מחלקת החקירות התגלתה גם היא כמאכזבת. לאן פונה יהודי שתתה? למועצה הישראלית לצדכנות כמובן.

טיפוך רשלני. אלא שגם זו דחתה את שוץ בקש, ובשלב זה החליט שוץ שצריך לקחת את העניין ברצינות. הוא פנה לביה״מ, בתביעה נגד לוין וחברתו.

לאחר משפט ממושך ויקר, דחה בית־המשפט את תביעתו. לרגע נראה היה, כי הקץ הקץ על הפרשה.

לא אצל שוץ. הוא פנה אל עורכי־הדין דליה שא״ג, וזו פנתה בסידרת מכתבים לכל הצדדים.

כאשר, לאחר מספר חודשים, לא זכה טיפולה לתוצאות הרצויות, הסיק שוץ את המסקנות, פנה לליישכת עורכי־הדין הפעם — בתלונה על עורכת־הדין שלו וצורת טיפולה הרשלני בענייננו.

להפתעתו הגמורה של שוץ, דחתה הלישכה את התלונה.

עתה, יושב שוץ ומתכנן את המהלך הבא.

ספר עליו. יודעי־דבר מצביעים על כך שאפשר היה בהחלט לחקים בית־ספר באותה סביבה — על קרקע זולה בהרבה.

בקלנסואה, ידועים כל הדברים האלה. כמו שידועה העובדה שאיש מהעבריינים אינו מובא למשפט.

דרכי אדם

יוצא עשן

פנסיונר זקן נדחם בממשלה, במישטרה, ביועץ־המשפטי, באירגוני מסחר וצרכנות, בעורכי־דין — ועוד ידו נטויה

מלחמתו של ישראל שוץ בארובות־הרוח החלה לפני ארבע שנים, נמשכת עד היום.

היא החלה כשארובות־הרוח הזדוניות החלו פולטות עשן. היה זה כאשר שוץ (72), פקיד לשעבר במחלקת־הבנייה של הקיבוץ־הארצי, הנמצא כיום בפנסיה, קנה מחברת ש. גוזמן ובניו תנור חימום.

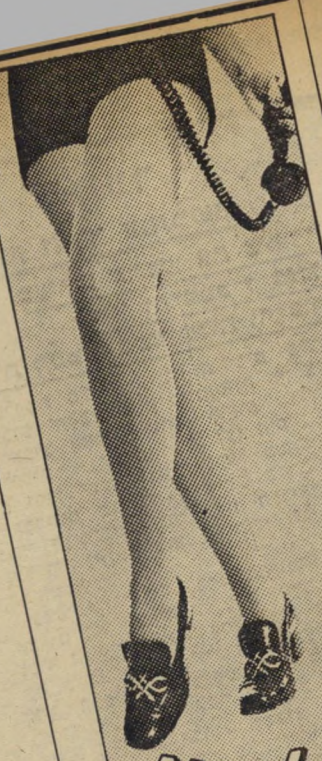
„מיד לאחר שהופעל התנור," מספר שוץ, „נפלט מפיתחו עשן שחור."

מי אחראי? שוץ ידע גם בדיוק למה: „בגלל שהאינסטלטור שבנה את הארובה החקין אותה לא לפי עצתי," הוא מסביר.

שוץ תבע מהחברה את כספו בחזרה. ש. גוזמן ובניו ניאותה לקבל את התנור

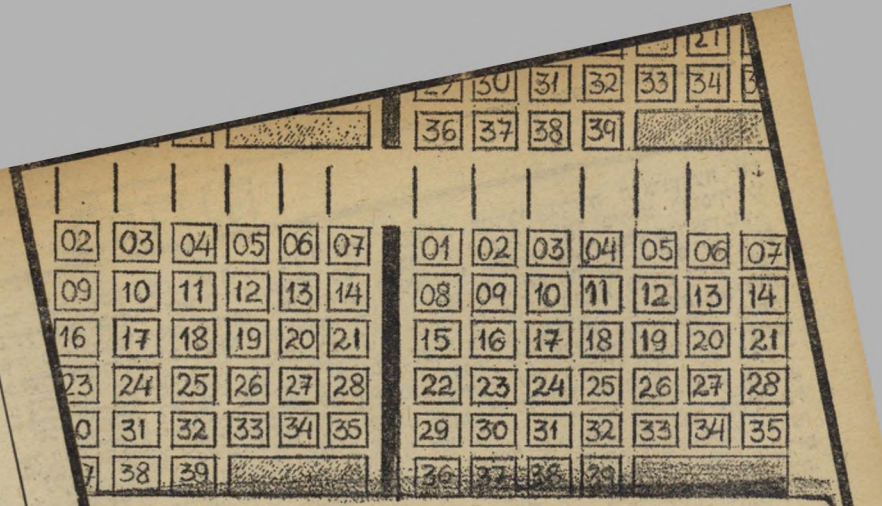
אין הבדל, אם זה סטראו, פונו או טלויזיה של שאוב-לורנץ כי התוצרת של היא הטובה בעולם!

Merci

...את הרי יודעת ש"מרסי" מתאים לך מתאים לך מאד!

גרבונים • גמישונים
ארכונים • אקסטרונים

זה כל כך פשוט...

מה יותר קל מלהשתתף בהגרלת הלוטו. תמורת 50 אגורות תובל לסמן 6 מספרים בכל אחת משתי הטבלאות שבטופס.

עשה חישוב פשוט פעולה בת שניות ספורות, מביאה לך סיכויי השתתפות בזכיה בת 75,000 לירות בפרס הראשון ואלפי לירות ביתר הפרסים.

זה כל כך פשוט..

לוטו

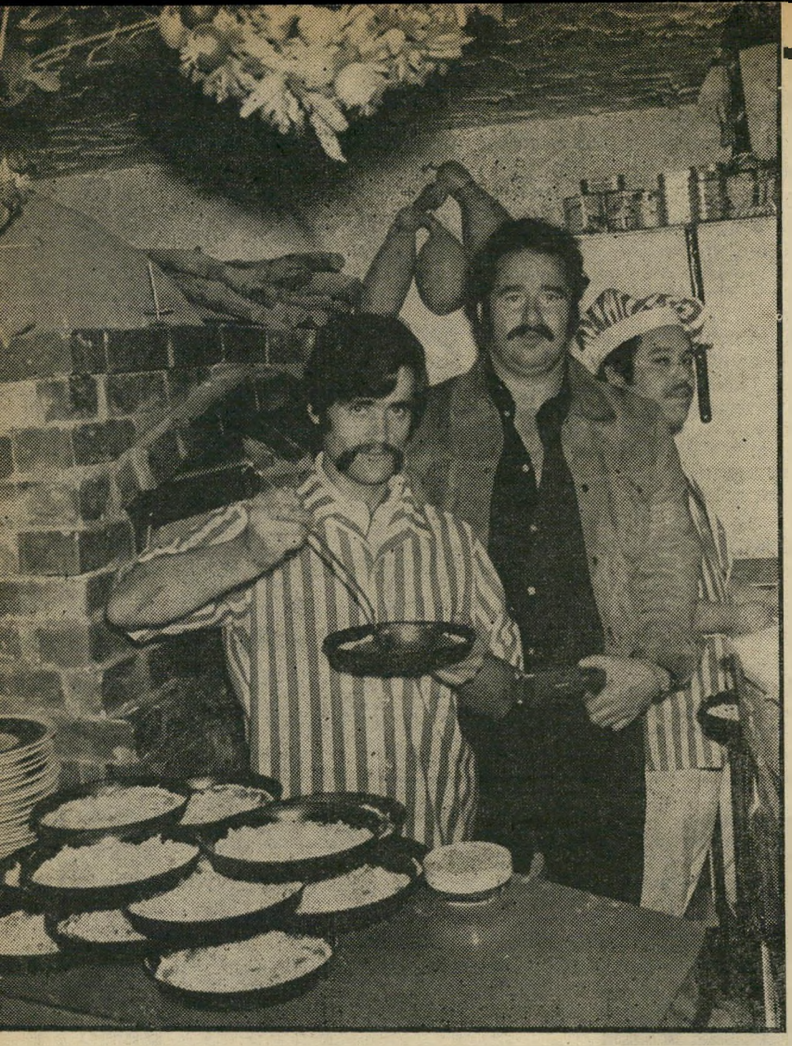
זו השיטה

השאר לנו את הנהיגה סע באגד

באגד

המחלקה ליחסי ציבור

קיבוצניק זה הפך ל מלך הפיצה של אירופה

בקיבוץ משה כ"ץ (למעלה, במרכז) עם צמד חברים ששיחקו עימו יחד בקבוצת הכדורגל של קיבוץ גבעות־זייד. משה שהיה תמיד ספורטאי מצטיין, היה גם אלוף איגרוף. כיום הוא נהג מכוניות מירוץ.

לפני 10 שנים עזב משה כץ את הארץ עם 60 דולר בכיס - היום הוא חוזר אליה כמולטי מיליונר

הצל"שניק שמצא את המחר

ע רב מיבצע סיני ב־1956, היה משה כץ גיבור בישראל. הוא היה בסיור לאורך הגבול עם רצועת עזה ליד מפל־סים. הסיור הותקף באש ממוצב מצרי וחיילי הסיור קפצו מרכבם והסתערו על המוצב. על חלקו בקרב זכה אז משה כץ לציון־לשבח מאלוף פיקוד הדרום.

שלוש־עשרה שנים מאוחר יותר, ב־1969, עשה משה כץ מעשה דומה, אלא שהפעם לא זכה בשום ציון־לשבח. היה זה בעת ששגריר ישראל בגרמניה דאז, ארתור בן־נתן, ערך סיבוב הופעות באוניברסיטאות בגרמניה, כדי להסביר בפני הסטודנטים, רובם אנשי השמאל החדש, את העמדה הישראלית.

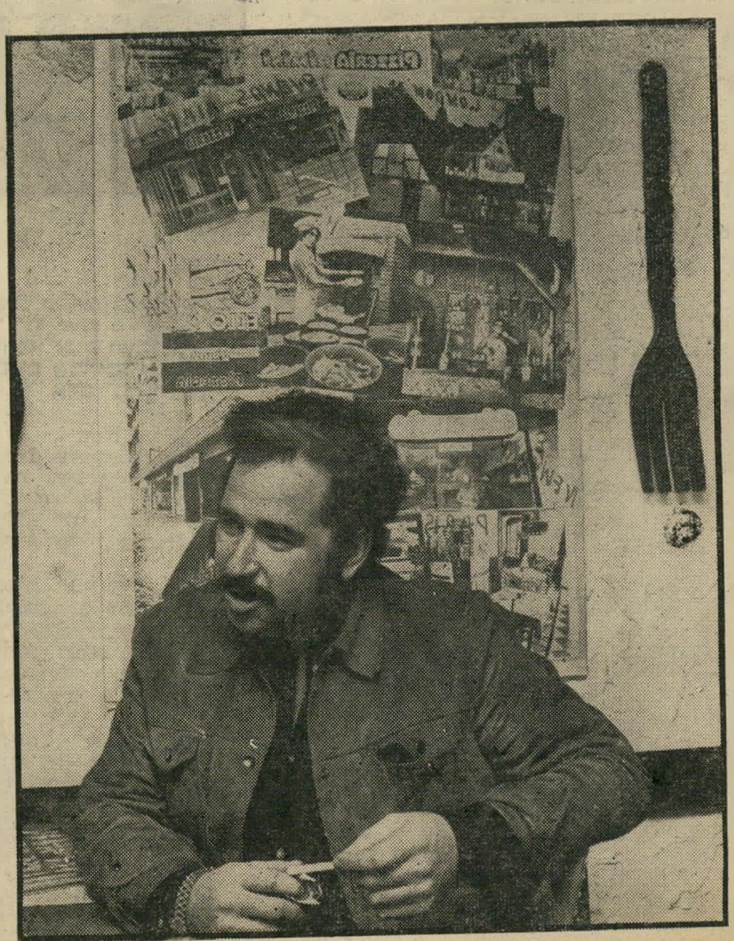
ערב הופעתו באוניברסיטת המבורג, הגיעו ידיעות לשגרירות ישראל בבון כי ערבים, מאוהדי הפתח, עומדים לפוצץ את הרצאתו של בן־נתן. משה כץ נקרא שוב אל הדגל. הוא הופיע להרצאתו של בן־נתן בראש חבורה של גברתנים. כאשר נכנס בן־נתן אל האולם, פתחו הסטודנטים בהפרעות. משה כץ הסתער שוב. במשך דקות ארוכות התנהל באולם ועל הבמה קרב מהלומות. בסופו נותרו כמה סטודנטים פצועים על הריצפה. בן־נתן יכול היה לשאת את הרצאתו, אולי ההרצאה היחידה באוניברסיטה גרמנית ש־עברה ללא הפרעה.

היה רק הבדל קטן בין שני הקרבות שניהל משה כץ. ב־1956, במדי צה"ל, הוא היה קיבוצניק נלהב, אידיאליסט וח־סר פרוטה. ב־1969, כאשר הפשיל שוב את אגרופיו להסתערות, הוא היה כבר מיליונר, איש עסקים מצליח, ששמו הולך לפניו בעולם העסקים הגרמני. „מבחינה מעשית," נזכר כץ באותה התכתשות ב־אוניברסיטת המבורג, „אסור היה לי להת־ערב. זה היה בניגוד לכל חישוב מסחרי. כי הסטודנטים של המבורג הם הקליינטים הטובים ביותר שלי. הם הקהל שלי."

„אבל הייתי מוכרח לעשות זאת," אומר כץ, „הייתי מתבייש בעצמי אם לא הייתי נענה לקריאה. אני שולט על כל כך הרבה אנשים ואם לא הייתי מצליח לגייס אותם למיבצע הייתי מתבייש. יותר מאשר בשביל השגריר עשיתי את זה בשביל עצמי. ומאז יש לי צרות."

הצרות עליהן מתלונן כיום משה כץ אינן מאותו סוג של צרות שהיו לו, כאשר נאלץ לרדת מהארץ לפני עשר שנים. „מלך הפיצה" היהודי של

(המשך בעמוד 32)

אימפריית הפיצות משה כ"ץ על רקע פלאקט בו מופיעות הפיצר־יות השייכות לאימפריה שלו, הפזורות על־פני כל אירופה. כך, גם

ליד היאכטה משה כ"ץ בתקופה בה היה מישקלו 127 קילוגרם, חונה במכוניתו ליד הרציף בנמל המבורג, שם עוגנת היאכטה

הרשעות בניירק

מאת אורי אבנרי

28 - 26 בפברואר 1973

ו מול כולם: במילחמה

חוויכוח על הפלת המטוס הלובי.

היה זה אחד מאותם הימים — הימים שלמענם אנחנו קיימים בכנסת, שבהם אנחנו שוכחים שיקולים של פופולריות וחשבונות של קולות, שבהם אנחנו משמשים אך ורק פה למצפוננו ולמצפון שולחינו, שבהם אנחנו בודדים ומבודדים מול המקהלה־מהדברת של עסקני חמימסד, מקיר אל קיר.

בהסכמה אילמת, אוטומטית, חזרו דוברי כל הסיעות על הקו הממשלתי, כאילו איש אחד כתב את כל הנאומים, הרשה לכל נואם להוסיף רק כמה גוונים אישיים משלו. האוזנר התחרה עם חזן, חזן עם בגין. „על המשמר" התמוגג בכתב לשמע נאום לאומני־מאזכיסטי של מנהיג חרות, וקבע שבגין „ביטא את תחושת הכל."

התוכן הבילעדי של כל הנאומים: (א) העולם כולו נגדנו, מפני שהעולם הוא אנטי־שמי, (ב) אנחנו צודקים ב־100%, (ג) אין צורך בחקירה, (ד) עצם התביעה לחקירה ממלכתית היא אנטי־שמיות, או פגיעה בצה"ל, או חרישת המדינה, (ה) הגויים הרגו שישה מיליון יהודים.

תפקיד סיעתנו, ביום הזה, היה להעלות את הספקות והדרישות שכירסמו בליבם של מאות אלפי ישראלים, אזרחים וחיילים, שעמדו מול גל נורא של שטיפת־מוח, ונשארו ללא פה. וזאת באווירה של להט לאומני בלתי־רציונלי, כשכל מילה חורגת מעוררת התפרצות של זעם כללי.

חנשק העיקרי שלנו: קריאות־ביניים. ולא רק מפני שבוויכוח עצמו עמדו רק 10 דקות לרשותנו. אלא קודם כל כדי לערער את חוודאות המזויפת, לחשוף את הכזב, להציג את השאלות ולהכריח את חנואמים להתמודד עם החיגיון.

היתה זאת מילחמת־יחיד. אפילו שתי הסיעות הקומוניסטיות, שגם חן הצביעו בסופו של דבר נגד הקו הממשלתי, שתקו במשך שעות ארוכות אלה, עד שקיבלו את רשות־הדיבור.

„יש לי סנטימנטים אליך..."

פתח את חדיון משה דיין, בחודעה קצרצרה, שהיתה עלבון לכנסת — אך נתקבלה על־ידה בהתלהבות. דיין לא אמר לביתי־הנבחרים של המדינה דבר נוסף למה שאמר כבר בטלוויזיה ולעיתונאים הזרים. חוא לא טרח לחסביר אף במילה אחת את הסתירות שנתגלו, להשיב לספקות שהושמעו בעולם כולו.

חנואם הראשון חיה, כמובן, מנחם בגין. בסיגנונו חפאתטי הרגיל, הטיף מוסר לעולם, דבריו נתקבלו כדרשת כומר בכנסייה, או כמונולוג של שחקן שקספירי בתיאטרון. לכן חשתררה לרגע תדחמה, כאשר העזתי לשסע את דבריו בקריאת־ביניים חראשונה של הישיבה:

משה דיין ישב במקומו. הרמטכ"ל וכמה קצינים בכירים אחרים ישבו בתא היועצים, סמוך לדוכן הנואמים.

אחרי שחפסקתי את דברי הנואמים שקדמו לי בעשרות רבות של קריאות־ביניים, כבר ידע הבית שאני מתכוון למתוח ביקורת חריפה. חברי־הכנסת היו דרוכים, מוכנים להתנפל עלי.

חנאום היה מלווה סערה מתמדת, שרק חלק ממנה נקלט בפרוטוקול. כתב „ידיעות אחרונות" ציין בכתבתו שחיתה זאת חפעם הראשונה, מזה שנים, שבה נראה משה דיין יוצא מכלי.

ואלה חדברים שאמרנו:

אזרי אבנרי: אני חש חובה כלפי מצפוני, וחובה כלפי בוחרי, לומר היום כמה דברים חמורים.

י ש, ותמיד תהיה, אחדות לאומית בשעת סכנה, להגנה על המדינה ועל המולדת. ל א תחיית אחדות לאומית להצדקת פקודה מוטעית, כתתי־שקוחה, בתתי־חוקית, הגורמת לאבדן חיי־אדם.

לא איכפת לי, כרגע, מה אומר העולם. זה חשוב, אבל אין זו הנקודה העיקרית. אנחנו עדים כאן, היום, לאורגיה של רחמים־עצמיים ותסביך־הרדיפה, בנוסח „העולם כולו נגדנו". לא רק אוייבינו, כי אם גם ידידינו, מותחים עלינו היום ביקורת. זהו הדבר המחריד בימים האחרונים: ידידינו הטובים ביותר בעולם אינם מבינים את התנהגותנו — לא בשעת המעשה ולא אחרי המעשה.

אבל לא זה העיקר. איננו עומדים כאן כדי להצטדק בפני העולם. עלינו להצטדק בפני עצמנו. עלינו לדאוג למה שקורה לנו, למדינה שלנו, לנוער שלנו, לצה"ל שלנו, למוראל הלאומי שלנו, למוסר הלאומי שלנו.

אחדות־הדיעות הנוראה הזאת, שנשמעה היום מעל הדוכן הזה, כשהכנסת כולה, מחבר־הכנסת חזן ועד חבר־הכנסת בגין, דיברה במקהלה־מדברת — אחדות כזו אינה קיימת בציבור. בציבור נשמעות שאלות עמוקות. זה מוסיף כבוד לציבור, כבוד למדינה. טוב שהציבור מוטרד, שהציבור שואל ורוצה בתשובה.

אני רואה בוויכוח של היום כישלון חמור של הכנסת. לא נאמרה אף מילה אחת על העובדות, ועל הסתירות שנתגלו ביומיים האחרונים.

החלטה בלתי־חוקית

אני רוחש כבוד רב לרמטכ"ל של צה"ל, אני רוחש לו חיבה אנושית. אני מכיר אותו הרבה שנים, הייתי חברו־לנשק.

אני מעריך אותו כמקצוען, כאדם. איני מקנא בו על תפקידו באותם רגעים — באותן שלוש־עשרה וחצי הדקות — כשהיה צריך לקבל החלטה. איני מתעלם אף מאחת הבעיות, כפי שנראו לו אז — ואנו היום.

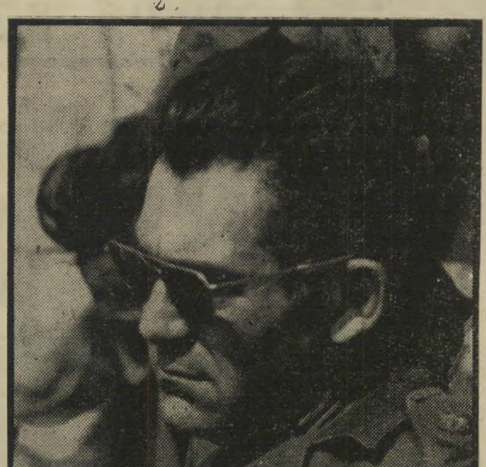
אני סבור שהשיקול שבו היה מוטעה, וזה רק מוטעה, כי אם פסול מעיקרו.

אמר הרמטכ"ל — הקשבתי היטב לדבריו בטלוויזיה וחשבתי עליהם — שאם היה זה מטוס אזרחי, אסור היה לפתוח עליו באש, גם כאשר נכנס לתחום האווירי שלנו, ואם היה זה מטוס בעל שליחות עויינת — צריך היה ליירט אותו, גם כאשר יצא ממנו.

אדוני הרמטכ"ל, זה לא נכון. יש הבדל יסודי בין מטוס החוזר לפנים המדינה לבין מטוס הנמצא בדרך החוצה. כל אדם נבון במדינה ובעולם מבין זאת.

אתה לא ידעת שזה לא היה מטוס אזרחי; ואתה לא ידעת שזה לא מטוס בעל שליחות עויינת. הנחת על כפות המאזניים את שתי האפשרויות: האפשרות שזהו מטוס אזרחי מלא בני־אדם חפים־מפשע, שקרה לו מה שקורה לא פעם למטוס שלנו; והאפשרות שזהו מטוס שקיבל על עצמו שליחות עויינת, המתנהג בצורה מוזרה — והדברים ידועים.

הנחת שתיחן על כפות המאזניים, וזה היה תפקידך. כאשר מטוס מתקרב לתל־אביב — כף אחת שוקלת יותר, מפני שאתה אחראי להגנה על חיינו; כאשר מטוס זה מתקרב לתעלה ומתכוון לצאת — הכף השנייה שוקלת יותר, מפני שכי נזק שמטוס כזה חיה יכול לגרום, במיקרה הגרוע ביותר, בצאתו מתחום המדינה, הוא כאין וכאפס לעומת האחריות הנוראה שקיבלת על עצמך, כשנתת חוראה להפיל — וזוהי האמת המשוטה — את המטוס חזה.

דדו

משה נסים: אין מחנות של צה"ל בדרך?

מאיר אביזוהר: איפה כאן הסתירה?

אזרי אבנרי: אני אגיע לסתירות.

זאת היתה האחריות. אני סבור שהחלטה היתה מוטעית מעיקרה. אני סבור שהיא היתה בלתי־חוקית, לפי ההגדרה של השופט שפסק במישפט מסויים, ביושבו על דוכן בית־המשפט הצבאי.*

„לא ייתכן, אדוני השר..."

שר־הביטחון מסר היום הודעה שאינה עולה מדת לא במיבחן ההיגיון ולא במיבחן העובדות הידועות.

יש דבר אחד, אדוני שר־הביטחון, שעליו לא יתכן שום עירעור — מה שנמצא בתיבה השחורה של המטוס. זוהי עובדה אחת הגוברת על כל ידיעה אחרת. כאשר יש סתירה בין „הקופסה השחורה" לבין דברים אחרים — לא יכול להיות שום ספק היכן האמת.

יגאל הורביץ: מהי הסתירה?

אזרי אבנרי: שר־הביטחון אמר: „חיל־האוויר נקט באמצעי־האתראה המירביים במטרה להביא לנחיתת הטוס... והטייס לא הנחית את המטוס כפי שנדרש... לאחר שניתנו לו סימנים בינלאומיים מקובלים."

אדוני שר־הביטחון, לא ייתכן — פשוט לא ייתכן — שטייס בתא־הטייס שותק כאשר עובר לפניו מטוס במרחק של חמישה מטרים. לא ייתכן שמטוס־קרב נותן לו את הסימן הבינלאומי המוסכם שעליו לנחות — והדבר לא יירשם בתיבה השחורה. ייתכן שאינו מציית. אבל לא ייתכן שאינו מזכיר זאת באותו רגע בדבריו לטייס השני. שום אדם סביר לא יאמין בכך.

מרדכי זר: אתה מבין הכל בכל עניין ובכל תחום, אתה מבין בתעופה...

יגאל הורביץ: בשם המצפון הלאומי הוא מדבר...

אזרי אבנרי: ההתפרצויות ההיסטריות לא ישנו את העובדות.**

אדוני היושב־ראש, אני אומר זאת בצורה המתונה ביותר האפשרית: יש כאן סתירה.

נסים אריעד: אני רוצה לשאול אותך —

היו"ר ישראל ישעיהו: חבר־הכנסת אלי־עד, בלי הסכמת הנואם אתה לא יכול לבקש ממנו תשובה.

קריאות: איך אתה מסביר זאת?

אזרי אבנרי: יש רק אפשרות אחת: מטוסי הפנטום היו במצב כזה לגבי המטוס הלובי, שהטייס לא יכול היה לראות את המגן־דויד.

מרדכי זר: במשך שעתיים אתה הפרעת לכולם. מותר להגיד מילה גם לך.

אזרי אבנרי: אני לא מתרגש מקריאות־ביניים, באמת לא.

שמואל תמיר: הטייסים משקרים, רק אבנרי אומר אמת. לטייסים סתם התחשק לרצוח נשים וילדים. המסקנה מדבריך היא, שהטייסים הם סתם שקרנים שהתחשק להם לרצוח.

מאיר וילנר: מסקנה אחרת: הם רצו להרצח.

* רמז לחי"כ בנימין הלוי, שכיהן כאב בית־המישפט במישפט כפר־קאסם, וקבע אז שיש פקודות בלתי־חוקיות בעליל, שעליהן מתנוסס „דגל שחור."

** קריאות־הביניים היו בצעקות היסטריות, ורק חלק קטן מהן נרשם בפרוטוקול.

לגילוי האמת על המטוס

מנחם בגין: ...נדהה גם את הקיטרוג מבית, את הקיטרוג האומלל המוכיח כי עדיין יש אצלנו איזו התחרות מוסרית, מתוך סנוביזם מוסרי, מי יהיה יותר מצפוני בעיני העולם, מי יהיה יותר מוסרי.

אורי אבנרי: אולי נהיה מצפוניים כלפי עצמנו?

היו"ר ישראל ישעיהו: חבר־הכנסת אבנרי, יגיע זמנך.

מנחם בגין: חבר־הכנסת אבנרי, יש לי סנטימנטים אליך, כאל חייל קרבי.

אתה זוכר שלפני מילחמת ששת הימים נתתי לך עצה: עכשיו צריך לשמור על המוראל של עמנו מול התקפת האוייב, הבאה ומתקרבת. קיבלת אותה. מתוך סנטימנטים אני אומר לך: קבל אותה גם היום. עם ישראל, העם היהודי, מדינת ישראל, צבא ישראל — כולם עומדים היום בפני התקפה אנטי־ישראלית ואנטי־שמית, בפני הסתה פרועה. מעלילים עלינו עלילות כזב. בימים כאלה צריך לעמוד יחד. זו עצתי, אתה יכול לא לקבל אותה.

אורי אבנרי: „העולם כולו נגדנו."

מנחם בגין: לא אמרתי את זה. יש בעולם דעת־קהל נאורה, היודעת כבר את האמת והיא עוד תפעל.

...הושמעה תביעה להקמת ועדת־חקירה בין־לאומית... צריך לדחות ללא סיג את התביעה הזאת. היא, כמובן, גם פוגעת בזכויות הריבוניות של מדינת ישראל... וכפי שלא הוקמה שום ועדת־חקירה בין־לאומית בשום מדינה, גם אם הטבח היה מכוון וגם אם בעקבותיו הושמעה צהלה, כן לא תתקבל שום ועדת־חקירה בין־לאומית כאן, וכל חקירה היא בסמכותה של מדינת ישראל הריבונית בלבדה. כמובן אין פה שום דבר להסתיר. את המימצאים נוכל להעמיד לרשותם של הגורמים הנוגעים בעניין זה.

אורי אבנרי: מדוע אתה לא מציע ועדת־חקירה ממלכתית כפי שהציע חברך ד"ר רימלט?

על כך לא ענה בגין כלל.

„אין מה לחקור"

הנואם הבא, הדובר הראשי של המערך, היה חיים צדוק — פרקליט מנוסה, שיש לו כישרון נדיר לתרץ כל שרץ, יהיה אשר יהיה, ותמיד בנימוקי היגיון. גם הפעם הביא את כל ה„עובדות" שנקלטו על־ידי התעמולה הרישמית, ברשימה סבירה ומשכנעת.

אורי אבנרי: מדוע אתה לא דורש ועדת־חקירה, כדי לאמת את ה„עובדות" האלה, שכולן בספק חמור?

צדוק לא נגרר אחרי הפרובוקציה. הוא שתק לרגע, ואז המשיך כאילו לא קרה דבר. לשאלה פשוטה זו לא היה לפרקליט המזהיר מת להשיב.

אורי אבנרי: מדוע ממנים ועדת־חקירה באופן אוטומטי, אחרי כל תאונה אזרחית באויר, על־פי הוראות החוק, ומדוע כאן אין חקירה מוסמכת? זה בכל זאת מחייב תשובה, אדוני יושב־ראש ועדת החוץ והביטחון.

נוראה

היו"ר ישראל ישעיהו: חברי־הכנסת, אני מבקש להימנע מהפרעות.

אורי אבנרי: חברי־כנסת נכבדים, אני מבין את התרגשותכם.

היו"ר ישראל ישעיהו: חבר־הכנסת אבנרי, עד, מכיוון שאתה יושב על־יד חבר־הכנסת וילנר, אתה מקווה לשכנע אותו?

אורי אבנרי: רבותי חברי־הכנסת, ההתרגשות מובנת. היה זה רע מאד לולא היינו מתרגשים ביום כזה.

אני חוזר ואומר בצורה המתונה ביותר: יש כאן, לפחות, סתירות עובדתיות יסודיות, שכל אדם — לא רק כל טייס — כל הדיוט — — —

איסר הראל: כל מתוסבר.

אורי אבנרי: ...כל מי שאינו עוצם את שתי עיניו, בכוונה שלא לראות ולא לשמוע, יראה שיש סתירות יסודיות בין סליל־ההקלטה של הטייס הצרפתי ובין העובדות שנמסרו במסיבת־העיתונאים הראשונה של שר־הביטחון. לא יכול להיות שהטייס התכונן לנחות, שהוריד את הגלגלים של המטוס, ושזה לא ישתקף בסליל־ההקלטה. זה לא ייתכן.

שר הביטחון משה דיין: זה ישנו בסליק. כאשר המטוס מוריד את הגלגלים, יש צליל מיוחד. לפי דעת מומחים, אני אינני מומחה. הצליל המיוחד הזה הוקלט.

אורי אבנרי: אני שמח על כך. זה לא נאמר עד היום הזה. את הדברים האלה היית חייב לאמור היום בעומדך על הדוכן, במקום למסור הודעה סתמית כפי שמסרת.*

נשארת תמיהה לגבי הסיפור על הווילונות המגוררים. נשארת תמיהה לגבי סימני־האזהרה המוסכמים והלא־מוסכמים. נשארת תמיהה לגבי הזווית המדוייקת של מטוסי ה„פנטום" ביחס למטוס הלובי.

טוכה סנהדראי: אתה היית שם וראית הכל...

(כאן יש קטע שנמחק מן הפרוטוקול כי פקודת היו"ר.)

נסים אריעד: אני רוצה לשאול את חבר־הכנסת אבנרי, הוא נתן כאן קומפלימנטים, אמר שהטייסים הזדעזעו, אמר שהרמטכ"ל הוא חברו הטוב והוא איש הגון — אין זה מתיישב עם כל החשדות האלה? הוא חייב לתת תשובה.

אורי אבנרי: אני אתן לך תשובה.

---

* היתה זאת חצי־אמת אופיינית של דיין. לפי הסליל מתברר שהמטוס הלובי הוריד את הגלגלים והתכונן לנחיתה לפני שהוא גילה את המטוסים הישראליים, ומבלי שידע כלל שהוא נמצא בשטח ישראלי. בראותו את שדה־התעופה בבית־גפנפה, חשב הטייס הצרפתי שזהו נמל־התעופה של קאהיר. בהבחינו בטעותו, העלה את הגלגלים שוב.

קרה פה אסון מחריד, שכמה וכמה אנשים היו קשורים בו, שותפים לו. אנשים אלה היו מזועזעים אחרי המעשה, בלי ספק, מזועזעים יותר מאיתנו, מפני שהם היו שותפים למעשה. אני מכבד אותם על כך שהיו מזועזעים. לא הייתי מכבד אותם אילמלא היו מזועזעים.

שמואל תמיר: האם הם אומרים אמת?

אורי אבנרי: בהתרגשות השתבשו עובדות. טבעי הוא שכל אחד מבליט נקודות הנראות לו כמצדיקות החלטה שהוא קיבל. זה אנוש, זה טבעי. אבל זה אינו פוטר את המדינה מחקירה אחראית ומוסמכת.

מדוע לא מונתה ועדה?

אני דוחה את הרעיון בדבר ועדת חקירה בין־לאומית. אני דוחה את הדיבורים על „העמדת מידע" לרשות כל מיני אנשים מוסמכים, כביכול. זהו דיבור ריק, חבר־הכנסת חזן.

חסרים עדיין מיסמכים יסודיים. חסרים סליל־ההקלטה של המטוסים שלנו, כהם נרשם הדו־שיח ביניהם ובין הממונים עליהם. כדי מיסמכים אלה אי־אפשר בכלל לדעת מה קרה.

חבר־הכנסת הראל, אותך הייתי שואל שאלה נוספת: איך יכול להיות שבמשך שלוש־עשרה וחצי דקות נמצא מטוס זר בתחום האווירי שלנו, ואנחנו איננו שומעים את השיחות שלו? זה מוזר מאוד בעיני. אתה בוודאי מבין בזה יותר ממני.

אדוני היושב־ראש, איני מציע מינוי חקירה ממלכתית — לא כדי להעלות האשמה כלשהי, כשאין לי די מידע לכך — — —

נסים אריעד: במלים האלה היית צריך לפתוח.

אורי אבנרי: ...ולא כדי להביע אי־פריורי אי־אמון למישהו.

אני מוכרח לומר שאני תמה על שר־המישפטים, ועל היועצים הבכירים לממשלה, שלא תפסו דבר פשוט מאליו — שכאשר קורה דבר כזה, ההודעה הראשונה של הממשלה היתה צריכה להיות:

ממשלת ישראל מצטערת על מה שקרה, ופונה לנשיא בית־המישפט העליון בבקשה למנות ועדת־חקירה ממלכתית, שתערוך חקירה פומבית, לעיני הציבור ולעיני העולם.

ועדת החקירה תסיק את המסקנות המוסמכות על סמך כל המידע המוסמך.

הממשלה תנקוט בצעדים המתבקשים מן המסקנות, ותסיק מסקנות אישיות כלפי כל אדם אשר יימצא בחקירה שנהג שלא כיאות.

אם החקירה הזאת תוכיח שכל החשדות, כל הספקות וכל השאלות, ששמענו בארץ ובעולם, היו בלתי־מבוססים, כי אז ישא הדבר חותמת מוסמכת של מוסד מישפטי, וישכנע אותנו, ישכנע את העולם.

שמעתי שחבר־הכנסת בגין וחבר־הכנסת רימלט תמכו ברעיון זה ברגע הראשון. צר לי שרעיון זה לא נתקבל. הדבר הזה אינו מובן. הדבר כבר גרם נזק עצום למדינה והלוואי שנזק זה לא יגדל עוד יותר.

שר־הביטחון והרמטכ"ל

מרדכי בן־פורת: אין מה לחקור.

אורי אבנרי: אם הכל כל־כך ברור, מדוע אתם פותחים מחקירה?

„לכבוד ייחשב לנו!"

משה כרמל, היושב על תקן של „יונה" בתיאטרון־הבובות של המערך, הלך אחרי בגין ותקף את כל עיתוני העולם, על שהעזו להטיל ספק בפעולה הישראלית ולגנותה.

משה כרמל: ...אדם בישראל ישאל את עצמו בצדק, היכן היו כל העיתונים והעיתונאים בעת שנשפך דם יהודי בלוד, במינכן, בירושלים, בשמיים בדרך לא־רע?

אורי אבנרי: האם היה עיתון אחד בעולם שלא גינה זאת? מה אתה משתתף באורגיה המאזוכיסטית הזאת! לא היה עיתון אחד בעולם שלא גינה את רצח מינכן ורצח לוד!

משה כרמל: תיקח את העיתונים, תיקח את וושינגטון פוסט ותעשה השוואה, מה נאמר שם אחרי רצח לוד ואחרי רצח מינכן, ומה נאמר אחרי מה שקרה בסיני.

...חברי־הכנסת, אין זה מחמיא לנו במיוחד את תובעים מאיתנו את שלא תובעים מן הערבים.

אורי אבנרי: לכבוד ייחשב לנו.

משה כרמל: לכבוד ייחשב לנו, אבל אין זה מחמיא לנו.

אורי אבנרי: זה מחמיא מאוד. זה מחמיא מאוד שתובעים מאתנו התנהגות תרבותית.

היו"ר ישראל ישעיהו: אני מבקש לא לקיים דו־שיח.

אתה לא שומע רדיו

אף אחד מן הנואמים לא רצה לנגוע בעיקר — מה קרה בעצם, למה, ומדוע אין חקירה ממלכתית כחוק. כדי להסיח את הדעת מעיקר זה, שמו חלק מן הנואמים את הדגש על העולם האנטי־שמי. החלק השני של הנואמים השתדל, תחת זאת, להשמיץ את הטייס המת. אופייני לאלה היה בעל המוסר הדתי, מנחם פרוש:

מנחם פרוש: ...הטייס הלובי שגה שגיאה מרה שלא שקל את השיקולים המינימאליים במצב כזה. נתברר כי טייס זה טס לגמרי בלי רשיון טיסה במטוסי סילון, ועובדה זו מחזקת עוד יותר את ההנחה שהטייס הוא אשר שגה.

אורי אבנרי: אולי אתה לא שומע רדיו. אין בזה שמץ של אמת, כמו בכל יתר הדברים שאתה אומר.

„האופוזיציה היחידה"

פרוש לא חגיב. פשוט לא היה לו מושג על מה הוא מדבר. לא היה טעם לכעוס עליו.

לעומת זאת היה צורך לכעוס על גדעון האוזנר, המתעטף באיצטלה של ליברלי ואיש־מוסר מדופלם. הוא התחרה במנחם בגין בטונים הלאומניים הגבוהים, והצדיק, כמובן, את קו הממשלה ללא סייג. לדעתו, היה צורך לפתוח באש על המטוס היוצא ולהסתכן בחריגת אזרחים חפים־מפשע.

גדעון האוזנר: ...האם את כל זה צריך היה להניח? או שמותר היה לממונים על הביטחון להניח כי מטוס לובי זה המסרב לבצע הוראות נחיתה שכל טייס אזרחי היה חייב באותן נסיבות הוא חשוד ביותר וכי יש לברר מה הוא עושה ומדוע הוא מנסה לחמוק מביקורת?

אורי אבנרי: מהי ההוכחה לכך שהיו דברים כאלה, כאשר הקופסה השחורה מוכיחה את ההיפך? הקופסה השחורה מוכיחה שהטייס לא ראה שום סימן, שום בקשה לרדת. זו הוכחה מוחלטת, סופית. מה טעם לחזור על דברים שנאמרו לפני שגילו את הקופסה השחורה, ונתבדו?

גדעון האוזנר: אפילו אם סבר הטייס הצרפתי של המטוס הלובי בטעות כי מטוסי־קרב מצריים הם הנושנים לו הוראת נחיתה, כלום לאלה לא צריך היה להישמע באותן נסיבות? מזה צריך היה להתעלם?

אורי אבנרי: הקופסה השחורה מוכיחה שעד אשר נפתחה האש, הטייס לא ראה שום סימן לרדת, לא מצרי ולא ישראלי. עובדה זו מחייבת התייחסות.

גדעון האוזנר: חבר־הכנסת אבנרי, כולנו קראנו את השמעת הסליל, כולנו שמענו את העדויות.

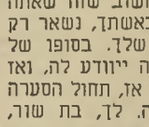
...עדויות הטייסים שלנו, והסליל שנשמע בפומבי,

(המשך בעמוד 34)

האינטליגנציה שלך אינה מוטלת בספק. זו דווקא הסיבה שקשה להבין מדוע אתה מתקוטט איתה כל שני וחמישי. כדאי לך ל־תקדיש השבוע זמן רב למחשבה, תיכנון ותעתיד והסקת מסקנות, מה שיהפוך אותך ל־אדם מאוזן יותר. כדאי שתפסיק לצפות כל ערב בטלוויזיה ותצא פעם בשבוע לאוויר צח. בת טלה, כל העתיד לפנייך. אם החץ עדיין חסר, חרי זה רק משום שאת לא רצינית בחיפושים.

* * *

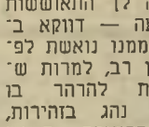
אל תחשוב שזה שאתה בוגד באשתך, נשאר רק הסוד שלך. בסופו של דבר זה ייוודע לה, ואז — אוי אז, תחול הסערה הגדולה. לך, בת שור, ייגרם השבוע אושר לא צפוי ודווקא מבן מזל גדי, ממנו קיבלת את הצעותיו. נראה שאתם מתאימים אחת לשני — בכל השטחים, לא רק הרומנטי.

* * *

דיעות משונות ששמעת בזמן האחרון, גרמו אצלך מהפכת־ערכים, ורצון להיות שונה, אק־סצנטרי, במרכז העניי־נים. אל תיתן לאותו אדם שסובב את ראשך עד כה בדברי החבלים שהוא נוהג להשמיע לך, להמשיך ולעשות זאת. כל מה שעליך לעשות הוא לחיות ישר עם עצמך.

* * *

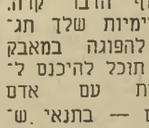
צפוייה לך התאוששות מפתיעה — דווקא ב־שטח ממנו נואשת לפ־ני זמן רב, למרות ש־המשכת להרהר בו רבות. נהג בזהירות, סכנה הקשורה בתנועה אורבת לך בסוף ה־שבוע. מוטב שתנוח ולא תצא לנסיעות. ה־להיטות אחרי תמורות מסנוורת את עיניך. השבוע מכין לך הגר־רל תמורות, שלא קיוויתָ לפגוש בהן.

* * *

גן אריה, נסיעה קצרה עשוייה לרענן אותך מלחצים שאינם מר־פים ממך, למרות ש־אתה חושב כי טומנים לך מלכודת. מבחינה עסקית צפוייה לך הצ־לחה, אך היא לא תס־פק את מאוויך. היי מנע מהתרגשויות־סרק. מצבך ילך ויתבהר ב־המשך הקייץ. תפסיק לחיות אימפולסיבי.

* * *

סוף־סוף הדבר קרה. האופטימיות שלך תג־רום להפוגה במאבק קשה. תוכל להיכנס ל־שותפות עם אדם מסויים — בתנאי ש־תקבל את מלוא הערו־בות. האינטואיציה שלך, בתוספת חלום כמוס ישן, יבטיחו את הצ־לחתך. כישרון שאכן האמנת שטמון בך, יתגלה בעתיד הקרוב.

האינטליגנציה שלך אינה מוטלת בספק. זו דווקא הסיבה שקשה להבין מדוע אתה מתקוטט איתה כל שני וחמישי. כדאי לך ל־תקדיש השבוע זמן רב למחשבה, תיכנון ת־עתיד והסקת מסקנות, מה שיהפוך אותך ל־אדם מאוזן יותר. כדאי שתפסיק לצפות כל ערב בטלוויזיה ותצא פעם בשבוע לאוויר צח. בת טלה, כל העתיד לפנייך. אם החץ עדיין חסר, חרי זה רק משום שאת לא רצינית בחיפושים.

* * *

אל תחשוב שזה שאתה בוגד באשתך, נשאר רק הסוד שלך. בסופו של דבר זה ייוודע לה, ואז — אוי אז, תחול הסערה הגדולה. לך, בת שור, ייגרם השבוע אושר לא צפוי ודווקא מבן מזל גדי, ממנו קיבלת את הצעותיו. נראה שאתם מתאימים אחת לשני — בכל השטחים, לא רק הרומנטי.

* * *

דיעות משונות ששמעת בזמן האחרון, גרמו אצלך מהפכת־ערכים, ורצון להיות שונה, אק־סצנטרי, במרכז העניי־נים. אל תיתן לאותו אדם שסובב את ראשך עד כה בדברי החבלים שהוא נוהג להשמיע לך, להמשיך ולעשות זאת. כל מה שעליך לעשות הוא לחיות ישר עם עצמך.

* * *

צפוייה לך התאוששות מפתיעה — דווקא ב־שטח ממנו נואשת לפ־ני זמן רב, למרות ש־המשכת להרהר בו רבות. נהג בזהירות, סכנה הקשורה בתנועה אורבת לך בסוף ה־שבוע. מוטב שתנוח ולא תצא לנסיעות. ה־להיטות אחרי תמורות מסנוורת את עיניך. השבוע מכין לך הגר־רל תמורות, שלא קיוויתָ לפגוש בהן.

* * *

גן אריה, נסיעה קצרה עשוייה לרענן אותך מלחצים שאינם מר־פים ממך, למרות ש־אתה חושב כי טומנים לך מלכודת. מבחינה עסקית צפוייה לך הצ־לחה, אך היא לא תס־פק את מאוויך. היי מנע מהתרגשויות־סרק. מצבך ילך ויתבהר ב־המשך הקייץ. תפסיק לחיות אימפולסיבי.

* * *

סוף־סוף הדבר קרה. האופטימיות שלך תג־רום להפוגה במאבק קשה. תוכל להיכנס ל־שותפות עם אדם מסויים — בתנאי ש־תקבל את מלוא הערו־בות. האינטואיציה שלך, בתוספת חלום כמוס ישן, יבטיחו את הצ־לחתך. כישרון שאכן האמנת שטמון בך, יתגלה בעתיד הקרוב.

אם אתה מצפה למיפנה חשוב בחייך, הוא עשוי בהחלט לבוא השבוע, או לכל היותר תוך השבועיים הבאים.

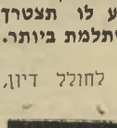
מיפנה זה עשוי לחול, בראש וראשונה במישור המיקצועי: החלפת מקום עבודה, השלמת לימו־דים מקצועיים, קבלת עבודה חשובה, או הער־כה נלהבת לעבודה ש־עשית לא מכבר. בת מאזניים — האדם בעל ההשפעה שהכרת לאח־רונה אינו מעוניין כלל וכלל לעזור לך.

* * *

עניינים סוערים יכסו את חיי האהבה שלך בתחילת השבוע, אך לקראת סופו יתבהר האופק לגמרי, ותזכה להצלחה לא רגילה, פרידה לזמן ארוך מאדם קרוב אליך תביא תועלת רבה לשניכם. עודף הביטחון העצמי שלך עולה על עצביחם של חבריך. הקפד להתנהג בשכל, כדי שתקבל את כל חסיוע לו תצטרך כדי לבצע עיסקה כספית משתלמת ביותר.

* * *

צירוף מיקרים מוזר עשוי לחולל דיון שיקדם את הגשמתה של תוכנית חשובה. נהג בזהירות. התעלם מדברי הרכילות של שכניך. צפוייה הבנה בינך לבין אחד מבני עקרב או דגים. השתדל לא להפריז בהוללות. היה סולידי ותרבותי. זה יקרב אליך מישהו שאתה חפץ בקירבתו. בן קשת — בנהיגתך הקפד על הכללים.

מצאת גבר אבחי שנותן לך יחס עדין וחם, הוא עוזר לך לפתור את בעיותיך. הינך מתגדרת בבעייה אחת ומזניחה דברים העשויים להסב לך או־שר רב. שמחה שמצאת במקום עבודתך החדש, תפיג את דכאונך כליל. סעי לחופשה קצרה עם בני ביתך. הקדישי להם את מלוא תשומת לי־בך ותבואי בעתיד על שכרך. מישהו מבני משפחתך יצטרך לטיפול — עזרי לו.

* * *

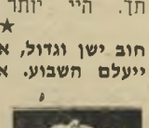

נסיון לשנות דברים יסודיים ייכשל בשבוע זה. גם במקום עבודתך צפויים שינויים מרחיקי־לכת. הינך עלול למצוא את עצמך בין המקופחים. הסיכסוך ה־נוכחי שבו אתה מעורב עד מעבר לראשך הולך ומתחמל, ואתה עוד עשוי לצאת ממנו נש־כר. צפוי לך סוף־שבוע מאושר, למרות כמה תקריות קטנות שלא יו־סיפו ולא יגרעו מהנא־תך. היי יותר גלוייה עם בן־זוגך.

* * *

חוב ישן וגדול, אשר זמן רב העיק עליך, ייעלם השבוע. אותו נושה, שבעבר ידע לחיות כה תוקפני, יוותר לך עליו במס־תיע. דבר זה ייתן לך מישנה מרץ, ויסייע לך להגשים את שאי־פתך העיקרית בעתיד הקרוב ביותר. יחד עם זאת, גם חיי האהבה שלך, עם בת־זוגך הק־בועה, יפרחו ויגיעו ל־שיאים חדשים. משי־מות שיוטלו עליך בחוג חברי, יתגשמו.

הצל"שניק שמצא את המחר

(המשך מעמוד 29)

אירופה, בן ה־38, הנחשב גם למלך המס־עדות של צפון־גרמניה. שולט כיום על ארבע רשתות שונות של בתי־ההארחה.

הוא בעלה ומנהלה של רשת פיצריות הנושאות כולן את שם עיר הנופש האי־טלקית רימיני. הוא מחזיק ברשת של מס־עדות־סטייקים (להבדיל מסטייקיות) המ־גישות ללקוחותיהם רק בשר ארגנטיני עשוי על פחמים.

הוא מחזיק בשרשרת של פאבים בסיג־נון אנגלי ובעלי אווירה מיוחדת. באחד מהם למשל, מוזגים ויסקי מתוך תחנת דלק, בירה מתוך רדיאטור מוזהב, והלקו־חות יושבים בתוך דגמים של מכוניות עתיקות מראשית המאה שיובאו במיוחד מפאריס. השרשרת הרביעית שלו היא שר־שרת של דרגסטורס, שהוא היה הראשון שהכניס את אופנתם לגרמניה.

האופנאי של הפיצות

דוֹ עצמו נולד בגרמניה, בכפר ב־סביבות פרנקפורט, שישבו בו יהודים שהיו איכרים. משפחתו עסקה בסנדלרות. ב־1940, אחרי פרוץ המלחמה, כשמשה היה בן 6, הצליחו הוריו לצאת מגרמניה עם שלושת ילדיהם. מכיוון שלארץ־ישראל לא ניתן להם סרטיפקאט הרחיקו דרך סיביר, מנצ'וריה ויפן עד לדרום־אמריקה, שם התיישבו לבסוף באקוואדור, בעיר הרריה בגובה של 2800 מטר מעל פני הים.

אפילו בגובה כזה ניתן היה לשמור על הגחלת הציונית. משה, שבגיל 17 היה אלוף האיגרוף של אקוואדור במשקלו, היה בתנועת נוער חלוצית גורדוניה־מכבי, וא־פילו ייצג את תנועתו בפסטיבל הנוער הסוציאליסטי שנערך בברלין בשנת 1951. שנה אחרי־כך, כשמאחוריו שתי שנות לי־מוד משפטים באוניברסיטה, עלה עם קבו־צת חלוצים מדרום־אמריקה והפך לקי־בוצניק בקיבוץ גבעות זייד. בקיבוץ היה משה חצרן, מסגר ומכונאי.

אלא שחלומו של משה להיות קיבוצניק כל חייו, לא החזיק מעמד. ב־1957, כש־השתחרר משירותו הצבאי הסתבר כי ה־חברה הדרום־אמריקאית בקיבוצו התפר־קה. לא נשאר לו לאן לחזור. כיוון ששי־רת בצבא בדרום הארץ, חזר משה לבאר־שבע, ניסה את מזלו בעסקים. „רציתי להיות משהו בעיר," נזכר משה. „אבל ב־תל־אביב לא היה לי מה לחפש. מי שרו־צה להתחיל מההתחלה מבחינה חברתית וכלכלית, תל־אביב סגורה בפניו." משה, שהתחתן אז עם נערה צ'יליאנית אותה הכיר בקיבוץ, החליט לפתוח מסעדה ב־באר־שבע. הוא שכר מקום בשכר של 250 ל"י לחודש ויחד עם כמה שותפים הקים מועדון־מסעדה בשם צפרא. תוך זמן קצר הסתבכו השותפים בחובות ועמדו בפני פשיטת־רגל. משה השאיר את העסק לשותפיו וירד למפעלי ים המלח כמסגר.

שנה עבד משה בסדום, עד שנאלץ לחזור לבאר־שבע. גם שותפו לשעבר שקע בחובות. הוא היה חתום על שט־רות ונאלץ לקבל חזרה את המסעדה. חזר לעבוד במסעדה כמו חמור. המשיך כך עד 1963, עד שהצליח להיחלץ מהחובות. אבל חוץ מזה ושני ילדים, לא היה לו דבר.

כאשר הציעו לו אז לצאת בשליחות של מוסד ממשלתי לאירופה, קפץ על ה־מציאה. כאשר סיים את התפקיד, לא חזר לארץ. עם 60 דולאר בכיס, סך כל חסכו־נותיו, ניסה לחפש את מזלו באירופה.

אחיו התאום, מדען בתוכנית החלל ה־אמריקאית, מעוזריו של ורנר פון בראון, שלח לו תמיכה בסך 300 דולאר: „לא ידעתי מה לעשות." נזכר משה. „אם ל־לכת לעבוד בתור מסגר או בתור סוחר. לקחתי את הכסף שקיבלתי מאחי והלכתי לשכור מסעדה."

את המסעדה ששכר בהמבורג הפך משה למסעדה דרום־אמריקאית, כפי שזכר מ־אקוואדור. קרא לה לוס אינדיוס והגיש בה מאכלים דרום־אמריקאיים. הנציגות הדיפ־לומטית הגדולה של מדינות דרום־אמריקה בהמבורג גילתה את המקום. העסק התחיל לפרות. תוך שנים מעטות עמד משה כץ על רגליו. ואז גילה את הפיצה.

„ראיתי שבארגנטינה ובמדינות דרום־אמריקה אחרות הפכה הפיצה למאכל לאו־מי. גם באמריקה הפיצה היא מאכל מספר 1, יותר מהמבורגר ונקניקיות. הבנתי ש־זה עניין של אופנה שעדיין לא הגיעה לאירופה. כל הסטרונומיה זה עניין של אופנה. התחלתי להקים פיצריות. יחד עם זה הקמתי גם בית־חרושת לפיצות קפו־אות, שתוך שתי דקות חימום בתנור ניתן להגישן לשולחן, והתחלתי לשווק אותן לסקנדינביה. וזהו. זה תפס."

עכשיו, אחרי שעסקיו התפשטו על פני יבשות, כולל עסקים בארגנטינה, הגיע משה כץ חזרה לישראל. משה, שעוד לפני שנה שקל 127 קילוגרם אבל הצליח ל־הוריד 40 קילוגרם ממשקלו, מסתער עתה עם הפיצות שלו על ישראל כאילו היתה מוצב מצרי וכאילו הוא רוצה לזכות שוב בצל"ש. בתנופה אחת הקים שתי פיצ־ריות רימיני בתל־אביב, הביא פועלים וטבחים מאיטליה ומגרמניה, והפעיל אותן ברמה בלתי מקובלת בישראל, במסורת רשת הפיצריות שלו הפרושה על פני אי־רופה.

השבוע, בעת ביקור קצר שערך בארץ, רכש ארבעה מקומות נוספים, בהם יפתחו בקרוב פיצריות רימיני בנהריה, חיפה, נתניה וחולון. וזאת רק ההתחלה. הקי־בוצניקי לשעבר, שהפך למולטי מיליונר, והמעסיק בפיצריות הישראליות שלו כמה מחבריו לשעבר בקיבוץ, מתכנן לכסות את כל ישראל ברשת הפיצריות שלו.

„זה לא בשביל להרוויח," אומר משה. „עסקים אפשר לעשות בחוץ־לארץ טוב יותר. אבל אני עדיין מרגיש את עצמי שייך לכאן. הרבה ישראלים שעבדו אצלי חזרו לארץ, ולא רציתי לווותר עליהם. אז החלטתי להקים עסקים בארץ כדי ש־יוכלו להמשיך לעבוד אצלי כאן. חוץ מזה, אולי אני מחפש תירוץ כדי שאצ־טרך לבוא לארץ כמה שיותר."

השיטה: כמו בצה"ל

כץ ליד תנור אפייה באחת הפיצריות שלו בתל־אביב, בודק את פלטות הפיצה לפני הכנסתן לתנור. את סוד הצלחתו מייחס כץ ליחסיו עם עובדיו, אותם אימץ, לטענתו, מתקופת שירותו בצה"ל וימיו בקיבוץ.

דרכי חיים

הספר מנצרת

התחביב של אדי חורי, ספר ערבי צעיר מנצרת הוא איסוף ידידות יהודיות ששירתו בצה"ל

מעלליו של פיגארו, הספר מסביליה, יתגמדו ויחווירו מול עלילותיו של אדי, הספר מנצרת. כי אדמונד („אדי") חורי, צעיר ערבי נוצרי בן 26 מנצרת, עשוי להפוך את התואר „הספר מנצרת" למפורסם לא פחות, ולוא רק בקרב צעירות ישראל, מאשר התואר „הנגר מנצרת."

כל זאת בזכות תחביבו האחד של אדי. תחביב? זה אולי מה שהוא קורה לזה. האמת שזה אצלו כבר הרבה יותר ממקצוע. זה ייעוד, משאת־נפש, קיבעון נפשי ותוכן אחד ויחיד של חייו.

מה שמטריף את אדי ואינו נותן לו מנוח, זאת העובדה שבישראל מצויות כל כך הרבה צעירות חינניות ומושכות, שסיימו את שירותן הצבאי בצה"ל והוא עוד לא הספיק להכירן אישית, פנים אל פנים. אבל מי שייקלע לביתו של אדי בנצרת, ויזכה להתבונן באוסף הצילומים הפרטי שלו, יסרב ודאי להאמין כי יש עוד כאלה שאדי לא מכיר.

שם, בארונות, על הקירות, מתחת ל־מיטה, בארגזי בננות ישנים, מוערמות זו על גבי זו, ערימות גדולות של צילומים. המוני המונים של תמונות, בשחור־לבן ובצבעים. וכל צילום כזה אינו אלא

ואריאציה על הנושא האחד והיחיד ה־מעניין את אדי. רואים בו את אדי בכבו־דו ובעצמו כשהוא עומד / יושב / רוקד / מחבק / ו/או מנשק צעירה יהודיה ש־אפשר להתווכח אולי על מידת יופיה, אבל בדבר אחד אין ספק. היא שירתה בצה"ל.

„אצלי זה פרינציפ," אומר אדי חורי, „מה שמושך אותי זה או חיילות או כאלה שהיו חיילות. זה מפני שאני יודע ש־הצבא הישראלי לא לוקח בחורות מטומ־טמות. מי שמטומטמת זורקים אותה מה־צבא. אז אם אני מתחיל עם אחת שהיתה בצבא, אני יודע כבר מההתחלה שהיא לא מטומטמת."

„יעאני — דון ז'ואן". אדי, בנו של צבעי נצרתי שראה ברכה בעמלו, הוא בו־גר בית־ספר תיכון. בתום לימודיו ניסה קשת מגוונת של מקצועות כדי למצוא את המקצוע שיהלום את מעמדו והשכ־לתו. בהתחלה מכר גזוז ושלגונים. אחר־כך ניסה לעבוד כנגר ורתך. לבסוף, כש־היה נדמה שהוא יאמץ לעצמו את המק־צוע המשפחתי, הצבעות, בחר אדי ללמוד ספרות נשים.

שם, כשאצבעות ידיו נעוצות בתוך קרקפותיהן של הלקוחות, הרגיש אדי ש־מצא את ייעודו. הוא נשאר בתחנה הזאת. אחר־כך, כשבתחרות ספרי נשים שנערכה במלון דן בחיפה זכה בפרס השני בין 32 מתחרים, ידע אדי שההשגחה העליו־נה היא שהועידה אותו לעיסוק זה, מה עוד שבאמצעותו, יותר מכל מקצוע אחר, הוא יכול להתוודע מקרוב לצעירות יהו־דיות ששירתו בצה"ל או משרתות בו.

„אני בחור עדין, מחונך, עם נימוס מלא," מעיד אדי על עצמו, „ולא קרה לי אף פעם שהתחלתי עם בחורה והיא אמרה לי ‚תפסיק,' זאת אולי הסיבה שאני מצ־ליח בין הישראליות — יעאני דון ז'ואן."

תציעו לאדי שבדיות — לא יקח. תראו לו ערביות צנועות וחסודות, בנות למשפ־חות טובות ומכובדות — לא יסתכל עלי־הן. אמריקאיות? הוא לא יגע בהן בקיל־שון. רק צבריות, יהודיות אחרי צבא.

אדי עצמו מנסה להסביר מדוע מתגלה גבריותו רק עם כאלה: „התרגלתי אליהן. אני מחבב אותן. אני לא יודע למה, אבל יש לי משיכה מיוחדת אליהן שאני לא יכול לעמוד בפניה."

שלא תהיינה טעויות. לאדי אין שום כוונות חבויות. כך, למשל, כשהוא מכיר צעירה יהודיה, או אחד הדברים הראשונים שהוא עושה זה להבהיר לה שהוא ערבי נוצרי, שלא תהיינה אחר־כך בעיות. האם הן נרתעות? „להיפך," אומר אדי, „זה עוד לא הפריע לי אף פעם. זה רק עזר. אני יוצא בחברה של ישראלים שאני לפעמים הנוצרי היחיד שם. הגה, רק ב־קיץ שעבר יצאנו 16 זוגות לטיול בטבריה ובגולן לכמה ימים, ואני הייתי הנוצרי היחיד שם. זה לא הפריע לאף אחד."

הבך היופי. הטכניקה של אדי — באמצעותה הוא מגדיל את אוסף ההוכחות המצולמות שיש לו על קשריו הטובים עם יוצאות צה"ל בקצב של אחת לשבוע — היא פשוטה ביותר: „אני עובד כקוסמ־טיקאי וספר נשים ובתור שכזה יש לי הזדמנות להכיר הרבה בחורות. חוץ מזה אני מבלה הרבה בדיסקוטקים. אני רואה שם בחורה שמוצאת חן בעיני, לאו־דווקא בגלל היופי. כי אצלי לא היופי קובע. כאן. אבל שיחיה ברור: אני אדם אחראי. בחורה שבידיים שלי אני לוקח מהבית ומחזיר אותה הביתה, אם היא לא נשארת לישון. בחיים לא נגעתי באחת שהתנגדה." וכדי למנוע ספקות מנערות, שיזכו לה־

אין כמעט מחיצות עדתיות ודתיות בין בני נוער יהודים וערבים. בנצרת הם מב־לים יחד באותם הדיסקוטקים, רוקדים לצלילי אותם מיקצבים, לובשים את אותם התלבושות. הפתיחות, במיוחד מצד הנע־רות היהודיות, צבריות ועולות חדשות כאחת, מכה בסנוורים את בני־הנוער ה־ערבי שלא הורגלו לחיי מתירנות מעין אלה. רבים, כמו אדי, הופכים את הבילוי עם צעירות יהודיות לסמל של מעמד ו־הוכחה לגבריות. ככל שיאסוף יותר תמו־נות בחברת צעירות יהודיות, במיוחד חיי־לות, ככל שיראה עימן יותר ברחובות נצ־רת, כן יגדל ערכו בעיני השבאב המקומי.

ואם המדובר בחיילות צה"ל אז ברור שהבחור מצליח לעשות מה שלא עשו כל צבאות ערב וכל ארגוני הפידאיון.

„יש לי בנות מכל רחבי ישראל," מראה אדי בגאווה של שיאן המציג את אוסף המדליות שלו, את אוסף התמונות הענקי שלו, „יש לי מחיפה, מתל־אביב, מטבריה ואפילו מאילת. עד נוייבה הגעתי ועד דהב. היתה לי אפילו אחת שהיתה מועמ־דת למלכת יופי. והיתה גם יהודיה אחת שהחזקתי איתה מעמד חכי הרבה — ארבעה חודשים."

כשידידותיו נענות להזמנתו ובאות להתארח אצלו, ערוך להן אדי, דבר רא־שון, סיבוב ברחובה הראשי של העיר. כביכול, מיועד הטיול לערוך להן היכרות עם נצרת. למעשה, הוא מיועד לנקר את עיני השבאב בבתי־הקפה.

„לפני כמה זמן," מספר אדי, „באו אלי שתי חיילות, קצינות בצבא. פשוט הזמנתי אותן לבוא אלי והן אמרו לי: ‚אנחנו

אני ניגש אליה, מציג את עצמי באופן מנומס ועדין ומודיע לה שאני מעוניין להכיר אותה. אחר־כך במשך הערב אני מזמין אותה לבוא ולתארח אצלי פה בנצ־רת. הרבה באות בגלל הסקרנות.

„יש לי כאן חדר שנראה כמו דיסקוטק. כל חודש אני משנה את הדקורציה שלו. זה החדר שלהן. אני נותן להם להתארח

ספר אדמונד חורי ליד הטלפון

„מי שהיתה בצה"ל — היא לא מטומטמת!"

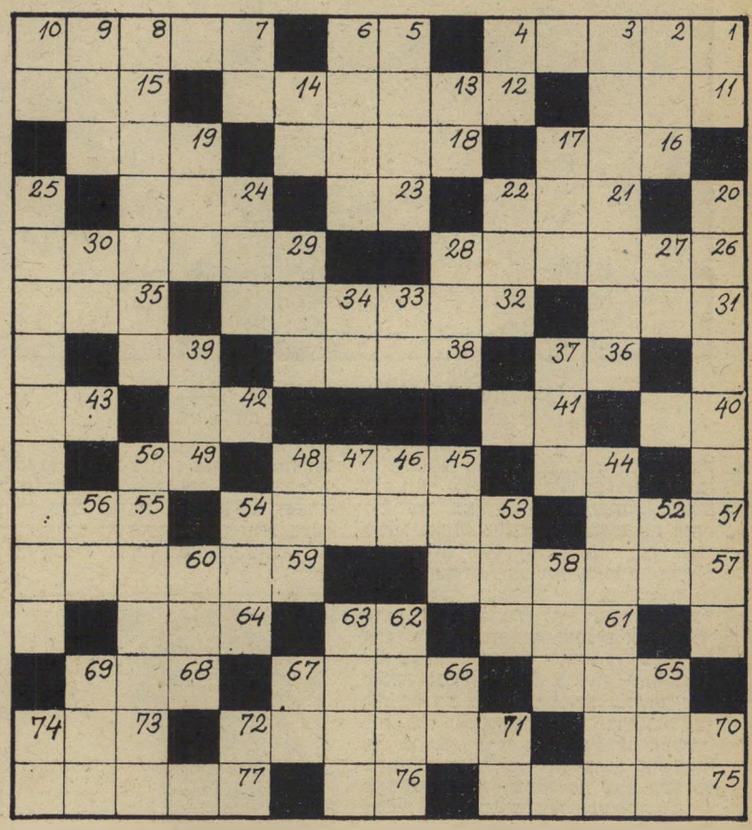
אדי חורי בפעולה

„אני עדין, מחונך עם נימוס מלא — יעאני דון ז'ואן."

כיר את אדי בעתיד, הוא מצהיר: „אני לא יוצא עם בחורות כדי לשכב איתן. זה בא אחר־כך לבד."

סמל של מעמד. אדי, הספר מנצרת, יכול היה להיראות כתוספה קצאת־דופן בקרב השבאב הערבי, לולא איפיין, אם כי בקיצוניות, תופעה המתפשטת והולכת בעיקר בעיר כנצרת המאוכלסת יהודים ו־ערבים, ושבה אין הערבים מיעוט מדוכא. כיום, 25 שנה אחרי הקמת המדינה, לא מבדילות בין יהודי וערבי.' ביקשו להיות אצלי שניים־שלושה ימים. הלכתי איתם לטייל ברחוב באמצע נצרת. שתיהן חיבקו אותי משני הצדדים. כל הבחורים בנצרת השתגעו. רדפו אחרי. היו כאלה שרצו לגעת בהן. למזלי היה שם האח שלי שתפס אותם וסילק אותם מכוח. אמרתי להם, לפרחחים האלה: „יא חורא־נים! מה שאני הגעתי אתם לא תגיעו בחיים שלכם!"

חשבץ 1853 העולם הזה

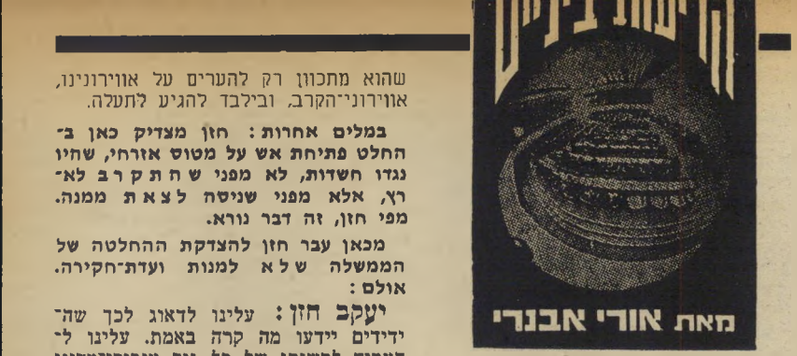

מאוזן:

1) חלק זעיר מחומר. 5) בלבד. 7) דוב אוסטרלי. 11) שיער. 12) אחד השבטים. 15) רחוב ניו יורקי מפורסם. 16) כסות. 18) פיקח, חכם. 19) הלל, חלק מחמאה. 21) מדון. 23) מילת חיוב. 24) בעל חי מדברי. 26) בירה אסיאתית. 29) עיר בפולין, ממנה באו רבים ממהיגי המדינה. 31) זכות מיוחדת למעצמות. 32) חומר הגנה בפני עש. 35) ספורט חרפי. 36) גבעה. 38) אחד הבניינים של השפה העברית. 39) לבוש אבל. 40) מטבע יפני. 41) בהמה גסה. 42) נור. 43) מילת בריכה. 44) כלי עבודה. 45) כינויו של גיבור קרב הייסטינגס (1066). 49) יחידה ביולוגית. 51) שעל. 53) צורה הנדסית על שמה נקרא בנין מפורסם. 55) קנה הבליעה. 57) עמק בארץ. 59) גנרל מרוקאי שהתאבד או הוצא להורג. 61) שדה. 62) רעל. 64) צדיק בסדום. 65) חומר בנין. 66) מונח במשטר סיאודלי. 68) מונח בספירי־טואליזם. 70) עם. 71) חרוז בן חמש רגלים. 73) נראה לפני הרעם. 75) דג החי בכנרת. 76) מגיע בראשו לאות חיוב. 77) סוג קרקע.

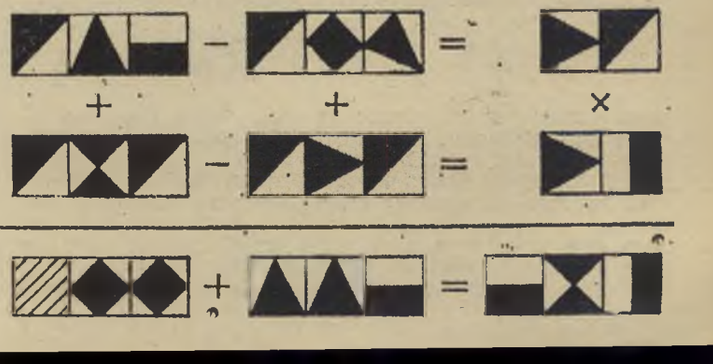
מאונך:

1) מחוספס. 2) כתם. 3) תכונת אדם האוהב לאכול. 4) סוד. 5) כלי נשק. 6) חרפה. 7) בית הציפור. 8) מצבת מחט. שהמצרים הקדמונים נהגו לבנות כעמוד זכרון. 9) קלנדר. 10) תבלין לקפה. 13) צאצא. 14) תואר אצולה הולנדי. 17) ענף בתעשיית המזון. 19) ריק מאדם. 20) כינוי לשטח מחוץ לאיטליה הנתון לממשל רו־מאי. 22) עיר בגרמניה. 24) מטר. 25) השליטה האחרונה של מצרים הקדומה, מזרע הפרעונים. 27) קוסם, מכשף. 28) מחוז, פלך. 29) בעל חי גדול. 30) אמת־חת. 33) פעוטות. 34) מפלגה. 37) ירק מאכל. 39) עוזרו של רובינזון קרוזו. 44) סם מופע מבעלי חיים, להחשת פעולות הלב. 45) כנזכר לעיל (ר"ת). 46) יחידת הספק חשמלי. 47) מגה, חלק. 48) חינם, ללא תוצאות. 50) חודש בלוח הנוצרי. 52) בהמה דקה. 53) הדר, מותרות. 54) כלי אריגה. 56) מתנה. 58) עוף אוכל נבלות. 60) גורל. 62) מחלה ממאירה. 63) דימנסיה. 65) פגם. 66) מלכת אנגליה בימי מרלבורו. 67) מערכת. 69) פתח צר, סדק. 70) יהיר. 71) משורר ישראלי. 72) שאינו קשה. 74) צונן.

חשבץ 1853

זוהי חידה חשבונית. כל ריבוע מסמל סיפרה. לאותן הספרות יש אותם סימנים. בעזרתן של פעולות חיבור וחיסור, יש למצוא איזו סיפרה מציין כל סמל של ריבוע.

מאת אורי אבנרי

(המשך מעמוד 31)

הן ראיות למה שנתרחש. ניתן אמנם גם למנות ועדת־חקירה שלנו, בשום אופן לא ועדת חקירה בינלאומית, לא משום שיש לנו ספק כלשהו במהימנות הדברים ששר־הביטחון, הרמטכ"ל, מפקד חיל־האוויר ו־מפקדים בחיל־האוויר השמיעו.

אין שמץ של סיבה לפקפק בדיוק הדב־רים. הוועדה יכולה היתה לקבץ ולסכם את המימצאים. הממשלה החליטה ללכת בדרך אחרת.

אורי אבנרי: למה השר שלך לא דרש זאת ולא העמיד זאת להצבעה?

גדעון האוזנר: היא העמידה את ה־עובדות שהיתה מביאה בפני ועדת־חקירה — ואין לה עובדות אחרות — היא העמי־דה אותן לפי החלטתה שלה לידיעתו של כל גורם מוסמך. כי אין לנו מה להסתיר. גם הצגת הטייסים לחקירה בפני עיתונאים צמאי־חדשות היתה מעשה ללא תקדים, מפני שאין לנו מה להסתיר.

אורי אבנרי: מדוע אין מראים לנו את ההקלטות של טייסים אלה שנעשו ב־שעת הפעולה?

היו"ר ישראל ישעיהו: חבר־הכנ־סת אבנרי, אי־אפשר שתלווה את כל ה־דיון ב„מדוע, מדוע, מדוע."

אורי אבנרי: לצערי אני האופוזיציה היחידה היום בבית, במקהלה הזאת — —

היו"ר ישראל ישעיהו: חבר־הכנ־סת אבנרי, כשיגיע תורך — תדבר באופן מסודר. אם אתה תעלה לדוכן וכולם יצעקו לך „מדוע, מדוע" — לא תוכל להוציא הגה מהפה.

אורי אבנרי: זה די מקובל. מה הפחד מפני שאלות? אני שאלתי שאלות עניניות, מדוע יש פחד מפניהן.

מרדכי פורקים: — — —

גדעון האוזנר: אינני מכיר מדינות רבות שהיו מעמידות מבצעי פעולה לרשות עיתונאים לחקירת שתי־וערב, כפי שעשה צה"ל. מפני שאין לו מה להסתיר. חרף כל צעקותיך, חבר־הכנסת אבנרי...

אורי אבנרי: מסיבת־עיתונאים אי־נה חקירה. תן לוועדת־חקירה מוסמכת לע־רוך חקירה יסודית.

גדעון האוזנר: ...אמונו של העם נתון לצבאו ולמפקדיו, כפי שהיה תמיד.

היו"ר ישראל ישעיהו: חבר־הכנ־סת אבנרי, זוהי כבר הפרעה. אל תפריע.

גדעון האוזנר: לזעזוע שלנו על מה שקרה, מצטרף זעזוע על כמה תגובות ש־שמענו בעולם. יש המאשימים אותנו ב־חוסר התחשבות בחיי אדם.

אורי אבנרי: מה ההבדל בינך ובין בגין?

„זאת עלילה!"

אבל הנאום המזעזע ביותר היה של יעקוב חזן, מנהיג מפ"ם, לוחם־שלום ב־דימוס וסוציאליסט (מיל.), עלה על בגין בהצדקת חמעשה:

יעקב חזן: האווירון, המצוייד בכל אמצעי הניווט המשוכללים של אווירון סי־לוני, טועה בדרכו טעות בלתי מתקבלת על הדעת... הוא מוריד את גלגליו כאילו הוא מתכוון לנחיתה, ומעלה אותם שוב...

אורי אבנרי: הרי כבר הוכח שזה לא נכון, חבר־הכנסת חזן. הרי כבר הוכח שזה לא נכון!

היו"ר ישראל ישעיהו: חבר־הכנ־סת אבנרי, אני קורא אותך לסדר. יותר לא אוכל להסכים לזה.

אורי אבנרי: מדוע אסור לקרוא קריאות־ביניים? מה הדיון הזה שונה מכל דיון אחר?

היו"ר ישראל ישעיהו: אתה מפ־ריע. אלה אינן קריאות־ביניים. קריאת־בי־ניים אחת, שתיים, אבל לא נאומים.

יעקב חזן: ועל־ידי כך יוצר רושם שהוא מתכוון רק להתערב על אווירונינו, אווירוני־הקרב, ובילבד להגיע לתעלה.

במלים אחרות: חזן מצדיק כאן ב־החלט פתיחת אש על מטוס אזרחי, שחיו נגדו חשדות, לא מפני ש ת ת ק ר ב לא־רא, אלא מפני שניסה ל צ א ת ממנה. מפי חזן, זה דבר נורא.

מכאן עבר חזן להצדקת ההחלטה של הממשלה ש ל א למנות ועדת־חקירה. אולם:

יעקב חזן: עלינו לדאוג לכך שה־ידידים יידעו מה קרה באמת. עלינו ל־העמיד לרשותו של כל גוף ציבורי־מדיני מוסמך את כל החומר אשר בידינו. אוויי־בינו לא ילמדו מכך כלום. אין לי כל אשליות. לצערי הרב, אין לי כל אשליות גם לגבי חבר־הכנסת אבנרי, אם כי אינו אוייב של מדינת ישראל.

אורי אבנרי: מדוע מפ"ם אינה דו־רשת ועדת־חקירה, למען ידידינו?

יעקב חזן: עכשיו אני רוצה לדבר על זה.

כאמור, אין לי כל אשליות, גם לא כלפי חבר־הכנסת אבנרי, אבל ידידינו שוחרי אמת וצדק, בלתי־משוחדים, ילמדו מהי ה־אמת ואמונתם בנו תעמיק.

...עכשיו אני עונה על הקריאות־הביניים של חבר־הכנסת אבנרי. מה שהוא טוען כל הזמן, ומה שבוקע מכל קריאות־הביניים שלו, זה אי־אמון יסודי ומהותי בצבא הגי־נה לישראל ובמפקדיו.

אורי אבנרי: זאת עלילה.

יעקב חזן: זאת האמת. שמעתי זאת כאן, ולא יעזור אם תאמר לי עשרים פעם שזאת עלילה. כל קריאות־הביניים שלך, שמעלימים דבר מה שהיה בקופסה השחו־רה, שלא נכון שהמטוסים שלנו אותתו ל־אווירון הזה שיירד — כל זה מוכיח ש־אינך מתכוון לוועדת חקירה אשר תרכז את העובדות ותמסור אותן באופן מוסמך לציבוריות. אתה רוצה לחקור את הרמט־כ"ל, אם מפקד חיל האוויר, אם הטייסים מהימנים או לאו. את זה איננו רוצים לחקור.

זה חיה וידוי מעניין.

„ועדת חקירה ממלכתית"

לקראת סוף הדיון בא תורנו לנאום. הנאום (ראה מיסגרת) היה מלווה בסע־רת־רוחות מתמדת, אך דומני כי בסופו שרר אצל רבים מחברי־הבית מצב־רוח הרבה יותר מהורהר מאשר בראשיתו.

בתום חדיון הגשנו את הצעת־הסיכום הבאה. היא נדחתה, כמובן, פה אחד:

(1) הכנסת מביעה את הודעזעותה, נו־כח הפלת המטוס האזרחי הלובי בשמי סי־ני, והשתתפותה העמוקה באבלן של מיש־פחות החללים.

(2) הכנסת קובעת שהודעות הממשלה בפרשה זו אינן מספקות.

(3) הכנסת מטילה על הממשלה לפנות אל נשיא בית־המשפט העליון בבקשה ל־מנות ועדת־חקירה ממלכתית, שתחקור את כל פרטי הפרשה, ובכלל זה:

א. מהי מידת האחריות של כל אחד מן הנוגעים בפרשה, ובכלל זה שר־הביט־חון, הרמטכ"ל ומפקד חיל־האוויר, ואילו מסקנות נובעות מכך.

ב. האם ההחלטה לפתוח באש על ה־מטוס, בהיותו בדרכו לעבר קו הפסקת־האש, היתה בגדר טעות מותרת בשיקול, או פקודה בלתי־חוקית?

ג. מה היו פקודות הקבע שחלו על מיק־רה כזה, האם שונו פקודות אלו לאחרונה, ואם כן — על דעת מי?

ד. מה היה המידע שנמסר על־ידי ה־טייסים, שהוזנקו לקראת המטוס הלובי? לצורך זה יימסרו לידי הוועדה הקלטות שיחות הטייסים עם הממונים עליהם.

ה. האם הידיעות שנמסרו לציבור, אח־רי המיקרה, היו תואמות את העובדות — כגון הפרטים על האזהרה שניתנה לטייס המטוס האזרחי, מצב הווילונות, ועוד? ה־אם היו הודעות בלתי־מבוססות, מי אחראי לכך?

ועדת החקירה תנהל את דיוניה בפומבי, בנוכחות המשקיפים הזרים המוסמכים, מיל־בד בכל הנוגע לפרטים צבאיים כמוסים.

מסקנות ועדת־החקירה יובאו לדיון ב־כנסת.

קולנוע

אירועים

מדנמרק - בלי פורנוגרפיה

מאחר וישראל אינה בדיוק הארץ בעלת הנוף הקולנועי המגוון ביותר, אין זה פלא ששגרירויות שונות מוצאות לנכון להביא לכאן סרטים מתוצרת ארצם, להציגם במסגרת לא־מסחרית. כך קרה לפני שבועיים, כאשר הקנדים הציגו את דוד אנטון, סרט שזכה כבר למספר פרסים, וכך קורה שוב השבוע, כאשר השגרירות הדנית הביאה שישה סרטים, שיוצגו בתיאטרון ירושלים ובמוזיאון תל־אביב.

לידיעת אלה המקשרים את דנמרק אך ורק עם סרטים פורנוגרפיים, כדאי להזכיר כי ארץ זו היא מולדתם של כמה מגדולי היוצרים בעולם הקולנוע, כמו קריסטנסן ודרייר. הסרטים שמוצגים השבוע — אין בהם אף שמץ פורנוגרפיה.

שניים מהם, זכו אפילו לחלוף, במהירות גדולה מאד, על בדי הארץ. האדרת האדמה, של השחקן לשעבר גבריאל אקסל, הוא הסרט היומרני ביותר, מבחינת היקפו, שנעשה בדנמרק עד היום. זוהי אגדה היסטורית עתיקה, שתשחקנית הראשית בו דווקא ממוצא רוסי.

השני, הרעב לפי קנוט האמסון, זכה לביקורות טובות, לפרס השחקן המצטיין בקאן, שניתן לפר אוסקרסון, ולקהל מוגבל למדי כאשר הועלה בקולנוע ארמון־דויד ז"ל בתל־אביב.

בין האחרים: כנופיית אולסן שואפת לגדולות — פארודיה קומית על כנופיית פושעים לא יוצלחים. ושכנים, סרט ספק־קומי על שני שכנים שאינם יכולים לשאת זה את זה עד כדי כך, שהם הורסים אחד את השני, ובסוף הסרט יוצאים לנדוד עם מיטלטליהם ולחפש מקום מגורים אחר. מומלץ למי שמחפש לגוון קצת את הטעם היומיומי.

תדריך

תל־אביב

****** הצגת חקירתו האחרונה** (פריז, ארצות־הברית) — מבט נוסטאלגי לעיירה אמריקאית בתחילת שנות החמישים, עם המוסר, הלך־הרוחות והתמימות אשר נעלמו ואינם עוד. יוצא־דופן ומעניין.

***** קאבארט** (פאר, ארה"ב) — נערה אמריקאית החולמת להיות כוכבת, אנגלי הרוצה לשפר את הגרמנית שלו, אציל גרמני רכוב, וגרמניה על סף הנאציזם, הם הדמויות הראשיות בסרט עשוי היטב, בו מצטיינים במיוחד קטעי הקאבארט בהדרכת המנחה ג'ואל גריי. כדאי לראות.

***** הרתיעה** (קרייטריון, אנגליה) — סירטו מקפיא־הדם של רומן פולנסקי על הידרדרותה הפסיכולוגית של ספרית צעירה עד לטירוף מוחלט. עם קאטרין דנב בתפקיד הראשי.

כנופיית אולסן
ברנשים קטנים, שאיפות גדולות

ירושלים

****** הקונפורמיסט** (סמדר, אריטליה) — הפאשיזם האיטלקי כתוצאה של הפרעות נפשיות. מצוייר בקווים מרשימים בסרט של ברנרדו ברטולוצ'י, מצולם ומבויים במקוריות.

חיפה

***** בקט** (אורלי, אנגליה) — חדת מול המדינה, במחזה המוסרט של ז'אן אנוי, עם משחק מבריק של פיטר או'טול כהנרי השני, האוהב ומתמודד עם תומאס בקט (ריצ'ארד ברטון).

או'טול: דון־קישוט נגד צוללת

מלחמתי

מלחמה נוצחיקה

מלחמתו של מורפי (חן, תל־אביב, אנגליה) — מורפי, (פיטר או'טול) הוא ניצול יחיד מאניית־קרב בריטית שכל מלחיה נטבחו באכזריות על־ידי אנשי צוללת גרמנית. הצוללת מצאה לה מסתור, בסוף מלחמת העולם השניה, אי־שם ליד חופי ונצואלה, בשפך הנהר אורינוקו. לאחר שרופאה מקומית (שיאן פיליפס, רעיתו של או'טול), מחזירה אותו לאיתנו, הוא מתקן, בעזרת השומר המקומי של חברת־נפט צרפתית (פיליפ נוארה), מטוס ימי ישן, יוצא להטביע את הצוללת בכוחות עצמו. את מלחמתו זו הוא ממשיך גם לאחר שהרדיו מפרסם את כניעת גרמניה לכוחות־הברית.

פיטר („בוליט") ייטס מביים סרט זה כאשר צל של פיקפוק מרחף כל הזמן בקשר לכוונותיו. מצד אחד ברור שזו צריכה להיות קריאה נגד המלחמה. אלא שהדמויות מתייחסות למה שקורה במלחמה זו בקלות־ראש שאינה יאה לנושא כה מכובד. קלות־ראש שלעיתים מטילה ספק ברצינות המעשה כולו.

מצד שני, זו יכולה להיות גם קומדיה מלחמתית, אי־לולא רגעים טרגיים אמיתיים, כמו התנפלות ספני הצוללת הגרמנית על כפר־ילידים, או רצח בדם־קר של אדם פצוע.

למזלו של ייטס, גם או'טול וגם נוארה הם שחקנים שתמיד מעניין לעקוב אחרי מעשיהם, יהיו אשר יהיו. אישיותם של שני אלה, התופסת חלק נכבד מן הסרט, מחפה לא מעט על ליקוייו האחרים. אם לחוסיף לכך את כישרונו הטבעי של ייטס לסצינות של פעילות, כמו למשל צילום ועריכת הסצינות בו המטוס חימי המרופט, התפור בחוט ומחט, מטיל פצצות תוצרת־בית על הצוללת — הרי שהמאזן הוא בסופו של דבר לטובת הסרט.

בראון: שרירים, במקום משחק

פלילי

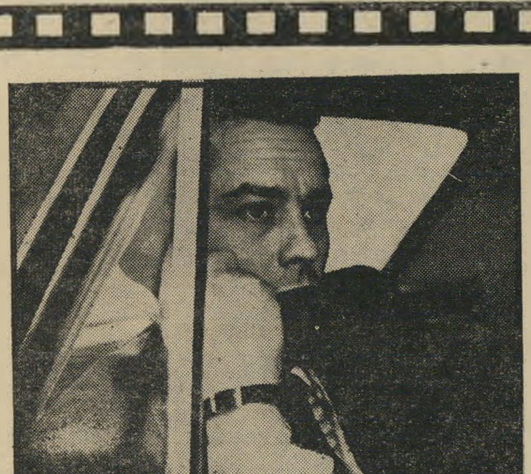
שור בחנות חרסינה

סלוטר (תל־אליב, תל־אביב. ארצות־חברית) — אילו אפשר היה לטפל בפשע המאורגן כפי שעושה זאת קפטן סלוטר בסרט זה, ודאי היינו חיים כבר מזמן בגן־עדן עלי־אדמות. כל מה שאותו קפטן, הזועם על שתוריו נרצחו בידי שליחי המאפיה, צריך לעשות — זה להתנפל על אויביו כשור מיוחם על חנות חרסינה. והם כמובן מיד נשברים לאלפי רסיסים.

זה בערך מה שקורה בסרטו של ג'ק סטארט, במאי סוג ב' שהתמחה באמריקה בסרטי־פעולה נוקשים, על מלאכי־גהינום רכובים על אופנועים וכדומה.

כאן הוא נטל את כוכב־הכדורגל האמריקאי ג'ים בראון, התבסס על שיריו והופעתו חגברית, והניח לו לחסל באגרופים, אקדחים ומכוניות־יריה את כל ראשי הפשע המאורגן המנחלים ענייניהם בחווה דרום־אמריקאית.

בסרט, שאין בו שום הסבר מבוסס למה שקורה בעלילה, נאלץ, שחקן מוכשר כמו ריפ טורן, בפעם המי יודע כמה, לחזור על עוויותיו העצבניות של פושע מטורף וסאדיסטי, וסטלה סטיבנס, אחת השחקניות האמריקאיות המוצלחות יותר, צריכה לחייך ולהתפשט לכל אורך הסרט.

דלון: ללא מיפלט

פלילי

שוד בכחול־אפור

לילה על העיר (אסתר, תל־אביב, צרפת) — עוד פרק בסיפורי השוטרים והגנבים של ז'אן פיאר מלוויל. כרגיל, שוב קשה להבחין מי הטובים ומי הרעים. במקרה זה, הגנבים הם כנופיית־שודדים חפורצים לבנק כדי לממן גניבה בתוך רכבת מהירה, באמצע נסיעתה. השוטר (אלן דלון) הוא ברנש קשוח המנהל את חקירותיו בזרוע נטויה.

מובן שאם משווים זאת למעגל האדום, הרי העלילה במקרה זה איתנה פחות.

לעומת זאת, עומד לילה על העיר בכמה דרגות מעל לכל סרטי חפשע המקובלים. יש בו יופי חזותי בלתי־רגיל. תרחובות השוממים, הצילומים בגוון כחול־אפור, הגשם והחשיכה — כל אלה יוצרים אווירה קודרת דחוסה, שמלוויל הוא בין המעטים המצליחים לעלות כמותה.

כל הדמויות, בין אם זה דלון, כאן באחד מתפקידיו הטובים, או ריצ'ארד קרנה, קאטרין דנב (בתפקיד קטן), ריקארדו קוצ'יולה או אנדר הפוס, כולם נראים כרגלים שיד־חגורל מכתיבה את מעשיהם, ואין להם מיפלט מפניה. גולת הכותרת של הסרט הוא חשוד ברכבת, מתואר

רב מכר!
השחף! SEAGULL! MÖVE!*
ג'ונתן ליווינגסטון השחף סמלו של ביהח"ר מווה אשר בגדי החוף
רב מכר עולמי!
השחף סמלו של ביהח"ר מווה אשר בגדי החוף
והמגבות מתוצרתו העשויים מבד פרוטה קליל, רך
ונעים למגע-
רב מכר ישראלי!
מווה
MÖVE
מווה - אפנת החוה!
*MÖVE בגרמנית - שחף

פרסום פב.ס.

ההרגשה טובה
כל כך
והסיבה פשוטה כל כך
כי התרחצתי שוב
כל כך עם:
בת-אורן
בת-אורן
Taya

רחל מרחלת על כל העולם

השגריר שהעדיף להיות גברי

אתם לא יודעים מה אתם מפסידים כשאתם לא קוראים את העמודים המ־שעממים של המוספים השבועיים.

הנה, עיתון אחד למשל, שבעמוד אחד הוא מפרסם התקפה של אחד הכתבים שלו על עיתונים שכותבים, על „ספריות צמרת" ועל „נשות החברה", מפרסם כמה עמודים אחר־כך את זכרונותיו ה־אישיים המלאים והמפורטים של שגריר־צמרת ישראלי.

הזכרונות הם זכרונותיו של **בנו ויזר־ורון**. לא, אל תגידו לי שלא שמעתם עליו אף פעם. הרי זה הוא שכיהן מ־64׳ כשגריר ישראל ברפובליקה הדומיניקנית.

עכשיו, כשבנו ויזר־ורון זה סיים את שירותו הדיפלומטי, נדמה היה לו, מ־שום מה, שהעם בישראל לא עקב כל־כך בדריכות אחרי פועלו הדיפלומטי. לכן החליט לחלוק את חוויותיו הדיפלומ־טיות של שגריר־צמרת עם ההמונים.

הנה, למשל, הקטע בו מתאר שגריר־הצמרת את טכס הגשת כתב־ההאמנה שלו לנשיא הרפובליקה הדומיניקנית:

„נדמו צלילי האחרונים של ההמנון. פנינו ועלינו במדרגות. היכן אשתי מרים והילדים? ידעתי כי הם מסתכלים בי מאי־שם. בני, שנולד בארצות־הברית, היה רק בן 6; ובתי הצברית בת 3 וחצי בלבד. אבל, חייתי מעונין, שרגע זה ייח־רת בזכרונם. וחשבתי גם על מספר גב־רות אחרות, שיכלו, בשלב זה, לחיות נשואות לי, ושמחתי שמרים היא אשתי: אף לא אחת מהאחרות לא יכלה לחיות אשת שגריר מתאימה ומכובדת יותר."

בקטע מרתק זה נקטעים לפתע זכ־רונותיו של השגריר בטכס הגשת כתב־ההאמנה. הוא לא מספר מי היו כל ה־אחרות שיכלו להיות נשואות לו, ומדוע לא נשא אותן. אבל אי־אפשר שלא לשבח אותו על ראיית־הנולד שלו, איך ידע לבחור מכולן דווקא את זו שתהיה בר־בות הימים ראויה לחיות אשת־שגריר מתאימה ומכובדת. איזו הקרבה!

אבל זו רק פנינה בודדת ממחרוזת זכ־רונותיו של השגריר הנודע. בהמשך זכ־רונותיו מספר השגריר כיצד עיברת את שמו מויזר לורון: „...חכרתי עוד יהו־די אחד בשם זה, שאני מאוד מחבבו, והמכתן כיום כשגרירנו בשבדיה, ונטלתי את השם — ומה גם שהוא מצלצל יפה גם בספרדית, שבה נודעת לו משמעות של זכר, דהיינו „גבר־גברי"... הנשיא שזר לא היה מרוצה מ„ורון". הוא אמר כי „וזיר" קרוב יותר. יתכן שהצדק היה איתו, אבל אני העדפתי להיחשב לספ־רדי גברי מאשר לשר ערבי או תורכי."

אל תחשבו, בנו ויזר־ורון, הוא שגריר צנוע. כך, למשל, הוא דוחה בשאט־נפש מחמאה שהעניק לו העתונאי טד שולץ בסיפרו יומן דומיניקני, בו הגדיר את ה־שגריר הישראלי כ„דיפלומאט הזר בעל המידע המהימן ביותר." בציניה ראויה לשבח מציין השגריר: „זו מחמאה ש־נעשיתי ראוי לה רק כעבור זמן מה."

תקצר היריעה מלפרט את כל שבחי שגריר־הצמרת. אני מציעה לכם לא ל־

שגריר־לשעבר ויזר־ורון

התעצל, לקרוא את כל כתביו בהמשכים במקור. אחר־כך, תגידו לי בעצמכם עם מי הייתם רוצים לחיות על אי־בודד — עם שגריר־צמרת, או עם איזו אשת־חב־רה או ספרית־צמרת?

יואל מרקוס נפרד מאשתו

לאה מרקום—לחוביץ

עוד לא חלפה שנה, (למשפחה בלבד, העולם הזה 1805) מיום נישואיהם — וכבר עומדים **יואל מרקוס** ואשתו **לאה** על סף הגירושים.

הכתב־הכוכב של הארץ, שנחשב לא־חד הגברים המבוקשים בשוק, מאז גי־רושיו מאשתו הקודמת, הכיר את ה־בלונדית היפהפייה, גיסתם של **נחמיה ויונה לחוביץ**, לפני כשלוש שנים.

הרומן היה סוער, ומלווה התפרצויות, קרבות, ופיוסים לרוב. במהלך אחד ה־קרבות, נכנסה לאה בעלת הטמפרמנט למכוניתה, נתנה פול־גז, ונכנסה בכל ה־ספיד לתוך מכונית הכרמן־גיאה היקרה של יואל, כשהיא משמידה כנף ודלת, וכימעט גורמת ליואל חובב־המכוניות שבץ. במהלך קרב אחר, נזקקה לאה ל־טיפול רפואי. בקיצור, היה שמח.

אחרי הנישואין, נראה היה שהזוג ה־סוער מצא את המנוחה והנחלה. לאה הביאה איתה למשק־הבית המשותף הר־בה כסף, דירה מפוארת, ואת המוסטאנג שלה. לא שיואל נזקק לכל אלה, אבל להזיק זה בטח לא יכול.

אלא שכל העושר בעולם לא יכול לפ־עמים לעזור כנראה. יואל, שפירסם ל־אחרונה את ספר היין — הספר הראשון בעבריית המכסה את נושא היינות — לא הצליח למצוא את השיקוי הנכון לעצמו וללאה. והשבוע הם נפרדו, בקול רעם גדול, בדיוק כמו בימים הטובים.

ייתכן כמובן שיתפייסו, כמו שמקובל אצל הצעירים הסוערים בימינו, אבל יודעי־דבר אומרים לי שלא.

העוזרת נגד המזכירה

דרורה ברעם

את הדברים המעניינים באמת בטל־וויזיה הישראלית לא מראים כרגיל ל־קהל הצופים. הם מתרחשים תמיד מא־חורי־הקלעים.

זה גם מה שקרה לעוזרת־ההפקה **דליה מזון**, כשיום אחד גילתה כי ב־עת שהיתה עסוקה בעבודתה בבניין ה־טלוויזיה בירושלים, נעלם מארנקה וייצ־מן אחד — שטר של 50 לירות.

מכיוון שאין זו הפעם הראשונה ש־כספים נעלמים בדרך־פלא מארנקי ה־עובדים בטלוויזיה, ומכיוון שאי־אפשר ל־גייס את איירונסייד או המלאך לפתרון התעלומה, הלכה דליה והתלוננה באוזני ההנהלה.

שאלו אותה במי חיא חושדת — והיא הצביעה, בלי בושה, על עובדת אחת, שבמקרה הסתובבה בסביבת המקום בו היה מונח ארנקה של דליה.

היתה זו המזכירה **דרורה ברעם**.

אילו היה מדובר בסתם מזכירה, ייתכן שהיו מוסרים את הפרשה למשטרה או מזמינים את החשודה לבירור בהנה־לה. אבל דרורה ברעם אינה סתם מז־כירה. היא לא פחות ולא יותר מאשר בתו של יושב־ראש הקואליציה, ח"כ המערך **משה ברעם**. מובן שבמקרה כזה, המסעיר את כל בניין הטלוויזיה ה־ישראלית, מזעיקים מייד את מנכ"ל רשות־השידור, **שמואל אלמוג**, כדי שייכנס לתמונה.

אלמוג נכנס לתמונה, מתבלבל, אינו יודע מה לעשות, ומתנהג כמו שחקן ב־אחד הסרטים המוצגים בתיאטרון שי־דורי־ישראל. לבסוף, כמנהל טוב, הוא מחליט להטיל את הטיפול בבעיה על סגנו, הסמנכ"ל **אהרון מיטל**.

עכשיו, הסמנכ"ל לא יודע חוכמות. הוא הולך ישר לביתו של ח"כ ברעם,

ח"כ משה ברעם

ומספר לו את החשד הנורא שחושדים בבתו, וכל זאת מבלי לומר לנערה עצמה דבר, מטוב ועד רע.

בהזדמנות זו, בה נפגש הסמנכ"ל עם יו"ר הקואליציה רב־ההשפעה, מדברים גם על הבעיות הכספיות המעיקות על רשות־השידור. אילו היה ח"כ ברעם חש־דן, היה יכול אולי לקשר בין שני ה־נושאים — למרות שהסמנכ"ל לא התכוון לכך כלל וכלל. על כל פנים, הט־לוויזיה השאירה את הטיפול בבעיית ה־בת — לאב המסור.

אי־אפשר לדעת מה עשה אבא משה ברעם לבתו. מה שכן אפשר לדעת, הוא שדליה מזון לא קיבלה בחזרה את ה־ווייצמן שלה, ושהבעיות הכספיות של רשות־השידור לא נפתרו בכלל.

שיח רמטכ"לים - בסרבית

כמו לפני שש שנים, אפשר היה גם השבוע לשמוע את שני הרמטכ"לים משוחחים ביניהם סרבית. לפני שש שנים, הם עשו זאת באלחוט, בעיצומה של מלחמת ששת־הימים, כש**חיים בר־לב** היה סגן הרמטכ"ל ו**דויד אלעזר** אלוף פיקוד הצפון.

אז, המטרה היתה לבלבל את האוייב. השבוע, גם כן.

האוייב השבוע היה קהל האורחים והצלמים שגידחקו סביב דדו ובר־לב לאחר הופעת־הבכורה של להקת הריקוד היוגוסלאבית קולו, בהיכל־התרבות בתל־אביב. הנדחקים לא אפשרו לשני הרמטכ"לים, יוגוסלבים שהורים מלידה, להחליף מילה פרטית עם חברי וחברות הלהקה. שני רבי־האלופים גילו תושייה, העבירו את השיחה עם צמד רקדניות הלהקה לסרבית, השאירו את הצופים הבורים בסקרנות בלתי־מפוענחת.

בר־לב, דדו והרקדניות היוגוסלביות

מר דיין, הבט נא בתמונות אלה. הן צולמו השבוע!

שר הביטחון משה דיין איננו מכיר את פולה רזניק.

וחבל. כי לוא היה מכיר אותה, ייתכן שהיה נזהר בדבריו, לפני כחודש, בעצרת הסוכנות היהודית שנערכה בירושלים.

אולם לעולם לא מאוחר מדי, ושר־הביטחון יכול עדיין, אם הוא רוצה, להכיר את פולה רזניק.

כל מה שעליו לעשות: לסור, בשעת לילה מאוחרת, לחצר האחורית של בית־מגורים מסויים ברחוב אחד־העם בת״א. אותה חצר היא חדר־השינה של פולה. שם, בין קופסאות־פח ריקות וקרטונים זרוקים, היא מבלה את לילותיה.

לא מרצונה. בעבר, מספרים מכרים, היתה מורה בתיכון. גם כיום, יש לה עדיין קרובי־משפחה עשירים בצפון תל־אביב.

חון לא נהיה". הצורך
חשוב השני הוא בעלייה
גדולה — הדגיש במיוחד מ־
בריה"מ. „אני יודע שיש גם
בעיות אחרות, כמו פער הב־
רתי או שיכון, אך אנשים
אינם גוועים כאן ברעב ואי־
אים קנים מתחת לגשרים.
אם ניצליח לטפל גם ב־עיות
אלה, מה טוב, ואם לאו —
הרי זה לא אסון גדול".
תרגום — נכון"
על דברי

אך מאז נזרקה מדירתה, לפני כמה שנים, נותרה פולה רזניק ללא גג על ראשה, ישנה בחצרות וחדרי־מדרגות, בגנים ציבוריים וחורבות מטות ליפול.

איש רזה להחריד

שר הביטחון משה דיין צדק כמובן, כאשר הכריז או, בעצרת הסוכנות, כי אין בישראל אנשים הישנים מתחת לגשרים, ובעיית העוני איננה בעייה בארץ.

אין בישראל אנשים הישנים מתחת לגשרים. יש לעומת זאת אנשים הישנים, כמו פולה רזניק, בחצרות ובגנים ציבוריים.

אלא שדיין לא שמע עליהם מעולם. בישראל שהוא מכיר, אין דברים כאלה.

בישראל שהוא מכיר, אין דברים כמו יוסף גורשטיין בן ה־65, שעלה לפני 12 שנה לארץ מרומניה, וכיום ישן בלילות על ספסל בגן־ציבורי בתל־אביב.

גורשטיין, שאשתו נפטרה במחנה־ריכוז, עבד עד לפני כמה שנים כפועל בבית־חרושת. כאשר אפסו כוחותיו וחדל מע־

לא מתחת לגשרים

ספסל בתחנה המרכזית בתל־אביב הוא מקום לינתו של אליעזר כהן, 33, יליד ירושלים הישן זה 13 שנה ברחובות. בתמונה למעלה: קטע עיתון המדווח על דבריו של שר־הביטחון בעצרת הסוכנות בירושלים.

ספסל בגן ספסל ב„גן־מאיר" בתל־אביב הוא חדר־השינה של יוסף גורשטיין. כל רכושו בחיים ארוז בחבילה למראשותיו. עם לילה, הוא חולץ נעליו, מתכסה בכל מה שהוא יכול למצוא, ומשתדל לנמנם למרות הקור המקפיא.

ספסל באוטובוס בתחנה המרכזית, מוצא ספסל נוח. למרות מצבו, הוא מקפיד על הופעה מסודרת. הוא מקום מישכנו בלילות של אליעזר שטרן. כל לילה מופיע שטרן בחניון האוטובוסים

ספסל ברחוב מאחר שלא כאחרים, אין הוא מורח לאסוף קרטונים וסמרטוטים כדי להתכסות בהם. אהרן ברעם, 40, ישן על ספסל ברחוב אלנבי. רעש התחבורה אינו מפריע לו. גם לא הקור, ככל הנראה,

בודתו, נותר חסר־כל. מהביטוח הלאומי אין הוא מקבל מאומה. אין לו כסף לשכר־דירה, והוא ישן ברחוב. אין לו כסף לאכול, והוא לא אוכל. מלבד בשבתות, כאשר הוא מוזמן על־ידי מכרים לארוחת־צהריים.

בימי חול הוא אינו מתרחץ, אינו מתגלח, אינו מחליף בגדים. למרות זאת, מקפיד ה־קשיש הרזה עד להחריד, הצולע בגלל כאב־תופת בגבו ורגלו, לישון, אפילו על ה־ספסל בגן־הציבורי, כשהוא ענוב בעניבתו המדולדלת ולבוש בז'קט החליפה העתיקה.

גורשטיין, כרבים מחבריו חסרי ה־בית, לא הצליח, משום מה, להשתלב במעגלות הסעד. „פניתי לאברמוביץ, סגן ראש העיר,“ הוא מספר, „זה שאחראי על עזרה סוציאלית. הוא ענה לי שאין לו זמן.

גם יצחק ועקנין איננו ישן תחת הגשר. בנעוריו, עבד יצחק כנגר בנגרייתו של אברהם קריניצי ז"ל. כיום, בגיל 88, הוא מתגלגל ברחובות, ישן בחצרות. „לפעמים יש לי מזל,“ הוא מספר, „שמש של בית־כנסת אחד משאיר לי את הדלת פתוחה, ואני ישן בפנים. אבל כשאי־אפשר, אני מחפש לי חדר־מדרגות טוב, איפוא שהקור לא חונק אותי.“

יצחק ועקנין הוא מהמאושרים שאינם סובלים חרפת־רעב: „אני מקבל פתקאות מהעיריה לבית־המרחץ, וגם למכולת,“ הוא מגלה. „אבל מקום לישון לא קיבלתי.“

נפל מעמוד חשמל

גם **אליעזר שטרן** איננו ישן תחת הגשר. הוא ישן באוטובוס, בחניון ה־אוטובוסים בתחנה המרכזית.

„זה הבית שלי,“ מספר הגבר בן ה־48, גידם יד שמאלו. „אין לי בית אחר. אין לי לאן ללכת. כבר שבע שנים שאין לי בית.“

פעם היה לו. וגם אשה וילדים. לפני 17 שנה נפגע, בעבודתו כפועל בחברת החשמל. התחשמל במרומי עמוד ונפל.

שלוש שנים שכב בבתי־חולים. אשתו נפטרה. מביטוח־לאומי קיבל 223 ל"י ל־חודש — סכום שהועבר מיד לזכות היל־דים. כיום מקבל 130 ל"י לחודש ממחלקת העזרה הסוציאלית של העיריה. מספיק לו בקושי לאכול, אך ודאי שלא לשכור חדר.

הפיתרון: הספסל האחורי באוטובוס חר־גה. קר, לא גוח, אבל לפחות סגור מרוחות.

אליעזר כהן, לעומת זאת, מעדיף את הספסל הסמוך לחדר־השירותים בתחנה ה־מרכזית. צעיר בן 33, זקן קצר, כיפה ל־ראשו, בנו של שמש בית־כנסת ירושלמי, הוא גר ברחובות מזה 13 שנה.

„היינו תשעה ילדים בבית,“ הוא מספר. „הייתי יוצא בערבים ומחפש אוכל בחתר־נות. הייתי חוזר הביתה מאוחר, אחרי ש־החתונות היו נגמרות. אבא גירש אותי מהבית. מאז אני ישן בחוץ.

„בקיץ, זה לא כל־כך נורא. אבל בחורף קשה מאוד. קר מאוד בחורף, בלילה, ב־תחנה המרכזית.“

קר מאוד. בין אם הם זקנים או צעירים, חולים בגופם או רק בנפשם — קר מאוד לישון בחוץ בחורף.

אפילו לא מתחת לגשרים.

בחדר־מדרגות

נוהג לישון יצחק ועקנין. כל מוסדות העזרה הסוציא־לית של מדינת ישראל לא הצליחו למצוא מיטה לישיש זה, בן ה־88. לעיתים, הוא זוכה לשעה של חסד, מבלה לילה בבית־הכנסת „אליהו הנביא“, ברחוב זבולון פינת לווינסקי, כאשר השמש מאפשר לו לישון שם.

במרחץ

התחנה המרכזית ישן חיים לוי, 55, מוכר עיתונים. שם לפחות הוא מוגן מהגשמים.

לבד

יונה יוספוביץ, 27, ישן גם הוא באוטובוס: „אבא חרג את אמא,“ הוא מספר, „ואני נשארתי לבד, בלי בית.“ ומאז הפך האוטובוס לביתו.

אלמוני

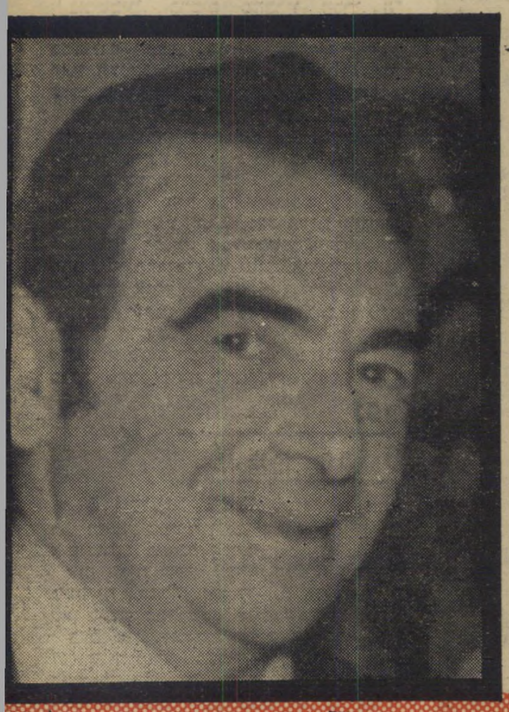
זה סירב להזדהות — מבושה. את לילותיו הוא מבלה על ספסל ב„גן־מאיר“, קושר מסביב לגופו קרטונים כהגנה מפני הקור החודר עצמות.

בתמונה משמאל: יצחק ועקנין וחברו יצחק ישראל בחדר־המדרגות של בית־הכנסת.

חמחיר 2.50 ל"י ג' אדר כ' תשל"ג 7.3.73 מספר 1853 שנה 36

העולם הזה

דויד טייג

עולה מרוסיה
תובעת מהמיליונר
רבע מיליון לירות

אירנה קורצ'קינה

"בעל הילטון הבטיח להתחתן איתי!"